

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
HUMAN RIGHTS ASSOCIATION
İZMİR ŞUBESİ

859 Sk. No:4 Söğütlü İşhanı Kat:4/403 Konak / İZMİR
e.posta:izmir@ihd.org.tr = Tlf&Faks: 0 232 445 41 68

2022 YILI
EGE BÖLGESİ HAPİSHANELERİ
HAK İHLALLERİ RAPORU

GİRİŞ

Raporun Kapsamı ve Amacı:

2022 yılını kapsayan; Ege Bölgesi'nde bulunan İzmir 1 Nolu F Tipi (Kırıklar), İzmir 2 Nolu F Tipi (Kırıklar), İzmir Kadın Kapalı (Şakran), İzmir 1 Nolu T Tipi (Şakran), İzmir 2 Nolu T Tipi (Şakran), İzmir 3 Nolu T Tipi, İzmir 4 Nolu T Tipi (Şakran), Menemen T Tipi, Menemen R Tipi, Balıkesir/Kepsut L Tipi Hapishanesi, Ödemiş T Tipi, Akhisar T Tipi, Manisa T Tipi, Denizli T Tipi, Burhaniye T Tipi, Bandırma 1 Nolu T Tipi, Bandırma 2 Nolu T Tipi ve Bodrum S Tipi Hapishaneleri için; ilgili kurum ve derneklerle yapılan görüşmeler, mahpusların aileleri ve avukatları tarafından derneğimize yapılan başvurular, hapishanelere yapılan avukat ziyaretleri ve mahpuslar tarafından derneğimize yapılan başvurularla sorunların aktarılması ve basın taramaları sonucunda Ege Bölgesi Hapishanelerinde yaşanan hak ihlalleri, İHD İzmir Şube Hapishane Komisyonu tarafından rapor haline getirilmiştir.

Rapor döneminde, 27.11.2020 tarihinde başlayan ve 12.09.2021 tarihinde sonlandırılan, İmralı tecrit sistemine ve İzmir 1 ve 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'nda yaşanan hak ihlalleri ile uygulanan tecride karşı mahpusların yapmış oldukları açlık grevi eylemine, İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'nda idarenin yasa dışı ve keyfi uygulamalarına karşı başlatılan ölüm orucuna ilişkin süreç hakkında ve derneğimiz tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında bilgiler içermektedir.

Bu rapor; başvuru konusu edilen işkence ve kötü muamele ile diğer insan hakları ihlallerinin önlenmesi, temel hak ve hürriyetlere ilişkin ihlallerin tespiti ve ihlallere ilişkin etkili soruşturma yürütülmesi; yetki ve sorumluluğu olan mercilerin ve kurumların bu ihlallerin sonlandırılmasına yönelik harekete geçmelerini sağlamak ve kamuoyu dikkatini bu ihlallere çekmek amacıyla İHD İzmir Şubesi Hapishane Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.

Hapishanelerde baskıcı ve insanlık onuru ile bağdaşmayan yöntemler benimsenerek mahpuslar, her gün onlarca ihlalle karşı karşıya bırakılmaya devam edilmektedir. Sürekli devam eden hak ihlalleri her geçen zaman zarfında yeni tutuklamalarla birlikte artan mahpus sayıları beraberinde yaşanan hak ihlallerini devam ettirmekte ve hapishanelerdeki sorunlar da giderek artar hale gelmektedir.

Türkiye Hapishanelerinde uzun süredir hak ihlalleri yaşanmakta olup bu durum sürekli hale gelmiştir. İmralı Yüksek Güvenlikli F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan mahpuslar için daha önce de açlık grevleri yapılmış, bu grevlerin etkisi ile tecrit geçici olarak kaldırılmış, ancak 7 Ağustos 2019 tarihinden beri görüş yasakları yeniden devreye girmiştir. Bu durum BM

Mandela Kurallarına, CPT tavsiyelerine ve 5275 sayılı İnfaz Kanunu'na aykırıdır. Adalet Bakanlığı tarafından bir an önce yasal olmayan bu uygulamaya son verilmeli, gerek avukat gerekse aile görüşleri yaptırılmalıdır.

Tüm hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine son verilerek, kişi onuruna yakışır muamele yapılması, mahpuslara yönelik işkence, kötü muamele ve insan onuruna aykırı davranış yasağı kapsamında muamelelerin ve diğer hak ihlallerinin ortadan kaldırılması, hasta mahpusların tedavilerinin aksatılmadan yapılması, hastane sevkleri sonrası karantina koşullarının tecrit işkencesi uygulamasına dönüştürülmesinin önlenmesi hususunda Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Kamu Denetçiliği Kurumları ve ilgili tüm kurum ve kuruluşlar görevlerini yapmalıdır.

İnfaz yasası olarak bilinen "7242 Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" TBMM tarafından kabul edilerek 15.04.2020 tarihinde resmi gazetede yayınlanmıştır. Yeni kabul edilen bu yasada hapishanelerdeki hak ihlallerini azaltıcı yönde hiçbir etki görülmezken mahpuslar arasındaki ayrımcılığı daha da arttırmıştır. İnsan Hakları Derneği olarak bu düzenlemeye ilişkin öneriler sunulmuş olsa da hak ihlallerini azaltıcı yönde adım atılmamış olup aksine bu durumu arttırıcı sonuçları olacak yasa maddeleri kabul edilmiştir. İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi tarafından yayınlanan önerilerimiz dikkate alınmalı, hapishanelerdeki mahpusların uğradığı hak ihlallerini ve keyfiliği ortadan kaldıracak, yaşam hakkı ve ayrımcılık yasağına uygun bir infaz düzenlemesi yapılmalıdır. [2021 yılında açıklanan İHD'nin belirlemelerine göre, hapishanelerde \(en az\) 601'i ağır, 1517 hasta mahpus bulunmaktadır. Dünya Tabipler Birliği Lizbon Hasta Hakları Bildirgesi'ne göre \(1981\): 1.a. Her insan ayrımcılık yapılmaksızın yeterli tıbbi bakım görme hakkına sahiptir.](#) Uluslararası sözleşmeler, anayasa, kanun vs ile en başta insanca yaşama hakkı ve ayrımcılık yasağı göz önüne alınarak başta hasta mahpusların tahliyesi önündeki "toplum güvenliği bakımından tehlikeli" kriteri infaz kanununun 16. maddesinden çıkarılmalı ve **hasta mahpuslar derhal serbest bırakılmalıdır.**

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi uyarınca, devlet, bir kişinin insan onuruyla bağdaşan koşullarda alıkonmasını, tedbirin infazına yönelik yol ve yöntemin kişiyi, alıkonmanın doğasında kaçınılmaz olarak bulunan sıkıntı düzeyini aşacak yoğunlukta ızdırıp ve zorluğa maruz bırakmamasını, infazın pratik gerekliliklerini dikkate alarak, diğer şeylerin yanı sıra kişiye gerekli tıbbi yardımı sağlamak suretiyle, sağlık ve refahının yeterince sağlandığını güvence altına almakla yükümlüdür. Ülkemizde mahpusların tedaviye ulaşma hakları, tedavi görme hakları, sağlıklı bir hapishanede yaşama hakları, sağlıklı beslenme hakları ve yasalarda yer alan, hasta olduğunda, tedavisini dışarıda yapması için cezasını erteleme veya serbest bırakılma hakları engellenmektedir.

Özellikle hasta mahpusların tedavilerinde gerçek anlamda sıkıntılar yaşanmaktadır. Rutin, belli zaman aralıkları ile kontrole götürülmeleri gereken hastalar götürülmemekte, değişik gerekçeler (araç yok, eleman yok vb) ileri sürülmektedir. Ayrıca özel yemek verilmesi gereken hastaların durumlarına uygun diyetlerin verilmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır. **Adli Tıp Kurumunun verdiği kararların yanlılığı ve bilimsellikten uzak yorumları ile**

güvenirliği yok edilmiştir. Bizler insan hakları savunucuları olarak tam teşekküllü diğer hastanelerin verdiği raporların da kabul edilmesini talep ediyoruz.

Hapishanelerdeki tecrit uygulamalarının kaldırılması ile işkence ve kötü muamele yasağına aykırı eylemlerin önlenerek sorumlular hakkında etkili soruşturma yöntemlerine başvurulması gerekmektedir.

Gelen genelgelerin hapishane yönetimlerince uygulanması değişiklik göstermekte böylelikle uygulamada keyfilik ortaya çıkmaktadır.

Hapishaneler mahpusların bir arada ve kalabalık, küçük ve hijyenik olmayan koğuşlarda yaşadıkları yer olduğu göz önüne alındığında; hijyenin sağlanması, kişisel koruyucu tedbir ve önlemlerin alınmasının neredeyse imkansız olduğu söylenebilir. Koğuşlardaki yoğunluk ve hapishanelerdeki hareketlilik de göz önüne alındığında salgın hastalığın hapishanelerde ne kadar hızlı yayılabileceği ortadadır. Raporumuzda yer alan ailelerden ve mahpuslardan gelen başvurulara da bakılacak olunursa hapishanelerde gereken önlemlerin alınmadığı, mahpusların kendi imkanlarıyla tedbir almaya mecbur bırakıldıkları, uygulamalarda keyfiliğin sağlık hizmetlerinde de yetersizlik olduğu ve hak ihlallerinin gittikçe arttığı görülmektedir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiseri Michelle Bachelet'in 25 Mart 2020 tarihinde yaptığı açıklamada; *"Birçok ülkede, insanların kapalı tutulduğu kurumlar aşırı kalabalıktır ve bu bazı yerlerde tehlikeli boyuttur. İnsanlar, sıklıkla hijyenik olmayan koşullarda tutuluyor ve buralarda sağlık hizmetleri ya yetersiz ya da hiç mevcut değil. Bu koşullarda fiziki mesafe koyma ve kendini izole etme pratik olarak olanaksızdır, Birleşmiş Milletler Hapistekilerin Tedavisi için Standart Asgari Kurallar"ı (aynı zamanda Nelson Mandela Kuralları olarak da bilinir) uyarınca, devletlerin, hapistekilerin fiziksel, zihinsel sağlığını ve esenliğini korumak şeklinde özel bir görevleri vardır. Bir sağlık krizi sırasında alınan önlemler, hapishanedeki insanların, yeterli gıda ve su hakları da dâhil olmak üzere, temel haklarının göz ardı edilmesine yol amamalıdır. Gözaltındaki insanlar için avukat ve doktora ulaşma hakkı dâhil olmak üzere kötü muameleye karşı koruma önlemlerine tam olarak uyulmalıdır. Hapis cezası vermek, özellikle bu kriz sırasında, başvurulacak en son önlem olmalıdır."* belirtilmiştir.

Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi (CPT)'nin 25 Mart 2020 tarihinde ilan ettiği 'Özgürlüğünden Yoksun Bırakılan Kişilere Korona Virüs Pandemisi Bağlamında Muameleye İlişkin İlkeler' e göre; *"Yakın temas virüsün yayılımını artırdığı için bütün ilgili merciler özgürlükten yoksun kılma yerine başka alternatiflere başvurulması için birlikte çaba göstermelidir. Böyle bir yaklaşım özellikle aşırı kalabalık durumlarında zorunludur. Ayrıca yetkililer tutuklu yargılama yerine başka alternatifleri, cezaların hafifletilmesi ile erken tahliye ve şartlı tahliye işlemlerini daha fazla kullanmalı; psikiyatri hastalarının iradedişı yatırılmasının sürdürülmesi gereksinimini yeniden değerlendirmeli; uygun olan durumlarda bakımevlerinde kalanları tahliye etmeli veya kamu bakımına aktarmalı; ve göçmenleri alıkoymaktan azami ölçüde kaçınmalıdır."* denilmektedir.

Biz insan hakları savunucuları diyoruz ki;

AVRUPA KONSEYİ Bakanlar Komitesi'nin üye devletlere Avrupa Hapishane Kuralları hakkında 2 Nolu Tavsiye Kararı "Özgürlüğünden yoksun bırakılmış herkese insan haklarına saygı çerçevesinde davranılmalıdır." der.

Aynı zamanda **Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 2. Maddesinde** "Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz." Demektedir. Türkiye'nin taraf ve imzacı olduğu hem insan hakları sözleşmeleri hem de uluslararası (Birleşmiş Milletler ve Avrupa Cezaevi Şartnameleri) sözleşmelerde mahpusların cezaevlerinde infazın amacı olan iyileştirme ve topluma kazandırmanın aksine ikinci bir cezalandırma yöntemi olarak hapishaneler kullanılmaktadır. Bu açıkça hem anayasa ve kanunların hem de uluslararası sözleşmelerin ihlalidir.

MAHPUSLAR VE MAHPUS YAKINLARI TARAFINDAN DERNEĞİMİZE YAPILAN BAŞVURULARDAN TESPİT EDİLEN HAK İHLALLERİ:

10.01.2022 tarihinde C.E. derneğimize yaptığı başvurusunda; oğlu D. E.'nin 15 gündür Diyarbakır Hapishanesi'nde kaldığını ve telefon görüşmesinde can güvenliğinin olmadığını söylediğini, oğlunun Balıkesir'de gözaltına alındığında darp edildiğini ve dişlerinin kırıldığını beyan etmiştir.

15.01.2022 tarihinde H. Y. derneğimize yaptığı başvurusunda; Aliğa Şakran İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan oğlu Ö. Y. ile yaptığı görüşmede oğlunun hapishanede işkence olduğuna dair duyumlar aldığını söylediğini beyan etmiştir.

18.01.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. D. derneğimize yaptığı başvurusunda; rahatsızlıklarından dolayı 04.01.2022 tarihinde hastaneye götürüldüğünü, geri dönmeden önce tuvalete gitmek istediğini, götürülürken çekiştirilmek istemediğini askere söylediğini, bunu duyan yüzbaşının sinkaflı küfürler ettiğini ve kendisini hücreye geri yolladığını, tuvalete gitmek istediği için bağırmağa başladığını fakat subayın "kapatın kameraları öldürecekim bu adamı" diye tehdit ettiğini, onun yanına gittiklerinde yüzbaşının kendisini darp ettiğini, diğer askerlerin ters kelepçe takarak üzerine bastıklarını ve kendisinin baygınlık geçirdiğini, ring aracına götürüldüğü sırada tekrar darp edildiğini, cezaevine giriş yaptığında darp edildiğinin hapishane idaresi tarafından anlaşıldığını ve kendisini başka bir hastaneye sevk ettiklerini beyan etmiştir.

27.01.2022 tarihinde Ö. K. derneğimize yaptığı başvurusunda; eşi B. K.'nin Bomba İmha Uzmanı olarak çalışırken 2009 yılında elinde bomba patlaması sonucu %98 engelli kaldığını ve gözlerinin görmediğini, bir elinin olmadığını, diğer elinin de bir parmağının olmadığını, 20.12.2016 tarihinde FETÖ üyeliği iddiasıyla gözaltına alındığını ve tutuklandığını, daha sonra denetimli serbestlikle serbest bırakıldığını, 2021 yılında tekrar tutuklandığını ve şuan Menemen R Tipi Hapishanesi'nde olduğunu, tek başına yaşamını idame ettiremeyecek durumda olduğunu ve hapishanede 11 aydır tek kaldığını beyan etmiştir.

27.01.2022 tarihinde İ. B. T. derneğimize yaptığı başvurusunda; Torbalı Açık Hapishanesi'nde kaldığını, üniversite sınavına girdiğini ve 9 Eylül Üniversitesi Torbalı Meslek Yüksek Okulu'nu kazandığını, pandemi gerekçesiyle açık hapishaneye erken çıktığı için hala kapalı hapishanede görüldüğünü ve bu yüzden yüz yüze eğitim talebinin reddedildiğini beyan etmiştir.

27.01.2022 tarihinde E. A. derneğimize yaptığı başvurusunda; ağabeyi A. D. A.'nın Bodrum S Tipi Hapishanesi'ne sürgün edildiğini ve kimseyle iletişim kuramadığını beyan etmiştir.

29.01.2022 tarihinde H. G. derneğimize yaptığı başvurusunda; Bandırma T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan oğlu M. N. G. ile yaptığı telefon görüşmesinde, arkadaşlarının ve kendisinin COVID19'a yakalandığını, idarenin görüşü yasakladığını, koğuştta 15 kişi olduklarını ve herkesin COVID19 olduğunu ve tedavi edilmediklerini beyan etmiştir.

09.02.2022 tarihinde H. T. derneğimize yaptığı başvurusunda; İzmir T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde kalmakta olan M. Ş. T.'nin hücre cezası tamamlanacak iken infazının yakıldığını ve altı yıl daha ceza verildiğini beyan etmiştir.

22.02.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. D. derneğimize yaptığı başvurusunda; yaşamış olduğu darp sonucunda psikolojik sıkıntılar yaşadığını, birçok rahatsızlığı olmasına rağmen hastaneye gidemediğini beyan etmiştir.

03.03.2022 tarihinde M. B. derneğimize yaptığı başvurusunda; kardeşi N. B.'nin İzmir Menemen R Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olduğunu, daha önce %78 engelli raporu olduğunu, yakın zamanda verilen yeni raporda engel raporunun oranının arttığını, yürüyemez durumda olduğunu, tekerlekli sandalyeye bağlı yaşadığını, mağdurun İzmir hapishanesine götürüldüğünü, en son kendilerine İzmir Menemen R Tipi Hapishanesi'nde olduğunu, mesafenin uzak olması ve kendilerinin de maddi durumlarının olmaması sebebiyle kendisini ziyaret edemediklerini, hukuki yardımda bulunamadıklarını, hastalığı için gerekli başvuruları yapamadıklarını beyan etmiştir.

07.03.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan F. Y. derneğimize yaptığı başvurusunda; kulağında işitme kaybı olduğunu, Hepatit B, bel fitiği, boyun fitiği, prostat, yumurtalıklarında varikozel, astım, yüksek tansiyon, mide reflüsü, gastrit, hemeroid, hemeroide bağlı anal fistül rahatsızlıklarının olduğunu beyan etmiştir.

07.03.2022 tarihinde D. M. derneğimize yaptığı başvurusunda; L. M.'nin İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kaldığını, Yeşilyurt Hastanesi'nde kelepçeli muayene dayatması üzerine tartışma çıktığını, slogan atarsan seni öldürürüz dendiğini, 4 askerin darp ederek sürükleyerek ve üzerine basarak küfür edip yüzüne tükürdüğünü, yangın merdiveni boşluğuna çekip orada darba devam ettiklerini, boynu, burnu ve kuyruk sokumundaki ağrıları yüzünden yatamadığını ve etkin muayene edilmediğini söylediğini beyan etmiştir.

14.03.2022 tarihinde E. A. derneğimize yaptığı başvurusunda; kardeşi M. A.'nın Burhaniye T Tipi Kapalı Hapishanesi isteği dışında sevk edildiğini, kardeşinin epilepsi ve kalp rahatsızlığı

olduğunu, ailesinin rahatsızlıkları olduğu için Burhaniye'ye görüşe gidemediklerini beyan etmiştir.

15.03.2022 tarihinde H. A. derneğimize yaptığı başvurusunda; oğlu M. A. 'nın İzmir T Tipi Hapishanesi'nde kaldığını, akli dengesinin yerinde olmadığını ve şizofreni başlangıcı teşhisi konulduğunu, oğlunun daha önce Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde üç kez 5er gün yattığını ve her seferinde kaçtığını beyan etmiştir.

16.03.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan S. D. derneğimize yaptığı başvurusunda; açlık grevi sonrasında taleplerin karşılanması sözüyle açlık grevini bıraktıklarını fakat bunun yapılmadığını, üstü telli odalara alınma uygulamasının devam ettiğini, sosyal aktivitenin bulunmadığını, genel ve kısmi aramalarda odaların dağıtıldığını ve eşyalara el konulduğunu, çek pasların sopa boylarının orijinal boylarında olmadığını, yemeklerin az ve kalori protein bakımından yetersiz olduğunu, görüşçüsü olmayan mahpuslara diğer aileler tarafından yatırılan para ve kıyafetlerin verilmediğini, beyan etmiştir.

18.03.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan Y. K. derneğimize yaptığı başvurusunda; odalarının birbirlerinden uzak tutulduğunu, üç bloğa dağıtıldıklarını, tecrit uygulamasına maruz kaldıklarını beyan etmiştir.

22.03.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan Ö. A. derneğimize yaptığı başvurusunda bulunduğu hapishanede sorunların olduğunu fakat çözüme ulaşmadığını, kanser tedavisi gören babasının tedavi sonrası hapishane yakın olduğu için ziyaret edebildiğini fakat başka bir odaya alındığı için bunu artık yapamadıklarını, 1. müdürlerinin yaşadıkları olumsuzlukların sorunu olduğunu beyan etmiştir.

23.03.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan İ. G. derneğimize yaptığı başvurusunda; 67 yaşında; ileri derecede şeker, kalp, böbrek yetmezliği, prostat, mide hastalığı, kolestrol, göz hastalığı, ellerinde titreme rahatsızlıklarının olduğunu, ilaçların fayda göstermediğini, nefesinin kesildiğini ve uyuyamadığını, rapor için hastaneye götürüldüğünü ama faydasını görmediğini beyan etmiştir.

23.03.2022 tarihinde İzmir Kadın Kapalı Hapishanesi'nde kalmakta olan S. K. derneğimize yaptığı başvurusunda; oğlu S. A. 'nın İzmir Kapalı Hapishanesi'nde kaldığını burada koğuş arkadaşları tarafından baskıya maruz kaldığını beyan etmiştir.

29.03.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan V. A. derneğimize yaptığı başvurusunda; hapishanede yaşanan baskılar doğrultusunda açlık grevi yapıldığını ve açlık grevinin sonunda verilen sözlerin yerine getirilmediğini, ağır disiplin cezaları aldıklarını, telli odalara konduklarını, zorla odalarının değiştirildiğini, hastane sevklerinin geciktirildiğini beyan etmiştir.

30.03.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan İ. T. derneğimize yaptığı başvurusunda; hapishanede keyfi uygulamaların olduğunu, sosyal haklarının gasp edildiğini, açık hava izin sürelerinin kısaltıldığını, diğer mahpuslarla görüşemediklerini,

arkadaşlarından bazılarının kapalı telli odalarda ya da adli mahpusların yanlarındaki odalarda tutulduğunu beyan etmiştir.

31.03.2022 tarihinde N. Y. V. derneğimize yaptığı başvurusunda; amcası A. Y.'nin İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'ne getirildiğini, karantinadan dolayı havasız bir odada tutulduğunu, bir başka mahpusun gelmesiyle 2 ay boyunca orada kaldığını, koğuşa geçtikten sonra 1 ay durumunun iyi olduğunu fakat yerinin tekrar değiştirildiğini, havalandırması olmayan odada tutulduğunu, sıcak suya erişimin olmadığını, günlük bir ekmek verildiğini, sağlıklı beslenemediğini, kendi yazdığı kitaplarla ilgili soruşturma açıldığını, diğer hapishaneden getirdiği defter vb. eşyaların verilmediğini, üst araması yapılmadan spor faaliyetlerine çıkartmadıklarını, bir böbreğinin olmadığını ve diğer böbreğinde de taş olduğunu, varisleri olduğunu ve kalp damar bölümüne gitmesi gerektiğini beyan etmiştir.

07.04.2022 tarihinde İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. Ç. derneğimize yaptığı başvurusunda; değerlendirme raporu adı altında tahliyelerinin engellendiğini, tedavi süreçlerinde yaşanan zorluklar yaşandığını, birçok kişinin hastalıklarının kronikleştiğini, pandemi dolayısıyla görüşlerin yapılamadığını ve sınırlandırıldığını, normalleşme ile birlikte haklarının tamamının verilmediğini, sevklerin yapılmadığını, yazdıkları Kürtçe mektupların adreslerine ulaşmadığını, gazete ve dergilere ulaşamadıklarını, ailelerinin gönderdiği çarşafların dahi verilmediğini, yöresel kıyafetlerinin yasaklandığını beyan etmiştir.

08.04.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan C. P. derneğimize yaptığı başvurusunda; epilepsi, astım, yüksek göz tansiyonu, bel ve boyun fıtığı, belde disk kayığı, psikiyatri hastalıklarının olduğunu, bunlardan kaynaklı Manisa Ruh Sağlığı Hastanesine sevkinin yapıldığını fakat sevkine hala gerçekleştirilmediğini, bu rahatsızlıklarının da disiplin cezalarına neden olduğunu beyan etmiştir.

26.04.2022 tarihinde G. K. derneğimize yaptığı başvurusunda; oğlu V. K.'nin Ödemiş T Tipi Hapishanesi'nde olduğunu ve diğer oğlu Murat ile birlikte kaldığını, Vedat'ın şeker ve kalp ritim bozukluğu hastalıklarının olduğunu, V.'in ,abisinin rahatsızlanması sonucu müdüre gittiğini burada müdürün üstüne yürüdüğünü ve bunun üzerine ayağını vurduğunu ve tekerlekli sandalye talep ettiğini fakat başgardıyanın hiçbir şey vermediğini ve buradan ancak ölünüz çıkar dediğini, oğlula görüşmelerinin engellendiğini beyan etmiştir.

26.04.2022 tarihinde G. K. derneğimize yaptığı başvurusunda oğlu M. K.'nin Ödemiş T Tipi Hapishanesi'nde olduğunu, son görüşmelerinde telefonda kendisinin karantinada olduğunu bunun nedeninin de gardıyanla tartışması sonucu intihar etmesi olduğunu, 5 tane dikiş iğnesi yuttuğunu doktorun da tuvaletini yaparak düşüreceksin dediğini, oğlunun daha önce 2 kez covid geçirdiğini, oğullarıyla görüşmesinin engellendiğini beyan etmiştir.

11.05.2022 tarihinde H. T. derneğimize yaptığı başvurusunda; İzmir Kadın Kapalı Hapishanesinde kalmakta olan H. Y.'nin görüşçüsü olduğunu ve 06.05.2022 tarihinde görüş yaptıklarını, 1 kişilik koğuştaki 37 kişi kaldıklarını, yemeğin 10 kişilik gelmesinden ötürü çoğu zaman aç kaldıklarını, zamansız aramalar yapılarak hakaret edildiğini ve disiplin cezaları verildiğini, kurumlara yazdıkları mektupların iletilmediğini kendilerine gelenlerin

verilmediğini, hastaneye gidiş gelişlerin hakaretlerle olduğunu, telefon görüşmelerinde 3 şahısla konuşulduğunda izin verilmeyip telefonun kesildiğini, aileler tarafından getirilen yorganlara el konulduğunu, radyolara el konulduğunu, Kürtçe kitaplara el konulduğunu ve diğer kitapların sınırlı sayıda verildiğini, hastaneye geç götürüldüklerini ya da hiç götürülmediklerini, iki kişinin pişmanlığı kabul etmedikleri için infazlarının yakıldığını, açık görüşlerin 45 dakika olduğunu ve görüşçülerle infaz koruma memurlarının sorun yaşadığını, giden eşyaların uzun süren bekletildiğini öğrendiğini beyan etmiştir.

06.06.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan S. Y. derneğimize yaptığı başvurusunda; oğlu F. Y.'nin İzmir 2 nolu F Tipi Hapishanesi'nde olduğunu ve hastalıkları olduğunu, 1 Haziran 2022 tarihinde ameliyat olacağını söylediğini fakat durumun ne olduğunu bilmediğini beyan etmiştir.

14.06.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan H. D. derneğimize yaptığı başvurusunda; O. Y. isimli arkadaşlarının ölüm orucuna başladığını, su dışında bir şey tüketmediğini, bu durumun 4 haftadır sürdüğünü ve durumun kritik olduğunu beyan etmiştir.

21.06.2022 tarihinde İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan İ. G. derneğimize yaptığı başvurusunda; 05.06.2022 tarihinde İskenderun T Tipi Hapishanesi'ndeyken 4 kişi kaldıkları odaya infaz koruma memurlarının gelerek küfür ve hakaretlerle darp edip, kameraların olmadığı bir yerde işkence uyguladığını, bir gece boyunca kan kustuğunu ve hastaneye götürülmediğini beyan etmiştir. 02.07.2022 tarihinde İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. Ü., B. A., Ö.Y., Ö. A., H. G. ortak imzalı olarak derneğimize yaptığı başvuruda arkadaşları İsmail Genç'in mahkeme için Hatay İskenderun'a götürüldüğünü, burada sayım sırasında darp edildiğini, mahkeme sonrasında hapishaneye geri getirildiğini fakat girişinin yapılmadığını ve hastaneye yönlendirildiğini, kurum memurlarınca işkenceye maruz kaldığının tutanak altına alındığını, işkenceye uğradığı bilinmesine rağmen çıplak aramadan geçirildiğini beyan etmişlerdir.

04.07.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan S. D. derneğimize yaptığı başvurusunda; siyasi mahpuslar olarak birbirlerinden uzak blok ve odalara yerleştirildiklerini, arkadaşlarının rahatsızlıklarının olduğunu ve tekli odalarda kalmalarının onların sağlıklarından endişe duymalarına yol açtığını, spor ve sohbet haklarının karşılanmadığını, ayda iki saat spor yapabildiklerini, 10 kişilik faaliyetlere ancak 2 veya 3 kişi olarak çıkabildiklerini beyan etmiştir.

01.08.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. C. O. derneğimize yaptığı başvurusunda; arkadaşlarıyla ayrı ayrı tutulduklarını, bazı arkadaşlarının 1 saat dışında kapılarının açılmadığını, kendisinin 20 yıl önce gözünden lazer ameliyatı olduğunu ve astigmat sorunun çözüldüğünü, kaldığı odanın havasızlığı vb. gerekçelerle göz numarasının ilerlediğini, beyan etmiştir.

04.08.2022 tarihinde Ş. F. derneğimize yaptığı başvurusunda; Bodrum S Tipi Hapishanesinde kalmakta olan kardeşi M. S. F.'in hastalıkları olduğunu ve bundan kaynaklı olan taleplerini söylediğini, bu yüzden kamera kayıtları eşliğinde müdürlükte bulunan memurlar tarafından

koşuşuna götürülene kadar darp edildiğini ve vücudunda morluklar olduğunu söylediğini beyan etmiştir.

05.08.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. Y. derneğimize yaptığı başvurusunda; 6 yıldır hapishanede olduğunu, bir arkadaşlarının ayağı kesik olduğu için tek başına yaşamını idame ettiremediğini, yaşlı bir arkadaşlarının da yaşamını idame ettirmede zorluk çektiğini buna rağmen tekli odalarda tutulduklarını, aynı siyasi davadan olan kişilerle aynı koridor ve kısımlara geçmelerine izin verilmediğini, spor-sohbet gibi aktivitelerden faydalanamadıklarını, pandemi geçtikten sonra tekrar bir saat spora çıkabildiklerini fakat bunun yeterli olmadığını beyan etmiştir.

05.08.2022 tarihinde İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan F. Y. derneğimize yaptığı başvurusunda; 8 yıldır ailesine yakın bir hapishaneye sevk talebinde bulunmasına rağmen sevkinin yapılmadığını, tahliye olması gerekirken disiplin cezaları ve psikoloğa gitmemesi gerekçe gösterilerek tahliyesinin engellendiğini, adli mahpusların verdiği konsere gitmemiş olmasını da gerekçe olarak sunulduğunu, iki yerde varikozel (damar genişlemesi) ameliyatı olduğunu, karaciğerinde 3 cm büyüklüğünde kist ve 1 cm büyüklüğünde damar yumağı bulunduğunu, 3 aylık kontrollere gitmesi gerekirken gidemediğini, hapishanede sağlığının da tehlikede olduğunu beyan etmiştir.

05.08.2022 tarihinde İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan F. Y. derneğimize yaptığı başvurusunda; görüşçülerinin 10 dakika geç görüşe geldiğini, girişte aramada işlerinin uzatıldığını, görüşçülerinden birinin engelli, iki koltuk değneğiyle yaşadığını, sütyenindeki metal parçasından kaynaklı onur kırıcı muameleyle maruz kaldığını beyan etmiştir.

05.08.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan A. D. A. derneğimize yaptığı başvurusunda; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezaları olmamalarına rağmen, ağırlaştırılmış gibi muamele gördüklerini, farklı blok ve koridorlarda olduklarını, sohbet ve aktivitelerle katılamadıklarını, yemeklerden besin alamadıklarını, sürekli oda baskınlarına maruz kaldıklarını, baskınlarda özel eşyalarının dağıtıldığını beyan etmiştir.

05.08.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan A. H. I. derneğimize yaptığı başvurusunda; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezaları olmamalarına rağmen öyle muamele gördüklerini, hobi ve kurs faaliyetleri olmadığını, sohbet saatlerinden faydalanamadıklarını, elektriğin pahalı olduğunu beyan etmiştir.

05.08.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan S. İ. derneğimize yaptığı başvurusunda; farklı bloklarda tecrit altında tutulduklarını, bazı arkadaşlarının rahatsızlıkları olduğunu fakat onlardan haber alamadıklarını, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış olanların havalandırmasının sadece 1 saat açık tutulduğunu, spor ve sohbet faaliyetlerinin 3-4 kişi ile sınırlandırıldığını ve bir saat sohbete çıkarıldıklarını beyan etmişlerdir.

05.08.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan E. Ş. derneğimize yaptığı başvurusunda; ağırlaştırılmış müebbet cezası olduğunu, tecrit ve izolasyona maruz

kaldığını, üçlü ve üçlü tekli odalara geçmelerinin kabul edilmediğini, sosyal aktivitelerden faydalanamadıklarını beyan etmiştir.

05.08.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan A. A. derneğimize yaptığı başvurusunda; *Bodrum S Tipi Hapishanesinde kaldığını karın bölgesinden 11 tane ameliyat geçirdiğini ve tedavisini tam olamadığı için iyileşmenin sağlanamadığını, açık yarasının temizlenmesi için pansuman yapması gerektiğini fakat malzemelerin kendisine verilmediğini, sadece iki kez revire gittiğinde yaranın temizlenmesinin yapıldığını ayrıca bu hapishaneye istem dışında getirildiğini, aynı davadan yatmış olduğu arkadaşlarının yanına götürülmediğini ve tek kişilik bir odada tutulduğunu beyan etmiştir.*

10.08.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. C. O. derneğimize yaptığı başvurusunda; *08.08.2022 tarihinde açlık grevine girdiklerini, hapishane idaresinin olumlu geçmesi dolayısıyla açlık grevini sonlandırdıklarını beyan etmiştir.*

17.08.2022 tarihinde M. T. derneğimize yaptığı başvurusunda; *babası D. M. T.'un 2019 yılında hapishaneye girdiğini, şuanda Afyon T Tipi Hapishanesi'nde olduğunu, fitik ve bağırsaklarındaki yaradan kaynaklı hayatını devam ettirmekte güçlük çektiğini, görüş sonrası eve dönerken babasının hastaneye kaldırıldığını, elleri kelepçeli 15 gün boyunca yoğun bakımda kaldığını, aradan geçen zaman sonrasında E-devletten babasının akciğer kanseri olduğunu öğrendiğini ve hastaneye yatırıldığını, annesinin refakatçilik talebinin kabul edilmediğini, 20 Temmuz günü kemoterapi için Afyon'a gönderildiğinin söylendiğini fakat kendilerinin haber alamadığını, bir başka mahpusun görüşçüsününün durumun kötü olduğunu belirttiğini ve yarım saat sonra babalarının ölüm haberini aldıklarını, tüm bu süreçte neler yapıldığını kendilerinin öğrenemediğini, ancak e-nabızdan bakıp bir şeyleri görebildiklerini beyan etmiştir.*

31.08.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan H. D. derneğimize yaptığı başvurusunda; *üzerlerinde baskı ve tecrit politikasının bulunduğunu ve bazı arkadaşlarının açlık grevine girdiğini, hapishane kurumu talepleri kabul edince açlık grevinin sonlandırıldığını fakat baskıların devam ettiğini, bunun üzerine süresiz açlık grevine başlanıldığını beyan etmiştir.*

05.09.2022 tarihinde İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan E. Ü. derneğimize yaptığı başvurusunda; *ailesine 2000 km uzak bir şehirde hapishanede kaldığını, ziyaretlerinin bu yüzden gerçekleştirilemediğini, ailesini yıllardır göremediğini, sevk taleplerinin reddedildiğini beyan etmiştir.*

08.09.2022 tarihinde İzmir Kadın Kapalı Hapishanesi'nde kalmakta olan M. K. derneğimize yaptığı başvurusunda; *yaşadıkları sorunlarla ilgili müdür görüşüne çıktığını, görüşmeye giderken gardiyanın hakaret ettiğini, elektrik faturalarının yüksek olduğunu, kitap okumalarının kısıtlandığını, bunu da korsan kitap iddiası ile gerçekleştirdiklerini, kargo ile gelen kitapların verilmesinde de kısıtlamaya maruz kaldıklarını, yılın sadece belirli aylarında kitap alabildiklerini bu tarihin de ayların ilk haftası olması zorunluluğu olduğunu, hastane sevklerinin çok sıkıntılı olduğunu, kart gönderirken mektup ücreti ödemek zorunda kaldıklarını,*

her koşuşa telefon kulübesi koyulduğunu ve adli mahpusların görüntülı görüşme yapabildiğini fakat kendilerinin sadece 10 dakika sesli görüşme yapabildiklerini bazen onu da yapamadıklarını beyan etmiştir. 28.07.2022 tarihinde arkadaşları K. F.'in kampüs hastanesinde jandarma komutanının şiddetine maruz kaldığını, üç arkadaşı ile birlikte zorla hücreye atıldıklarını, doktor muayenesine götürüldüklerinde zorla kelepçeleyip sürükleyerek dışarı çıkartmaya çalışıldığını, odada bulunan doktor ve hemşirelerin çabasıyla darp edilmediğini, iletişim cezası bulunduğunu beyan etmiştir. Ayrıca D. R. isimli arkadaşlarının da diyet menüsü için yazmış olduğu menünün verilmediğini beyan etmiştir.

09.09.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan S. İ. derneğimize yaptığı başvurusunda; Tekirdağ F Tipi Hapishanesi'nden buraya nakledildiğini, tek başına kalamaz raporu olmasına rağmen tek kişilik hücreye alındığını, 5 ay içinde iki defa sağlık kurula sevk edildiğini, sevkten 20 gün sonra raporun işleme girmediğini söylediklerini, %51 engelli raporu olmasına, koltuk değneklere ile hareket etmesine rağmen tek başına bırakıldığını beyan etmiştir.

12.09.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan İ.T. derneğimize yaptığı başvurusunda; hapishanede tecrit, izolasyon uygulamalarına maruz kaldıklarını, keyfi olarak oda değişimi yapıldığını, kabul edilmediğinde itilip kakıldıklarını, oda değişim taleplerinin kabul edilmediğini, üzeri teller ile kapatılmış odalarda tutulduklarını, bu gerekçelerle süresiz dönüşümsüz açlık grevine girdiklerini beyan etmiştir.

12.09.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan V. ř. derneğimize yaptığı başvurusunda; spor, sohbet gibi haklarından faydalanamadıklarını, ayda 2 saat spor, 2 saat spor hakkı da 5 kişiyle sınırlı şekilde gerçekteştirildiğini, aynı davadan tutuklu ve hükümlülerin farklı bloklarda tutulduğunu, eski, kirli kullanılmayacak durumdaki yatak ve nevresimler verildiğini, yemeklerin az ve besin değerinin düşük olduğunu, temizlik malzemesi verilmediğini, hapishane girişlerinde çıplak arama dayatıldığını, revir dışında hastane sevklerinin çok geç yapıldığını veya hiç yapılmadığını, tüm bunlardan kaynaklı 6 kişinin açlık grevinde olduğunu beyan etmiştir.

13.09.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan Z. B. derneğimize yaptığı başvurusunda; yazdığı dilekçelere cevap verilmediği, reddedildiğini, sağlık sorunlarının olduğunu ve açlık grevine gireceğini beyan etmiştir.

16.09.2022 tarihinde Ö. Ç. derneğimize yaptığı başvurusunda; İzmir Kadın Kapalı Hapishanesi'nde bulunan ablası H. Ç. ile yaptığı telefon görüşmesinde adli tutuklu kadınların birbirleri arasında psikolojik şiddet, taciz ve tecavüz uyguladığını bu uygulamanın hapishane yönetimince de uygulandığını, birkaç kadının bunlardan kaynaklı intihar ettiğini, kadınlardan birinin intihar sonucunda felç kaldığını beyan etmiştir.

20.09.2022 tarihinde Bandırma 2 nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. M. derneğimize yaptığı başvurusunda; idrar yollarında daralma olduğunu, bu yüzden 10 sefer ayakta kapalı ameliyat olduğunu, buna rağmen hastalığının iyileşmediğini, doku nakli ile kalıcı

tedavi olabileceğinin söylendiğini, doku nakli için hastaneye gönderildiğini fakat her seferinde ameliyatı olamadan geri gönderildiğini beyan etmiştir.

05.10.2022 tarihinde Av. V. Z. müvekkili İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan A. Y. ile ilgili derneğimize yaptığı başvurusunda; 2000 yılından beri böbrek taşı rahatsızlığı olduğunu diğer böbreğinde kist olduğunu, ülser ilacı kullandığını, bacaklarında varis, dizlerinde menisküs ve kireçlenme olduğunu, 1 aydan uzun süredir böbreğinden kaynaklı ağrı çektiğini, idrarda bazı günler kanama olduğunu, hastaneye gittiklerinde malzeme yok denilerek işlem yapılmadığını, nabızı düşük olduğu için ağrı kesici iğne yapılamadığını, böbrek taşının ameliyatla alınması gerekirken randevu oluşturulamadığını, nabzın 30-40'larda seyrettiğini beyan etmiştir.

14.10.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan A. G. derneğimize yaptığı başvurusunda; İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olduğunu, 12.10.2022 tarihinde Ş. D., S. K. ve A. B. E. isimli kişilerin odasına kanlı boş mermi atıldığını daha sonra ise idarenin bu kişilerin kaldığı odaya arama diyerek gelip tüm odayı dağıttıklarını beyan etmiştir.

17.10.2022 tarihinde N. K. derneğimize yaptığı başvurusunda; İzmir F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan G. S. 'i ziyaretinde 'her biri' dediği ve barış işareti yaptığı için 3 ay görüş yasağı aldığını beyan etmiştir.

18.10.2022 tarihinde Z. G. N. derneğimize yaptığı başvurusunda; kardeşi Y. G. 'in İzmir 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kaldığını, 15.10.2022 tarihinde kendisini arayarak odasında değişiklik yapıldığını ve 13 kişilik odada covid hastası olanların olduğunu kendisinin de temashı kabul edildiği için telefon görüşmelerine izin verilmediğini ancak dilekçe verilmesi sonucu koridorun boş olduğu gün görüşme yapabildiklerini beyan etmiştir.

19.10.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan A. S. derneğimize yaptığı başvurusunda; 12.10.2022 tarihinde arkadaşlarını havalandırma bölümüne atılmış kanlı boş bir mermi kovana bulduklarını, ayrıca arkadaşları ile ayrı bloklarda tutulduklarını, hiçbir şikayetlerinin dikkate alınmadığını beyan etmiştir.

19.10.2022 tarihinde İzmir 1 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. S. A. ve Y. K. derneğimize yaptıkları başvurularında; havalandırmaya kanlı mermi atıldığını ve can güvenliklerinin olmadığını beyan etmişlerdir.

19.10.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. F. A., A. E., Ş. S. derneğimize yaptıkları başvurularında; 12.10.2022 tarihinde koğuş havalandırmasına kanlı bir mermi çekirdeği düştüğünü ve can güvenliklerinden şüphe duyduklarını beyan etmişlerdir.

20.10.2022 tarihinde İzmir 1 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan S. G., R. T., A. Ç., E. K., R. N. derneğimize yaptıkları başvurularında; hapishanede keyfi disiplin cezalarına maruz kaldıklarını, 5 arkadaşlarının ayrı bir blokta tecrit altında tutulduğunu, dillerine 'bilinmeyen dil' denilerek hakaret edildiğini, sohbet, sportif ve kültürel hakların

karşılanmadığını, yemeklerin kalitesiz olduğunu fakat ailelerden parasının alındığını beyan etmişlerdir.

31.10.2021 tarihinde S. M. derneğimize yaptığı başvurusunda; İzmir 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nden tahliye olduğunu, çıkmadan önceki son süreçte 14 kişilik odada 17 kişi kaldıklarını, yemeklerin yetersiz ve kalitesiz olduğunu, kantin fiyatlarının çok yüksek olduğunu, elektrik parasının arttığını, bozulan muslukları ücretlerini bile kendilerinin ödediğini, sıcak veya soğuk suyun arıza var denilerek saatlerce verilmediğinin olduğunu, odada çok sayıda kişi olmasına rağmen tek bir lavabo ve banyo olduğunu, nevresim ve çarşaf ihtiyacının karşılanmadığını, yatakların yıpranmış olduğunu, havalandırmanın geç açılıp erken kapatıldığını, sporun haftada bir gün 40 dakika yapılabildiğini, sohbet etkinliği yaptırılmadığını, hastane sevklerinin zamanında yapılmadığını, revire çıkışlarda sorun olduğunu, ilaçların zamanında verilmediğini, pandemi sürecinde çok acil olanlar dışında hastaneye gidilemediğini, hastane gidişlerinde ring araçlarına bindirildiklerini ve gelişte çıplak arama ve ağız içi aramaya maruz bırakıldıklarını, mektupların verilmediğini, Kürtçe mektupların da aylarca bekletildiğini, kendi kabul ettikleri gazeteler dışında gazete verilmediğini, dilekçelerinin kaybolduğunu dönüş alamadıklarını, keyfi disiplin cezaları verildiğini, kütüphaneden 15 günde bir 3 kitap alabildiklerini, oda baskılarında kitapların toplandığını, aramaların baskın gibi yapıldığını, eşyalara, radyolara el konulduğunu, dolapların dağıtıldığını, görüntülü telefon hakkı verilmediğini, ek telefon hakkının adlilerde olduğu gibi verilmediğini, hijyen malzemelerinin verilmediğini veya çok az verildiğini, haftada bir kapalı görüş yapıldığını, ailelerin içeri geç alındığını ve onur kırıcı aramalara maruz bırakıldıklarını beyan etmiştir.

21.11.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan A. A., H. P., S. B. derneğimize yaptıkları başvurularında; Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olduklarını M.K isimli adli mahpusun hiçbir şekilde siyasi bir durumu olmamasına rağmen kendileri gibi siyasi mahpusların bu kişinin yanına gönderildiklerini, arkadaşlarının ikisine bıçakla saldırdığını ve sizin boğazını keseceğim diye tehditler savurduğunu beyan etmişlerdir.

28.11.2022 tarihinde İzmir 1 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan T. T., Y. C., İ. D., W. T., S. Ö. derneğimize yaptıkları başvurularında; B. Z. isimli arkadaşlarının ayağından ameliyat olmak üzere hastaneye götürüldüğünü, arkadaşlarının kantin ihtiyaçlarını karşılamak istemesi ve ailesiyle görüşmek istemesi üzerine darp edildiğini, tehdit ve hakaretlere maruz kaldığını ardından hapishaneye geri gönderildiğini beyan etmişlerdir.

12.10.2022 tarihinde Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan A. A., H. P. ve S. B. derneğimize yaptıkları başvurularında; Bodrum S Tipi Hapishanesi'nde kaldıklarını, baskın, keyfi aramalar, ayakta sayım ve konuşma dayatması gibi politikalara karşı açlık grevine girdiklerini beyan etmişlerdir.

17.10.2022 tarihinde İzmir 1 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesi'nde kalmakta olan B. S. ve S. A. derneğimize yaptıkları başvurularında; G. S. isimli arkadaşlarının annesine her biji dediği ve barış işareti yaptığı için 3 ay görüş yasağı verildiğini, neden olarak da 'bilinmeyen dil ve anlaşılmayan dil' ibarelerini yazdıklarını beyan etmişlerdir.

18.10.2022 tarihinde Ödemiş T Tipi Hapishanesinde kalmakta olan T. K. derneğimize yaptığı başvurusunda; 28 yıldır hapishanede olduğunu, rahatsızlıklarının bulunduğunu 15 gün içinde 3 kez hastaneye gidişinin engellendiğini, sevklerin iptal edildiğini, onur kırıcı ve rencide edici söylemlere maruz kaldığını beyan etmiştir.

03.11.2022 tarihinde İzmir 1 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesi'nde kalmakta olan A. K. derneğimize yaptığı başvurusunda; İzmir 1 Nolu F Tipi Hapishanesinde kaldığını, sevk talebinin karşılanmadığını, annesinin kan kanseri olduğunu ve yıllardır onu göremediğini bundan kaynaklı 4 ay ölüm orucuna girdiğini ve bu sürecin kendisinde kalıcı hasara neden olduğunu, tedavisi devam ederken tekrar ölüm orucuna girme durumunda kaldığını beyan etmiştir.

17.11.2022 tarihinde H. T. derneğimize yaptığı başvurusunda kardeşi E. T. 'in İzmir 2 Nolu T Tipi Hapishanesi 'nde kaldığını, kardeşi ve arkadaşının hastaneye götürüldüğünü, hastaneye gidişte ağız araması yapılması istenmesi üzerine kabul etmediklerini, bunun üzerine hastaneye gidemediklerini ve 1 ay görüş yasağı getirildiğini beyan etmiştir.

25.11.2022 tarihinde İzmir 1 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan M. T., M. D., R. A., A. Ç. ortak imzalı olarak derneğimize yaptıkları başvurularında; hastaneye götürülen B. Z. arkadaşlarına sözlü tacizde bulunulduğunu ve ardından darp edildiğini, darp raporu alındığını, tedavisini olamadan hapishaneye geri götürüldüğünü beyan etmişlerdir.

26.11.2022 tarihinde R. P. derneğimize yaptığı başvuruda; İzmir Kadın Kapalı Hapishanesinden tahliye edildiğini, kaldığı süreçte koğuşun hijyenik olmadığını, sulandırılmış çamaşır suyu verildiğini, kapasite 11 olmasına rağmen 34-35 kişi kaldıklarını, sayı artınca yatma ve yemek sorunun ortaya çıktığını, koğuşta yaşlı ve hasta insanların olduğunu pandemi sürecinde onları korumak adına zorlandıklarını, yemeklerden böcek gibi şeylerin çıktığını, mektupların geç iletildiğini, Kürtçe mektupların ise tercüman yok denilerek çok daha uzun süre verilmediğini, kitapların neredeyse hepsinin ellerinden alındığını, yalnızca 10 kitap bulundurabildiklerini, haftalık kitap değişimi yapabilirsiniz denilmesine rağmen aylık yapabildiklerini, açık görüş ve kapalı görüşlerin pandemi sürecinde yapılamadığını fakat gardiyanların kendilerine temas edebildiğini, telefon görüşmesinde bir kişinin telefonunu verildiğinde başka biriyle konuşmanın imkansız olduğunu, görüntülü görüşme hakkının siyasi mahpuslara faydalandırılmadığını, aramaların haftada iki veya herhangi bir zamanda baskın şekilde yapıldığını, tahliye aşaması öncesi psikologla görüştürüldüğünü ve PKK terör örgütü müdür diye sorular sorduklarını, hapishaneden çıktıktan sonra sürekli takip edildiğini hissettiğini ve tedirgin olduğunu beyan etmiştir.

05.12.2022 tarihinde İzmir 1 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan S. G., G. S., M. A., A. K., M. T. derneğimize yaptıkları başvurularında; 18.11.2022 tarihinde B. Z. isimli arkadaşlarının ameliyat olmak için hastaneye götürüldüğünü orada infaz koruma memurlarına kantin ihtiyacı ve ailesine haber verme talebini ilettilerinde telefonlar bozuk denilerek reddedildiğini, bunun üzerine kameranın görüş alanından çıkartılarak darp edildiğini, göğsüne vurulduğunu, boğazı arkadan kolla kilitlenerek sıkıldığını, yarın saat boyunca işkencenin sürdüğünü, daha sonra hapishaneye geri getirildiğini beyan etmişlerdir.

07.12.2022 tarihinde K. G. Y. derneğimize yaptığı başvurusunda arkadaşı T. Y.'ın İzmir 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Hapishanesi'nde kaldığını, hapishanede kaloriferlerin yanmadığını, yandığında birkaç saat açıp daha sonra kapattıklarını beyan etmiştir.

09.12.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan O. Y. derneğimize yaptığı başvurusunda; 6 yıldır hapishanede olduğunu, nikele olan alerjisi rapor olarak sunulmuş olmasına rağmen raporunu onaylatması gerektiğinin söylendiğini bu süreçte nikel kaplama kelepçe ile hastaneye götürüldüğünü ve ağrısını çektiğini, 7 ay boyunca bu sürecin devam ettiğini, kendisinin plastik kelepçe talebinin kabul edilmediğini, daha önceki ölüm orucundan kaynaklı kulak sinirlerinde kayıp, burun kanaması gibi rahatsızlıklarının olduğunu beyan etmiştir.

23.12.2022 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan A. S.ve A. K.ş derneğimize yaptıkları başvurularında; Silivri Hapishanesinden sevk ile geldiklerini, ağırlaştırılmış müebbet cezası olmamasına rağmen ortak spor, sohbet gibi haklardan yararlandırılmadıklarını, suç duyurularında bulunduğunu fakat reddedildiğini beyan etmiştir.

BASIN TARAMASI YAPILARAK TESPİT EDİLEN HAK İHLALLERİ:

OCAK 2022:

25.01.2021 Tarihli habere göre: İzmir F Tipi Hapishanesi'nde baskılara karşı açlık grevi eylemini sürdüren Ozan Alpkaya, hapishane müdürü Haydar Ali Ak tarafından tehdit edildiklerini söyleyerek, can güvenliklerinin olmadığını belirtti. İzmir Buca Kırıklar 2 No'lu F Tipi Kapalı Hapishanesi'nde kötü muamele ve baskılara karşı 28 Kasım'da başlatılan süresiz dönüşümsüz açlık grevi 59. Gününde devam ediyor. (Mezopotamya Ajansı)

25.01.2021 Tarihli habere göre: İHD İzmir Şubesi, ağır hasta tutuklu Fırat Yağmakan'ın birçok kronik hastalığının bulunduğunu belirterek, bir an önce tahliye edilmesini istedi. (Mezopotamya Ajansı)

ŞUBAT 2022:

02.02.2021 tarihli habere göre: Cezaevlerinde gıda hakkı ihlallerini açıklayan İHD İzmir Şubesi, yemeklerde kum ve böcek çıktığını belirterek, tutukluların sağlık, gıda ve yaşam haklarının korunması için çözüm üretilmesini talep etti. (Mezopotamya Ajansı)

19.02.2022 tarihli habere göre: İzmir Şakran KKCİK "Annemin görüşüne gittik. Sular akıyormuş. Telefon görüşü için evraklarımızı gönderdik. Evrakları kaybettiklerini söylediler. Annem beni aradığında sadece hat sahibi ile görüşebilir diyerek babamla görüştürmediler. Telefonla 10 dakika görüşebildik." izmir kadın cezaevi (cezaeviihlalleritwitter)

20.02.2022 tarihli habere göre: İzmir Kırıklar F Tipi Hapishanesi'nde tutuklu bulunan Yusuf Bekmezci, 5 Ocak'ta göz ameliyatı için gittiği İzmir Katip Çelebi Üniversitesi İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde ameliyat sırasında kalbi durdu. Tekrar hayata döndürülen Bekmezci yoğun bakımda tedavi görüyordu. Bekmezci bugün saat 00.50 sıralarında yaşamını yitirdi. (DHA)

20.02.2022 tarihli habere göre: Manisa'da Günde 14 ilaç kullanan hasta mahpus N. M., karantina hüccesinde koronavirüs kaptığı için 13 Şubat'ta 85 yaşında hayatını kaybetti. Defalarca tahliye talebinde bulunmasına rağmen tahliye edilmedi! (cezaeviihlalleritwitter)

MART 2022:

06.03.2021 tarihli habere göre: Şakran Cezaevi'nde tutuklu Ercan Eke, şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi. Kardeşi İlhan Eke, ağabeyinin siyasi tutuklularla mektuplaştığı için baskı altında olduğunu öne sürdü 13 yıldır tutuklu olan ağabeyinin tahliye edilmesi gerektiğini belirten Eke, "Ancak cezaevinde sürekli ettikleri kavgalardan kaynaklı aldığı disiplin cezaları nedeniyle tahliye edilmedi. Ülkücüler, siyasi tutuklularla mektuplaştığı ve Kürt olduğu için sürekli saldıyordu. Bundan kaynaklı kavga ediyorlarmış. Daha önce de defalarca yaşadığı bu baskıları bize anlattı. Ailesi olarak koğuştta yapılan toplu bir saldırı sonucu yaşamını yitirdiğinden şüpheleniyoruz. Bize yere düştüğünü söylediler. Ancak buna inanmıyoruz. Bu nedenlerden kaynaklı şüpheleniyoruz" şeklinde konuştu. *(Gazete davul)*

22.03.2021 tarihli habere göre: İzmir Şakran Kadın Kapalı Hapishane İdaresi, kadın siyasetçilerin kadın tutuklulara gönderdiği 8 Mart kartlarına, el koydu. *(Mezopotamya Ajansı)*

30.03.2022 tarihli habere göre: İskenderun T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan 82 yaşındaki ağır hasta tutuklu Sıddık Güler, Menemen R Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edildi. Güler'in talebi dışında sevkün dün gerçekleştiği ve orada tedavi edileceği belirtildi. *(Mezopotamya Ajansı)*

NİSAN 2022:

07.04.2021 tarihli habere göre: Manisa Akhisar T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde bulunurken 3 Nisan günü geçirdiği beyin kanaması sonucu kaldırıldığı hastanede bu sabah yaşamını yitiren tutuklu Mehmet Sevinç'in (63) cenazesi, İzmir Adli Tıp Kurumu'na (ATK) getirildi. *(Mezopotamya Ajansı)*

18.04.2022 tarihli habere göre: İzmir Kırıklar 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'nde tutulan 73 yaşındaki hasta tutuklu Abdullah Ece, korona virüsü tedavisi gördüğü Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde dün vefat etti. 13-14 Nisan'da Adli Tıp Kurumu'nun "Ece'nin hayati riskinin bulunduğu" uyarısı yaptığını, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ise infaz ertelenmesi kararını ancak 18 Nisan tarihinde verdiğini söyleyen Zeren, şöyle devam etti: "Abdullah Ece'nin hayatını kaybetmesinin birinci derecede sorumlusu, tüm hastalıklarına rağmen daha önce infazını ertelemeyen, tüm şartları uygun olmasına rağmen 10 Haziran 2021 tarihinde kendisini denetimli serbestlik ile tahliye etmeyen ve Covid nedeniyle hastalık durumu entübe aşamasına gelene kadar da Abdullah Ece'yi hapishanede tutan Hapishane İdaresi, Cumhuriyet Başsavcılığı ve ilgili diğer yargı kurumlarıdır. *(Gazete Duvar)*

26.04.2022 tarihli habere göre: Tutuklu olduğu 26 yıldır boyunca 2 şarapnel parçasıyla yaşamak zorunda kalan ağır hasta Abdurrahman Yıldırım, "Cezaevinde kalamaz" raporuna rağmen tahliye edilmiyor. Ağır hastalıklarına ve "cezaevinde kalamaz" raporlarına rağmen tahliye edilmeyen tutuklular, hastaneden cezaevine kadar bütün kurumlar tarafından hak ihlallerine maruz kalıyor. *(Mezopotamya Ajansı)*

MAYIS 2022:

05.05.2022 tarihli habere göre: Silivride gardiyanlar tarafından işkence sonucu intihara sürüklenen ve İzmir'e sevk edilen Halil Kasal intihar ettiğim söylenirse inanmayın. *(Özgür Gündem)*

10.05.2022 tarihli habere göre: Denizli'deki ağır hasta mahpus Ekim Polat, hapishanede yaşadığı hak ihlalleri ve işkenceye karşı açlık grevine başladı. Polat'ın annesi Songül İlker, tüm kamuoyuna Polat ve hasta tutsakların sesine ses olma çağrısı yaptı. *(Nethaberajansı)*

12.05.2022 tarihli habere göre: İzmir Şakran Kadın Kapalı Hapishanesi'nde tutuklulara yönelik baskılar da arttı. Şakran'da 11 kişi kapasitesi olan koğuştta 37 kişi tutuluyor. Tutukluların çoğu yerlerde yatarken, verilmesi gereken 37 kişilik yemek yerine 11 kişilik yemek dağıtılıyor. Ayrıca tutukluların özel eşyalarına keyfi bir şekilde el konuluyor. Tutuklu

yakınlarının hapisaneye gönderdiği eşyaların geç verildiğini, yorgan, yastık gibi eşyaların ise keyfi bir şekilde el konulduğunu söyleyen Tekin, "Yaşanan baskılara karşı tutukluların yaptığı protestolara karşılık disiplin cezaları veriliyor. Tutuklular insan hakları örgütlerine, sivil toplum kuruluşlarına mektup göndermek istiyor, ancak mektuplarına da el konuluyor. Kitaplar sınırlı veriliyor. Özellikle Kürtçe kitaplara keyfi bir şekilde vermiyorlar. Tutukluların fotoğrafları, özel eşyaları, radyolarına el konuluyor. Hastaneye gidiş gelişlerde birçok hakarete maruz kalıyorlar" dedi. Şakran Kadın Kapalı Hapishanesi'nde Kibriye adında bir gardiyanın olduğunu ve özellikle bu gardiyanın baş gardiyan olduktan sonra tutuklulara yönelik şiddet uyguladığını vurgulayan Tekin, "Arkasına bir gurup alıp keyfi bir şekilde tutuklulara hakaret ediyor. Tutuklular bu tutuma karşı cevap verdiğinde hemen disiplin soruşturması açılıyor" diye belirtti. (Artı Gerçek)

14.05.2022 tarihli habere göre: İzmir Kırıklar 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'nde tutulan 73 yaşındaki hasta mahpus Abdullah Ece, korona virüsü tedavisi gördüğü Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde dün vefat etti. Avukat Zeren, 10 Haziran 2021'de, denetimli serbestlik kararı verilerek tahliye edilmesi gerekirken, bunun yapılmadığını belirtti. Hapishaneye girdiği tarihten bu yana sağlık sorunları her geçen gün ağırlaşan Ece'nin, 5 Nisan'da Covid-19'a yakalandığını dile getiren Zeren, cezaevi idaresi tarafından sağlık kuruluşuna sevki ve entübe edildiği aşamaya kadar ailesine bilgi verilmediğine dikkat çekti. (Gazete Duvar)

17.05.2022 tarihli habere göre: Denizli Hapishanesi'nde 5 aydır tutuklu bulunan Cafer G. (70) rahatsızlanmasının ardından Denizli Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Tutuklu, yapılan müdahaleye rağmen çoklu organ yetmezliğine bağlı yaşamını yitirdi. (Anadolu Ajansı)

24.05.2022 tarihli habere göre: İzmir Kırıklar 2 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutuklu bulunan Onur Yılmaz, yaşadığı hak ihlallerini avukatına gönderdiği mektupla anlattı. Yılmaz, mektupta cezaevi Müdürü Haydar Ali Ak'ın tutuklulara insanlık dışı uygulamalarda bulunduğunu ve ağır tecride maruz bırakıldıklarını aktararak, baskılara karşı 17 Mayıs'ta ölüm orucuna başladığını yazdı. Şuan da her alanda sosyal, sağlık haklarımızı kullandırmadıkları gibi insanlık dışı muamelelere maruz kalıyoruz. Tüm odalarımız birbirinden ayrılmış durumda. Spora 2 ay da bir çıkarılıyor. Farklı örgütlerden kişilerle aynı ünitelerde tecrit ediliyordum. En son 3'lü odalardan alınan bir arkadaş yanıma getirildi. Kişisel ihtiyaçlarını karşılayacak durumda değil. Tüm odalarımız birbirinden ayrı, hastane mahkeme sevklerimiz de ayrı tutuluyor, birbirimize denk gelmemek için farklı yapılarla aynı araçta götürülüp, getiriliyor. En son artık tarafsızlarla hukuk dışı bir şekilde götürülüp getirilmeye başladık. Hastane sevklerimiz tecridin bir politikası olarak çok geç yapılmaktadır. Açıkçası ve kısacası tecrittin boyutu, 'Ya intihar edersiniz ya da teslim olursunuz' şeklindedir. Teslimiyeti reddettiğim için bugünden sonra (17 Mayıs) ölüm orucuna başlamış bulunmaktayım. (Mezopotamya Ajansı)

HAZİRAN 2022:

10.06.2022 tarihli habere göre: İzmir Kırıklar 2 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutuklu bulunan Onur Yılmaz, Hapishane Müdürü Haydar Ali Ak'ın kötü muamele ve işkencelerine karşı 17 Mayıs'ta ölüm orucuna girdiğini duyurdu. Benzer hak ihlallerinin yaşandığı Afyon 1 No'lu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde de Rızgar Turhan, Cumali Yıldırım, Mehmet Emin Dal, İsmail Çevik, Cihat Oğraş, Fırat Beyazer, Velat Kazanççı ise 25 Mayıs'ta açlık grevine girdi. Tutukluların talepleri şöyle: Ayakta sayım dayatmasına son vermeleri, Keyfi hücre cezalarının son bulması, Cezası biten arkadaşların keyfi infazlarının yakılmasına ve infaz ertelemelerine son verilmesi, Hasta tutsakların Revir ve hastane de uygun şekilde tedavi edilmeleri." (Mezopotamya Ajansı)

11.06.2022 tarihli habere göre: Afyon T Tipi Hapishanesi'nde 10 tutsak ayakta sayım ve ağız içi arama dayatmasına karşı süresiz-dönüşümsüz açlık grevine başladı. (etha ve nethaberajansı)

TEMMUZ 2022:

06.07.2022 tarihli habere göre: *Aliağa Şakran Kadın Kapalı Cezaevi'nde adli tutukluların içerisine gönderilmeyi kabul etmeyen siyasi tutukluların bulunduğu A5 koğuşuna bu sabah saatlerinde çok sayıda gardiyanla baskın düzenlendi. Baskında tutukluların eşyaları dağıtılıp kırılırken, yatakları koğuş dışına çıkarıldı. Hapishanede bulunan tutuklu Medine Orhan'ın (47) kızı Merve Orhan bu "Muhtemelen telefonu kapattırdılar. Koğuşa baskın düzenlenmiş ve eşyaları dağıtmışlar. Koğuş çok kalabalık olduğu için şikâyet ediyorlardı. Dün kapalı görüşe gittiğimde alanlarının çok dar olduğunu, avluda birbirlerine çarptıklarını söyledi. 11 kişilik koğuşta 38 kişi kalıyorlar ve her gün yeni birisi ekleniyor. Bu gündeme geldikten sonra cezaevi yönetimi koğuşu bölmeye karar vermiş. Ama buradaki tutukluların bir kısmını adli suçluların içine göndermek istemişler. Tutuklular da bu durumu kabul etmedikleri için baskın düzenlenmiş. Yatakları dışarı çıkarıp 'Betonda yatın' demişler. Aynı koğuşta bulunan tutukluların yakınlarından da bilgi almak istedik. Ancak onların da konuşmaları yarıda kesilmiş" dedi. (Mezopotamya Ajansı)*

02.07.2022 tarihli habere göre: *İHD İzmir Şubesi, ağır hasta tutuklu Turgut Koyuncu'nun durumunun her geçen gün ağırlaştığına dikkati çekerek, derhal tahliye edilmesi çağrısında bulundu. (Mezopotamya Ajansı)*

11.07.2022 tarihli habere göre: *Akhisar T Tipi Cezaevi yönetimi tutukluların hastaneye sevk edilebilmeleri için ince arama şartı getirirken, ağız içi aramasını kabul etmeyen ve aralarında kalp, yüksek tansiyon ve kemik erimesi gibi hastalıkları bulunan tutuklular hastaneye götürülüyor. (Mezopotamya Ajansı)*

30.07.2022 tarihli habere göre: *İzmir Ödemiş T Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan 56 yaşındaki hasta tutsak Mahmut Badur'un hastaneye kaldırıldığı öğrenildi. 30 yıldır cezaevinde olan ve İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) hasta tutuklular listesinde bulunan Mahmut, cezaevinde bulunun koğuş arkadaşlarının ailesine bilgi vermesi üzerine hastanede olduğu bilgisini alan aile, cezaevi yönetimini aradığında hangi hastaneye kaldırıldığına dair bilgi verilmediğini aktardı. (jinnews)*

AĞUSTOS 2022:

17.08.2022 tarihli habere göre: *11 Ağustos'ta Edirne'den, İzmir Şakran Kadın Kapalı Cezaevine sevk edilen Bahar Karakaş Ulug, Pazartesi günü eşi Mehmet Ulug'la yaptığı telefon görüşmesinde yaşadıkları hak ihlallerini aktardı. Ulug, cezaevinde tecrit politikalarının uygulandığını belirterek, şunları aktardı: "Televizyon, buzdolabı kitap gibi ihtiyaçlar verilmiyor. Koğuşlar 23 kişilik olmasına rağmen istediğimiz koğuşa gitmemize izin çıkmıyor. Yaşananlardan kaynaklı kaygılı olduklarını söyleyen Ulug, "Şakran Cezaevine yeni geldiklerin için sindirmeye çalışıyorlar. Telefonla 10 dakika görüştüğümde eşimin sesi çok kötüydü. Onlara baskı yapıldığında biz de endişeleniyoruz. Eşim ilaçları almadığı zaman nasıl bir psikolojiye girdiğini biliyorum ve intihar etmesinden korkuyorum. Avukatların, insan hakları derneklerinin ve hak savunucularının bu yaşananlara karşı ses çıkarmasını istiyorum" diye konuştu. . Ayakta sayım dayatmaları süreklileşti. Bunu kabul etmediğimizde ise baskılar artıyor." (Mezopotamya Ajansı)*

19.08.2022 tarihli habere göre: *Şakran T Tipi Kapalı Cezaevi'nde 13 tutuklu sürgün edildi. (Mezopotamya Ajansı)*

25.08.2022 tarihli habere göre: *Aydın Cezaevi'nde tutuklu Fırat Çağlayan'ın, kaldığı koğuşun tuvaletinde ayakkabı bağcığıyla yaşamına son verdiği ileri sürüldü. (Mezopotamya Ajansı)*

27.08.2022 tarihli habere göre: *Denizli T Tipi Cezaevi'nde tutulan hasta tutuklu Ekim Polat için annesi Songül İlker, HDP Denizli il binasında açıklama yaptı. Ağır hasta tutuklu Ekim Polat'ın tedavisi engellendiği için açlık grevine başladığını belirten annesi Songül İlker,*

"Oğlum Ekim Polat, akromegali hastalığına yakalandı. Halk dilinde dev adam hastalığı olarak biliniyor bu hastalık. Beyninde oluşan tümörün alınması gerekiyor. Tüm organlarına zarar verdi. Durum bu kadar vahimken hapishane yönetimi tedavisini engelliyor. Oğlum 26 gündür açlık grevinde. Ben bir anne olarak hapishane önünde nöbet tutuyorum" dedi. (Evrensel)

29.08.2022 tarihli habere göre: Kırıklar 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde bulunan 3 ağır hasta tutuklu, avukatları aracılığıyla cezaevinde yaşanan hak ihlallerine karşı süresiz dönüşümsüz açlık grevi eylemi başlattıklarını duyurdu. Açlık grevine giren ağır hasta tutuklular Zeki Bayhan, Ramazan Çelik ve Yücel Kızmaz, ağır hasta tutukluların aynı odada tutulmaları, siyasi tutukluların farklı odalarda tutulması, havalandırmaların üst kısımlarının tellerle kapatıldığı odalarda tutulmaları, spor ve sosyal etkinliklerin tamamının kısıtlanmasına karşı açlık grevi eylemi başlattıklarını bildirdi. (Mezopotamya Ajansı)

30.08.2022 tarihli habere göre: Denizli T Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan hasta tutuklu Ekim Polat'ın tedavi hakkı için başlattığı açlık grevi 30'uncu gününde devam ederken, cezaevi müdürü ve başgardiyen hakkında soruşturma başlatıldığı öğrenildi. Bugün oğlunun görüşüne giden Songül Polat, cezaevine girerken kendisine çıplak arama yapılmak istendiğini söyledi. Gardiyanların kendisine 'rahatsız oluyorsanız gelmezsiniz' dediğini aktaran Polat, "Oğlunu görmemem için bunu yapıyorlar. Oğluma para yatırmamdan, görüşüne gitmemden ve cezaevi önünde oturuyor olmamdan çok rahatsızlar. Ekim'in söylediğine göre asıl dertleri cezaevi 1'inci müdürü ve başgardiyen hakkında soruşturma başlatılması. Her zaman 'benim adamım var. Üstünü örterim' diyor. Ama bu sefer üstünü örtemeyecek. Ayrıca yaşadığım son durumla ve cezaevi önünde beni taciz eden gardiyanlarla ilgili de suç duyurusunda bulunacağım" dedi. (Mezopotamya Ajansı)

EYLÜL 2022:

09.09.2022 tarihli habere göre: Kırıklar Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde bulunan ağır hasta tutsakların eylemine ikinci grup da (6 kişi) dâhil oldu. Tutsaklar farklı odalarda tutulması, havalandırmaların üst kısımlarının tellerle kapatılması, spor ve sosyal etkinliklerin kısıtlanması uygulamaların kaldırılması talepleriyle açlık grevine başlamıştı. Tutsaklar ölümlerin yaşanmaması için kamuoyunu duyarlılığa çağırdı. Tutsaklar üçüncü grubun ise Pazartesi günü açlık grevine başlayacağını da duyurdu. (Jinnews)

13.09.2022 tarihli habere göre: Açlık grevinin 44'üncü gününde olan akromegali hastası tutuklu Ekim Polat, emar çekirtmek için götürüldüğü hastanede şikayeti dinlemeyen doktor, hangi "suçtan" tutuklu olduğunu sordu. Bugün oğluyla kapalı görüş gerçekleştiren İlker, oğlunun akromegali hastası olduğunu ve durumunun ciddi olduğunu yineledi. Oğlunun geçen hafta beyin emarı (MR) çekildiğini belirten İlker, "Sonuca ulaşmamızı engelliyorlar. Doktor 'küçük bir tümör var' demiş. Zaten o küçük şey çocuğun hayatını alt üst ediyor. Biz tümör 10 kilo demedik. Küçük bir şey ama beyine baskı yapıyor, tüm organları etkiliyor. Çocuğun görme kaybı da bundan kaynaklı yaşanıyor. Bugün daha da kötüydü. Gözleri gitmiş, yüzü küçülmüş, ayakta dururken zorlanıyor. Akromegali'den kaynaklı boyu 2 ayda 5 santimetre uzamış. Durumu kötü yani" dedi. Tedaviyi engellemek için sonuçların gizlendiğini ifade eden İlker, "Ameliyat olması için bu sonuçları öğrenmemiz gerekiyor. Ameliyat olup beyindeki tümör alınınca tedaviye devam edilecek. Ama bunlar engelleniyor. Kan için hastaneye gitmesi gerekiyordu ama kendisini çok kötü hissettiği için gidememiş. Bu haftada götürmemişler. Gidip kanının alınması, bazı tetkikler yapılması, hastaneye yatması gerekiyor. Ama buna müsaade etmiyorlar. Şu an da hapishanede değil hastanede olması gerekiyordu. Neden sonuçları gizliyor, ameliyat olmasını engelliyorsunuz? Sonuçlar ortaya çıkınca içerde kalmaması gerektiği anlaşılacak. Çocuğa hala işkence yapılıyor, içeride tutuluyor" diye konuştu. (Mezopotamya Ajansı)

13.09.2022 tarihli habere göre: Ağır hasta tutukluların başlattığı açlık grevi 17'nci gününde devam ediyor. Avukat Şükran Öztürk, Kırıklar Cezaevi'nde hukuksuzluğun meşrulaştırılmaya çalışıldığını söyledi. Kırıklar 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde yaşanan hak ihlallerine karşı ağır hasta tutuklu yazar Zeki Bayhan, Ramazan Çelik ve Yücel Kızmaz 28 Ağustos'ta süresiz dönüşümsüz açlık grevi başlattı. 5 Eylül'de ise, İbrahim Tikan, Behram Sağdıki ve Mehmet Faruk Ayaz adlı tutuklular eyleme dahil oldu Tutuklular, siyasi tutukluların farklı odalarda, 3 hasta tutuklunun aynı odada tutulması, havalandırmanın üst kısmının tellerle kapatılması ile spor ve sosyal etkinliklerin kısıtlanması uygulamaların kaldırılması talepleriyle eylemlerini sürdürüyor. (Mezopotamya Ajansı)

EKİM 2022:

08.10.2022 tarihli habere göre: HDP Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran, Afyonkarahisar 1 No'lu T Tipi Cezaevinde tutuklu bulunan Yusuf Erkek'in durumuna dair soru önergesi verdi. Başaran, soru önergesinde "Afyonkarahisar 1 No'lu T Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Yusuf Erkek'in Mardin'de bulunan annesi daha önce beyin kanaması geçirmiştir ve birçok başka sağlık problemi de bulunmaktadır. Babası ise kanser tedavisi görmektedir. Sağlık problemleri ve maddi yetersizlik gibi sebeplerle ailesi, tutukluyu ziyaret edememektedir. Ailenin geri kalan üyeleri de yine aynı sebeplerden söz konusu mesafe sebebiyle tutuklunun ziyaretine gelememektedir. Yusuf Erkek daha önce Adalet Bakanlığına ailesine yakın olan bir cezaevine sevk edilme talebiyle birkaç kez dilekçe vermiştir" hatırlatması yaptı. (Evrensel)

13.10.2022 tarihli habere göre: Nazilli E Tipi Kapalı Cezaevi'nde şok bir olay yaşandı. Edinilen bilgiye göre, Nazilli E Tipi Kapalı Cezaevi'nde mahkum olan 24 yaşındaki Oğuzhan Yaşar, henüz belirlenemeyen nedenle kendini asarak hayatına son verdi. (Gazeteyaydın)

15.10.2022 tarihli habere göre: İHD İzmir Şubesi, yıllardır böbrek taşı sorunu yaşayan hasta tutuklu Abdullah Yılmaz'ın durumuna dikkati çekerek bir an önce tedavi edilmesi çağrısında bulundu. (Mezopotamya Ajansı)

31.10.2022 tarihli habere göre: Muğla'da 24 yaşındaki üniversite öğrencisi Zeynep Şenpınar'ı bıçaklayarak öldürdüğü gerekçesiyle müebbet hapisle cezalandırılan Selim Ahmet Kemaloğlu (27), hükümlü bulunduğu Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda yaşamına son verdi. (Anadolu Ajansı)

31.10.2022 tarihli habere göre: Tutuklu Ahmet Taş, 30 yıl sonra bugün cezaevinden çıkacağını dün ailesine bildirdi. Aile ve dernek temsilcileri, Şakran Cezaevi önünde Taş'ı karşılamak için beklerken, Cezaevi Gözlem Kurulu, tahliyenin 6 ay ertelendiği kararı Taş'a tebliğ etti. Aile ve dernek yöneticileri, Şakran 2 Nolu T Tipi Cezaevi önünde beklerken, Cezaevi İdari Gözlem Kurulu (İGK), "pişmanlık" dayatmasını kabul etmediği için infazı 6 ay ertelendiği kararını Taş'a tebliğ etti. (Mezopotamya Ajansı)

AVUKAT-MAHPUS GÖRÜŞMELERİ YAPILARAK TESPİT EDİLEN HAK İHLALLERİ:

1- İzmir Kadın Kapalı Hapishanesi (Şakran/İZMİR)

2 Şubat 2022 tarihinde M. K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Sincan'dan şu an kalmakta olduğu hapishaneye sevk edildiğini, ailesinin Diyarbakır'da yaşadığını, 2017 yılında ilk tutuklandığında Van Hapishanesi'ne götürüldüğünü ve hapishaneye girişte çıplak arama yapılmasına karşı çıktığı için hakkında dava açıldığını, kendisinin de çıplak aramaya ilişkin suç duyurusunda

bulduğunu ancak takipsizlik kararı geldiğini belirtmiştir. İzmir Kadın Kapalı Hapishanesi'ne sevk edildikten sonra on dört gün karantina koğuşunda kaldığını, karantina odalarının aşırı kirli olduğunu ve temizlik için malzeme verilmediğini belirtmiştir.

2 Şubat 2022 tarihinde M. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olduğunu ve tekli hücrede kaldığını belirtmiştir. Havalandırma hakkının bir saat olarak uygulandığını, günlük işlerini bir saate sığdırmakta zorlandığını, son zamanlarda birçok şikâyet başvurusu yapmasına rağmen hiçbir muhataptan cevap alamadığını, bu nedenle dilekçelerinin gönderilmediğini veya verilmediğini düşündüğünü dile getirmiştir. Bir infaz dosyasında itiraz dilekçesinin mahkemeye gönderilmediğini, göndermiş olduğu birçok dilekçe, suç duyurularının akıbetini bilmediğini, tarih olarak notlarını aldığı bu işlemler için kendisinin yazmış olduğu dilekçeler işleme alınmadığından derneğimizden bu konuda hukuki yardım talebi olduğunu, görevli memurun ihmali nedeniyle suç duyurusu yapılmasını talep ettiğini dile getirmiştir. Hapishane tesisatçısının İdare ve Gözlem Kurulu'nda yer aldığını, bu duruma itiraz edildiğinde kurum koridorlarında iş yaptıkları için mahpusları daha iyi tanıdığı gerekçesi ile yer aldığının hapishane idaresi tarafından kendilerine bildirildiğini belirtmiştir. Görüntülü konuşmanın üç aydır adli mahpuslara uygulanmasına rağmen kendilerine uygulanmadığını, savcılığa yazılan dilekçelerine hiç cevap verilmediğini, evrak çıkış numarası da verilmediğini, açık görüşler başladığı için telefon görüş hakkının 10 dakikaya indirildiğini belirtmiştir.

2 Şubat 2022 tarihinde T. P. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, kendisinin hükümlü olduğunu, şu an kalmakta olduğu hapishaneye ilk getirildiğinde çıplak arama dayatmasıyla karşılaştığını, buna ilişkin suç duyurusunda bulunduğunu ancak henüz bir gelişme olmadığını, kendisinin 1 yılın altında cezasının olduğunu ve denetimli serbestlik koşullu salıverilmeden yararlanmaya ilişkin henüz bir sonuç alamadığını dile getirmiştir.

Şu an kalmakta olduğu hapishanede aynı suç tipinden kalmakta olan 28 mahpusun bulunduğunu ve aynı koğuşta kaldıklarını, 2 karantina koğuşu olduğunu, karantina koğuşlarını hastaneye gidip gelen mahpuslar için 1 ay kapatıldığını belirtmiştir.

Koğuş aramalarının her hafta Perşembe günleri yapıldığını, aramaların eşyaların talan edilmesi şeklinde gerçekleştiğini, aramalar sırasında koğuşta bulunan buzdolaplarının dahi ters çevrilmeye varana dek yapıldığını, sürekli hale geldiğini, aramalar sırasında koğuşta bulunan 3 radyoya el konulduğunu ve radyoların henüz kendilerine teslim edilmediğini, aramalarda eşyaların yerlere atıldığını, gardiyanların bulaşıkları ve yemekleri aradıkları elleriyle her yerin araması yaptıklarını, bu şekilde aramanın hijyen

ortamını etkiliyor olması nedeniyle karşı çıkıldığını ve 3 mahpus hakkında bu itiraza ilişkin tutanak tutulduğunu belirtmiştir.

İdare tarafından spor hakkınız var denildiği ancak arama, sayım gibi gerekçelerle spora çıkarılmadıklarını, uzun süre sonra ilk defa görüşme günü tarihinde ve 10'arlı gruplar halinde spora çıkarıldıklarını dile getirmiştir. Enstrüman akort cihazlarının verilmediğini, aletleri akort etmek için süre tanınacağı, bir yer gösterileceği ve mahpusların orada gidip yapacaklarının kendilerine söylendiğini ancak henüz bu imkânın da kendilerine tanınmadığını belirtmiştir.

Yemeklerin gramajlarının bayağı azaltılmış olduğunu, bu konuya ilişkin idare tarafından kendilerine dilekçe yazın açık hapishaneye yönelik denildiğini, mahpusların da yazdıklarını ancak sorunun giderilmediğini dile getirmiştir. Bulunduğu hapishanede 4 mahpusun infazının yandığını, kantin ücretleri, tebligat, posta ücretlerinin çok artmış durumda olduğunu, iadeli taahhütlü mektup gönderme ücretinin 15 TL olduğunu, 1 hafta önce pulun 4 TL olduğunu ancak fiyatların güncellediğini ve görüşme tarihi haftasında 5 TL olduğunu belirtmiştir. Karantina koğuşunda olan mahpusların açık görüşe çıkamadıklarını, koğuşta kalmakta olan ve 3. Doz aşısı zamanı gelen mahpuslara Biontech 3. Doz aşısının yapıldığını belirtmiştir.

21 Nisan 2022 tarihinde R. A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile yargılandığını ve hüküm-özlü olduğunu belirtmiştir.

Yüksek tansiyon hastalığının olduğunu, bulunduğu hapishanede hak ihlali yaşanmadığı günün olmadığını, spor hakkının gereği gibi kullanılmadığını, gönderdikleri ve kendilerine gönderilen mektup ve postalarının çok geç verildiğini ve çoğundan haberleri dahi olmadığını, bulunduğu hapishanede adli mahpuslara işkence yapıldığına tanık olduğunu, gerekçesiz ve keyfi şekilde İdari Gözlem Kurulu'nun bulunduğu hapishanedeki mahpusların hapisyanede kalma süresini uzatmak maksadıyla "iyi halli olmadıklarına" ilişkin kararlar verdiklerini belirtmiştir.

21 Nisan 2022 tarihinde T. P. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, aynı koğuşta 37 mahpus olduğunu, koğuş araması sırasında dergilere tarihleri geçmiş denilerek el konulduğunu, tepki gösterenlere disiplin soruşturması başlatıldığını, kendilerine slogan attıkları gerekçesi ile asılsız ve hukuki dayanaktan yoksun şekilde disiplin cezası verildiğini, 1 ay iletişim yasağı şeklinde disiplin cezası verildiğini, 9 Ocak 2022 tarihinde SEGBİS ile ifadelerinin alındığını, koğuşta H. B. İsimli hasta ve yaşlı mahpusun da olduğunu, aramalar sırasında ayağa dahi kalkmadığını, gardiyanların da kendisini kaldırmadıklarını ancak kendisine de slogan attı diye disiplin cezası verildiğini, D.E. isimli mahpusun o gün yapılan aramada hasta olduğunu, kendisinin tepki dahi göstermediğini ancak ona da slogan attı diye disiplin cezası verildiğini, itirazların

yapıldığını ancak henüz karar verilmediğini, bu konunun takibi için derneğimizden hukuki destek talepleri olduğunu belirtmiştir.

Aynı koşuğa bulunan F.T. isimli mahpusun Erzurum Hapishanesi'nden geldiğini ancak geldiği tarihten bu yana uzun zamandır eşyalarının, televizyonunun sevk edildiği bu hapishaneye henüz gönderilmediğini dile getirmiştir. Bulunduğu hapishaneye Burhaniye Kadın Kapalı Hapishanesi'nden G. T. isimli mahpusun sevk edildiğini, durumunun iyi olduğunu, karantina sürecinden geçtiğini belirtmiştir.

Tüm koşuşun grip olduğunu, yavaş yavaş atlatmaya çalıştıklarını, test yapılmadığını belirtmiştir. Havalandırma kapısının sürekli açık olduğunu, hastane sevklerinden sonra hapishaneye dönüşte 15 gün karantina süresinin olduğunu, karantina koşuşuna gelen her yeni mahpusla beraber bu sürenin tekrar baştan başladığını, 2 karantina koşuşunun bulunduğunu, koşuşların temizliğinin mahpuslar tarafından yapıldığını, 15 sayı kitap sınırlaması olduğunu, kantin fiyatlarının çok yüksek olduğunu, görüntülü görüme yapamadıklarını belirtmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde A. I. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Müebbet hükümlüsü olan mahpus 23 yıldır hapishanede olmasına rağmen hakkında örgüt üyeliği suçlaması ile dava açıldığını, dokuz ay önce siyasi mahpusların kaldığı iki koşuşun birleştirildiğini ve hapishane idaresi tarafından yer olmadığı söylendiği için kalabalık bir şekilde kalmaya devam ettiklerini belirtmiştir. Odalarına görüntülü görüşme kabini kurulduğunu ancak görüntülü görüşme imkânı tanınmadığını, kabinde ses ve görüntü alıcısı olduğunu, ortam izleme ve dinleme yapılıp yapılmadığını bilmediğini dile getirmiştir. İdarenin koşullu salıverme hakkını engellemek için sürekli olarak tutanak tutup, disiplin cezaları verdiğini belirtmiştir. İyi hal değerlendirme usulü ile ilgili bir tebliğ yapıldığını, iyi halli olmayan mahpusları altı ayda bir tekrar değerlendirmeye tabi tutacaklarını bunu bir kez uyguladıklarını ancak oda arkadaşı M. Ç. isimli mahpus için altı ay olmasına rağmen uygulamadıklarını dile getirmiştir.

17 Haziran 2022 tarihinde C. A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, oda arkadaşı E. A. isimli mahpusun dış tedavisi için Kampüs Hastanesi'ne götürüldüğünü, apse yapan dişi için penisilin iğnesi yapılmasına karar verildiğini, bu nedenle alerji testi yapıldığını, testin sonucunu beklerken yatağa kelepçelenmek istenildiğini, kendisinin bu uygulamayı kabul etmediğini ve koridorda kelepçeli olarak bekleyebileceğini söylediğini ancak kendisine zor kullanılarak yatağa kelepçe ile bağlandığını, bu esnada E. A. isimli mahpusun bu uygulamanın işkence olması nedeniyle "İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek" şeklinde slogan attığını, bunun üzerinde görevli Jandarmanın "Sizin gibi vatan haini teröristleri niye besliyorlar, bir de size temiz tuvalete kadar her şeyi sağlıyor sizi beslemek yerine öldürmek lazım" şeklinde söylemde bulunduğu, bunun üzerine E. A. hakkında görevli memura direnme ve örgüt propagandası suçlamalarıyla suç duyurusunda bulunulduğunu, E. A. 'nın da kendisine hakaret eden ve bu söylemleri söyleyen jandarma hakkında suç duyurusunda bulunduğunu belirtmiştir.

25 Ekim 2022 tarihinde B. K. U. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 08.08.2022 tarihinde bu hapishaneye sürgün geldiğini, Diyarbakır'da yargılanmasının devam ettiğini, bu hapishaneye geldiği zamandan itibaren aynı koşuğa 3 mahpus ile birlikte kaldığını, diğerk arkadaşlarının yanına verilmediklerini belirtmiştir. Bipolar Bozukluğı rahatsızlığı olduğunu, Reçeteli ilaçlar olmasına rağmen ilaçlarının düzenli verilmediğini, hastalığının da düzenli olarak takip edilmesi gerektiğini ancak yapılmadığını dile getirmiştir. Hapishane Müdürünün mahpuslarla görüş taleplerini kabul etmediğini, bu nedenle sorunlarını iletemediklerini dile getirmiştir. Bulunduğı koşuğa buzdolabı gibi bazı temel eşyalarının olmadığını, Milli Kütüphanede olmadığı için "Hannah Arendt" isimli yazarın 7 kitabından 3'ünün verilmediğini, spora çıkarıldıklarını ancak sohbet haklarının kullandırılmadığını belirtmiştir.

2- İzmir 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi (Şakran/İZMİR)

2 Şubat 2022 tarihinde S.Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 35 yaşında olduğunu, 6 yıldır hapishanede olduğunu ve hüküm özlü olduğunu, bulunduğu hapishanede aynı suç tipinden hapishanede olan 7 kişi olduğunu, 6 kişinin aynı koşuğa birlikte kaldıklarını, M. T. isimli mahpusun ise tek tutulmakta olduğunu belirtmiştir. Spor faaliyetlerine haftada bir kez 40 dk olarak çıkarıldıklarını, aramalar son 15 gündür rutin şekilde 2 kez yapılmaya başlandığını, mahpusların infaz edilmeyi bekleyen disiplin cezaları olduğunu, D. T., V. K. ve S.Ç. isimli mahpusların ücretli işten yoksun bırakma, B. D. Ve N. A. İsimli mahpusların da faaliyetten men şeklinde disiplin cezası olduğunu dile getirmiştir.

Bulunduğı hapishanede kalmakta olan S. Ç. isimli mahpusun hasta olduğunu, 2 yıldır kesintisiz kulak çınlaması olduğunu, hastanede tedavi amaçlı bir şey yapılmadığını, yutkunmada ve nefes almada zorlandığını, vejeteryan olduğu için hapishanede yeterli besin ve gıda tüketme imkanının olmadığını, gözlerinden ve midesinden rahatsız olduğunu, tansiyon hastası olduğunu, gırtlığında bir kist tespit edildiğini, ancak şu an tam tespit edilebilir bir durumu olmadığını, 3 ayda bir kontrole gitmesi gerektiğini ancak en son kontrole gittiği tarihten itibaren 5 ay geçtiğini henüz sevk edilmediğini, bir kez covid-19 virüsüne yakalandığını, hastane sevklerinin ertelenmesi halinde tedavi süreçlerinin tekrar başa döndüğünü belirtmiştir. İdare tarafından mahpusların hastane sevklerinin yapıldığını ancak sevk tarihlerinde ya Jandarmanın götürmediğini ya da görüş günlerine denk getirildiğini dile getirmiştir. B. D. İsimli mahpusun 6 yıldır hapishanede olduğunu, bacaklarında ağrı olduğunu ancak henüz bir teşhis konulamadığını belirtmiştir. İlaç sıkıntısı yaşadıklarını, düzenli şekilde kullandıkları ilaçların artık olmamaya başladığını ve idareye bu konu sorulduğunda eczanede ilaç yok şeklinde kendilerine cevap verildiğini belirtmiştir.

Görüşme tarihinden bir hafta önce 3. Doz aşı zamanı gelen mahpuslara 3. Doz Biontech aşısı yapıldığını belirtmiştir. Yaklaşık bir buçuk, iki ay önce tüm mahpusların covid-19 virüsüne yakalandığını, M. T. isimli mahpus dışında kimseye test yapılmadığını, herkeste belirti olduğunu ancak test yapılmadığını, kendilerine temaslı muamelesi yapıldığını, 5 gün kampüs hastanesinde kaldıklarını sonra 1 hafta karantina koğuşunda kaldıklarını ardından koğuşa getirildiklerini belirtmiştir.

Kantinde tuzsuz gıda satılmadığını, tuzsuz zeytin, lor, peynir vb. olmadığını, konserve yiyecek olmadığını, talep ettiklerini ancak getirilmediğini belirtmiştir. Yemek çeşitleri ve gramajlarının azaldığını ve bayağı yetersiz olduğunu, kahvaltıda 1 reçel, 1 tereyağı ya da krem peynir piknik tarzında küçük paketler halinde verildiğini belirtmiştir. Görüntülü arama için kabin kurulduğunu, adli mahpusların görüntülü konuşmaya başladıklarını, ancak kendilerine kullanılmadığını, haftalık yarım saat şeklinde kullandıklarını, kapalı görüşte görüşçüsü gelmemişse eğer haftada yarım saat daha süre verildiğini belirtmiştir. Telefon görüşme haklarının bir aydır 10 dakikaya indirildiğini dile getirmiştir.

Bulunduğu hapisanede 10 kitap sınırlaması olduğunu, Kürtçe mektupların gönderilmediğini, istedikleri gazete, dergilerin verilmemesini, yazılı gazete edebiyat vb. hiçbir dergi verilmemesini, sadece Cumhuriyet gazetesi verildiğini, hapisane idaresi tarafından mahpuslara Evrensel Gazetesi için “basın-ılam kurulunun ilan vermediği gazeteyi vermiyoruz” şeklinde gerekçe gösterildiğini belirtmiştir. Mevcut yataklardan kaynaklı bel ve sırt ağrısı yaşadıklarını, kendi paralarıyla ortopedik yatak almayı talep ettiklerini ancak kabul edilmediğini, “yeni yataklar gelecek sizlere de vereceğiz” denildiğini ancak henüz verilmemesini belirtmiştir.

3- İzmir 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi (Şakran/İZMİR)

21 Nisan 2022 tarihinde M. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, yaklaşık 6 ay önce Covid-19 hastalığına yakalandığını, sürecinin ağır seyrettiğini, negatife dönmüş olsa dahi hala gözlerinde görme kaybı olduğunu ve halsizlik yaşadığını, çabuk yorulduğunu dile getirmiştir. İlk aylarda koku ve tat kaybı olduğunu, şimdi o sorunların olmadığını belirtmiştir. Müebbet hükümlüsü olan mahpus 26 yıldır hapisanede olduğunu ancak kendisi hakkında örgüt üyeliği suçlaması ile yeni bir soruşturma açıldığını ve derneğimizin bu konuya ilişkin hukuki destek talep ettiğini dile getirmiştir.

21 Nisan 2022 tarihinde H. Ç. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, görüntülü konuşma için odalara kabinlerin kurulduğunu ancak görüntülü konuşma yapılmadığını belirtmiştir. Bu konunun, hapisane idaresine ve bakanlığa yazı ile sorulmuş olduğunu, bakanlık cevabının “ACEP sistemi üzerinde henüz değişikliğin

yapılmadığını yapılırsa dahi kullanıma açılmasının yetkisinin idari gözlem kurulunda olduğunu” belirtildiğini aktarmıştır. Görüşme tarihinden yaklaşık bir ay önce koşullarında çok sık arama yapıldığını ve iki tane radyolarının alındığını belirtmiştir.

Sürelî hapis cezası alan H. D. ve M. A. isimli mahpusların koşullu salıvermesinin “iyi halli olmadıkları” gerekçesi ile 8 ay ertelendiğini ancak aynı koşullardaki müebbet hapis hükümlüsü S. M. İsimli mahpusun koşullu salıverildiğini belirtmiştir. İdarenin bu yönetmelik düzenlemesini nasıl uyguladığını, kriterlerinin ne olduğunu anlamadıklarını belirtmiştir H. D. ve M. A. isimli mahpusların derneğimizden hukuki destek talebi olduğunu dile getirmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde M. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Müebbet hükümlüsü mahpus 26 yıldır hapis hane de olduğunu, kendisine örgüt üyeliği iddiası ile yeni bir dava açıldığını belirtmiştir. Görüntülü görüşme için odalarına kabin kurulduğunu, ancak görüntülü konuşma imkânı tanınmadığını, adli mahpusların görüntülü konuşma yaptıklarını duyduklarını belirtmiştir. Karantina uygulamalarının kaldırılmış olduğunu, yedi ay önce covid-19 olduğunu, sürekli halsizlik yaşadığını ve görüş kaybı olduğunu belirtmiştir. Bulunduğu odada S. B. isimli mahpusun %60 engelli raporu olmasına rağmen serbest bırakılmadığını dile getirmiştir.

10 Haziran 2022 tarihinde A. Ç. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Menemen R Tipi Hapishanesi’nde iken 28/03/2022 tarihinde İstanbul’a ATK’ye sevk edildiğini, fiziken de götürüldüğünü ve hakkında hapishane de kalabilir raporu verildiğini belirtmiştir.

Menemen R Tipi Hapishanesi’nden 19/014/2022 tarihinde şu an bulunduğu hapishaneye sevk edildiğini, 15 gün karantina koşullarında kaldıktan sonra normal koşullara getirildiğini belirtmiştir.

C 13 koşullarında, 16 kişilik odada 17 kişi kaldıklarını, S. Y. isimli mahpusun yerde döşek üzerinde yattığını, kalabalık olmasından dolayı havasız ve dar bir koşullar olduğunu ve sağlığı için elverişli bir ortam olmadığını belirtmiştir. O. Ç. isimli mahpusun tüberküloz ve V.T. isimli mahpusun ise Hepatit hastası olduğunu belirtmiştir.

Mahpus, İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi’ne sevk talebinde bulunduğunu ancak henüz cevap verilmediğini belirtmiştir. Mahpus, ellerinde ve ayaklarında halen uyuşmalar olduğunu, 03/06/2022 tarihinde Yeşilyurt Devlet Hastanesi’ne sevk edildiğini ve diyet reçete yazıldığını, mide kanseri nedeniyle diyet beslenmesi gerektiğini dile getirmiştir.

4- İzmir 3 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi (Şakran/İZMİR)

02 Şubat 2022 tarihinde Ö. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 15 yıldır hapis hanesinde olduğunu, hükümlü olduğunu belirtmiştir. Bulunduğu koğuşta 16 mahpusun daha olduğunu ve hepsinin kendisi gibi hükümlü olduğunu, aynı suç tipinden bulunduğu hapis hanesinde kalmakta olan 48 mahpusun olduğunu, 3 ayrı koğuşta kaldıklarını, 7 mahpusun infazlarının yakıldığını belirtmiştir.

Yemeklerin gramajının çok az ve kalitesiz olduğunu, ortak alan faaliyetinin olmadığını, haftada bir gün 50 dakika oda oda spora çıkarıldıklarını, açık görüş süresinin 30 dakika (odaya çıkıp gelişleri dahil) olduğunu belirtmiştir. Kendi yazılarını bilgisayara geçirilsin diye idareye verdiklerini ancak geri dönüşünü alamadıklarını, kendi yazılarına el konulduğunu, 69 kişiye 11 gün hücre cezası verildiğini, hastane sevklerinde soru yaşadıklarını, revir doktorunun “gitmenize gerek yok ilaç yazayım” dediğini ancak ilaç da yazmadığını, tedavilerinin yapılmadığını, karantina sürecinin 14 gün hücrede geçirilecek şekilde olduğunu, koğuşta 3. doz aşı zamanı gelen mahpuslara 3. Doz Biontech aşısının 12 Ocak 2022 tarihinde yapıldığını belirtmiştir.

17 Mart 2022 tarihinde U. A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede:

Mahpus, infaz yasa değişikliğine dair Anayasa Mahkemesi'ne yapılan bireysel başvurulara ret cevaplarının gelmeye başladığını, AİHM başvuru için derneğimizden bu konuya ilişkin hukuki yardım talebi olduğunu, örnek başvurunun kendileriyle paylaşılmasının AYM'ye başvuru yapan mahpuslara yararı olacağını dile getirmiştir. Kasım ayında birçok mahpus hakkında tekrar müddetname düzenlendiğini ve birçok müebbet hapis cezası alan mahpusun TMK 17/2 madde uygulaması nedeniyle koşullu salıverme haklarının engellendiğini belirtmiştir.

Kitap sınırlaması, gazete ve dergi sınırlamalarının devam ettiğini, adlilere uygulanan görüntülü görüşme haklarının kendileri için uygulanmadığını, açık görüşlerin 30 dk olarak uygulanması nedeniyle birçok ailenin görüşe gelemediğini zira mahpusların ailelerinin uzak şehirlerden gelmesi nedeniyle 30 dakikalık görüş için 15-20 saate varan yolculuk yapmalarını istemediklerini dile getirmiştir.

17 Mart 2022 tarihinde M. S. isimli mahpus ile yapılan görüşmede:

Mahpus, müebbet hapis cezasını infazını tamamladığını, 03.07.2021 tarihinde koşullu salıverme tarihi olduğunu, 2021 yılı Ocak ayında yürürlüğe giren yönetmelik uygulaması nedeniyle İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla hakkında “örgütten ayrılmadığı” gerekçesi ile “iyi halli olmadığı ve 6 ay sonra değerlendirme kararı” verilerek koşullu salıvermesinin engellendiğini dile getirmiştir. Ancak 2021 Kasım ayında, ikinci bir müddetname düzenlenerek TMK 17/2 md. uygulanarak koşullu salıvermesinin kaldırıldığını, kendisinin üç ayrı hücre disiplin cezası aldığını bu durumu temmuz ayında fark etmediklerini idare tarafından söylendiğini aktarmıştır. Mahpus, hücre disiplin cezaları için derneğimizden hukuki yardım talep etmiştir. Hücre disiplin cezalarının iptali için kanun yoluna başvuru yapılmıştır. Mahpus 30 yıl hapis hanesinde olması nedeniyle birçok sağlık sorunu olduğunu, yüksek derecede göz bozukluğu olduğunu, ayrıca yanma

ve kaşıntı olduğunu, karaciğerde sorun olduğunu ancak tanı konulmadığını, mide ülseri, bağırsak sindirim sorunu ve reflü olduğunu, Endoskopi ve kolonoskopi yapıldığını, yarası olduğu söylendiğini ancak ringlerde gidiş gelişler sırasında çok rahatsız olduğu için hastaneye gitmek istemediğini dile getirmiştir.

21 Nisan 2022 tarihinde U. A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 29 yaşında olduğunu, hüküm özlü olduğunu, yaklaşık 6 yıldır hapisanede olduğunu belirtmiştir. Bulunduğu hapisanede aynı suç tipinden kalmakta olan yaklaşık 45 mahpusun olduğunu, 3 koğuş olarak kaldıklarını ve koğuşlarda 15'er kişi kaldıklarını dile getirmiştir. Hastane sevklerinin geç yapıldığını, hastane dönüşünde hapisanede 7 gün karantina süreci olduğunu, karantina odasının değişiklik gösterebildiği, hücreler boşsa hücrede kalındığını, bazen 2 bazen 3 mahpusun birlikte kaldıklarını, adli mahpuslar ile beraber karantina odasında aynı zamanda kalmadıklarını, karantina odalarının mahpuslar tarafından temizlendiğini, odaların çok pis olduğunu belirtmiştir.

Nevresim, çarşaf takımları vb. şeyleri aileleri gönderdiğinde verilmediğini, idareden talep ettiklerini ancak onların da vermediğini, sosyal aktivite olmadığını, haftada bir gün 40 dakika spor hakları olduğunu ancak ona da aynı suç tipinden kalmakta mahpuslarla birlikte çıkamadıklarını belirtmiştir. Atölye, kurs, kütüphane bilgisayar, dil kursu olmadığını, açık görüş süresi 30 dakika, kapalı görüş süresinin 40 dakika, telefon görüşme sürelerinin 10 dakika olduğunu belirtmiştir. Adli mahpusların 1 saat görüntülü görüşme imkanları olduğunu ancak kendilerinin görüntülü arama ile görüşemediklerini belirtmiştir. Sabahları havalandırma kapılarının geç açıldığını, öğle yemeklerinin gramajının çok az olduğu ve besleyici olmadığını, idare tarafından mektuplara el konulduğunu, gerekçe olarak 'hain terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ı övme'' şeklinde karar verildiğini belirttiklerini, kantin fiyatlarının çok yüksek olduğunu, elektrik faturasının yüksek olduğunu, Kürtçe kitapların verilmediğini veya sürüncemede bırakıldığını, dergi verilmediğini, Yeni Yaşam, Evrensel ve Birgün Gazetelerinin verilmediğini, başka hapisanelere sevk taleplerinin "hapisanelerde yer yok" denilerek reddedildiğini belirtmiştir.

21 Nisan 2022 tarihinde Ö. G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 30 yaşında olduğunu, hüküm özlü olduğunu, yaklaşık 9 yıldır hapisanede olduğunu belirtmiştir. Bulunduğu hapisanede aynı suç tipinden kalmakta olan yaklaşık 45 mahpusun olduğunu, 3 koğuş olarak kaldıklarını ve koğuşlarda 15'er kişi kaldıklarını dile getirmiştir. Hastane sevklerinin geç yapıldığını, hastane dönüşünde hapisanede 7 gün karantina süreci olduğunu, karantina odasının değişiklik gösterebildiği, hücreler boşsa hücrede kalındığını, bazen 2 bazen 3 mahpusun birlikte kaldıklarını, adli mahpuslar ile beraber karantina odasında aynı zamanda kalmadıklarını, karantina odalarının mahpuslar tarafından temizlendiğini, odaların çok pis olduğunu belirtmiştir.

Nevresim, çarşaf takımları vb. şeyleri aileleri gönderdiğinde verilmediğini, idareden talep ettiklerini ancak onların da vermediğini, sosyal aktivite olmadığını, haftada bir gün 40 dakika spor hakları olduğunu ancak ona da aynı suç tipinden kalmakta mahpuslarla birlikte çıkamadıklarını belirtmiştir. Atölye, kurs, kütüphane bilgisayar, dil kursu olmadığını, açık görüş süresi 30 dakika, kapalı görüş süresinin 40 dakika, telefon görüşme sürelerinin 10 dakika olduğunu belirtmiştir. Adli mahpusların 1 saat görüntülü görüşme imkanları olduğunu ancak kendilerinin görüntülü arama ile görüşemediklerini belirtmiştir. Sabahları havalandırma kapılarının geç açıldığını, öğle yemeklerinin gramajının çok az olduğu ve besleyici olmadığını, idare tarafından mektuplara el konulduğunu, gerekçe olarak ‘hain terör örgütü lideri Abdullah Öcalan’ı övme’ şeklinde karar verildiğini belirttiklerini, kantin fiyatlarının çok yüksek olduğunu, elektrik faturasının yüksek olduğunu, Kürtçe kitapların verilmediğini veya sürüncemede bırakıldığını, dergi verilmediğini, Yeni Yaşam, Evrensel ve Birgün Gazetelerinin verilmediğini, başka hapisanelere sevk taleplerinin “hapisanelerde yer yok” denilerek reddedildiğini belirtmiştir.

ÖHD İzmir Şubesi’ne yazmış olduğu mektuba hapisane idaresi tarafından el konulduğunu belirtmiştir.

Mahpuslara gönderilen kitapların tek aylarda (1. Ay Ocak, 3. Ay Mart şeklinde) verildiğini, çift aylarda (2. Ay Şubat, 4. Ay Nisan şeklinde) verilmediğini, kargoyu geri gönderdiklerini, kapaşonlu, gabardin, deri, lacivert, haki yeşili kıyafetlerin ve şalvarın verilmediğini belirtmiştir.

İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi’nde hak ihlallerine uğrayan mahpusların bizzat, vekilleri veya aileleri tarafından İzmir Barosu’na, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği İzmir Şubesi’ne, İnsan Hakları Derneği İzmir Şubesi’ne, Çağdaş Hukukçular Derneği İzmir Şubesi’ne yapılan başvurulara istinaden, İzmir Barosu Cezaevi Komisyonu tarafından oluşturulan heyet ile birlikte mahpuslarla, görüşmeler gerçekleştirilmiş ve işbu görüşmeler neticesinde tespit edilen hususlar rapor haline getirilmiştir.

20 Mayıs 2022 Tarihinde Heyet ile birlikte Ceza İnfaz Kurumu Müdürü ile Gerçekleştirilen Görüşmede;

20 Mayıs 2022 tarihinde heyet İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi’nde bulunan mahpuslarla görüşmelerini yaptıktan sonra İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishane idaresi ile görüşme yapılmıştır. İdare ile yapılan görüşmelerde yaşanan hak ihlallerine ilişkin olarak bilgi istenmiştir. İdare "hak ihlallerinin olmadığını, her işlemin mevzuata uygun olduğunu" beyan etmiştir. Günlük ihtiyaçlar olan yemek, su, banyo için sıcak su ve neversim malzemelerinin yetersiz verildiğine ilişkin ve malzemelerin kantinde fahiş fiyatlarla satıldığına ve elektrik ücretlerinin fahiş olduğuna ilişkin bilgi istenmiştir. İdare sorumluluklarını yerine

getirdiklerini, yönetmeliklere ve mevzuata uygun davrandıklarını, çoğu mahpusa sıfır yatak verildiğini iddia etmiştir.

Başvurular üzerine, özellikle avukat müvekkil görüşmesi sonrası, mahpusların çıplak olarak aranıldığına ilişkin sorular üzerine, “Bu durumun mevzuatta detaylı arama olarak geçtiğine, kuvvetli emarelerin varlığı halinde mevzuata uygun olarak yapıldığına, öncelikle kişinin üst kısmındaki kıyafetlerin çıkarılıp aranıldığına ardından alt kısmının aranıldığına, kimsenin yasal hakkını ihlal etmek gibi bir davranış ve tutum içinde olmadıklarını” beyan etmişlerdir.

Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmeler aşağıda verilmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde U. A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, süreli hapis cezası ve hüküm özlü olduğunu belirtmiştir.

Hapishanede temel ihtiyaçlarını kantinden temin etmelerinin imkânsız hale geldiğini, İdare ve Gözlem Kurulu amacı dışında hareket ederek kendilerine itiraflık ve etkin pişmanlıktan yararlanmaları için dayatmada bulduklarını, bu sebeple kurula çıkmadıklarını belirtmiştir. Görüş sürelerinin çok kısa tutulduğunu, sevk istemlerinin hiçbirinin kabul edilmediğini, bulunduğu hapishanede adli mahpuslara işkence yapıldığını, seslerini duyarak şahit olduğunu, kaba dayak sesi, çığlıklar bağıriş çağırışlar duyduklarını ve bunların bulunduğu hapishanede normale dönmüş durumda olduğunu dile getirmiştir. Şu an bulunduğu hapishaneye ilk geldiği zaman (2016 yılında) çıplak arama yapıldığını ancak daha sonra kendisine yapılmadığını, adli mahpuslara çıplak arama yapıldığını duyduklarını dile getirmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde K. C. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, adli suçtan süreli hapis cezası hükümlüsü olduğunu, bulunduğu hapishanede kaba dayak, sistematik işkencenin her gün olduğunu, bu durumun normalleştiğini, belirtmiştir.

Kantin fiyatlarının, elektrik ücretinin çok fazla olduğunu, ihtiyaçlarını gideremediklerini, çıplak arama yapıldığını, kendisine, avukatıyla yapmış olduğu ilk avukat-müvekkil görüşmesi sonrasında çıplak arama yapıldığını belirtmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde Ö.G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hastaneye sevk sorunları sürekli olarak yaşadıklarını, koğuştta yaşlı mahpuslar olduğunu ve düzenli tedavi gerektiren hastalıkları olduğunu, biten ilaçlarının dahi verilmediğini, bazı gardiyanların resmen düşmanca tavır sergilediğini, koğuş dışına çıkarıldıklarında tek sıra halinde yürüme dayatılmakta olduğunu, gelen eşyalarının verilmediğini, son aramada battaniyelerinin dahi alındığını belirtmiştir. Telefon kabini

geldiğini ancak görüntülü konuşma imkânı verilmediğini, İdarenin, görüntülü konuşmanın bir hak olmadığını bu imkânı idare gözlem kurulunun iyi hal değerlendirmesine bırakıldığını söylediğini dile getirmiştir. Açık kalp ameliyatı olan H. G. İsimli mahpus ile şizofreni tanısı olan H. B. İsimli mahpusların ailelerine yakın hapisanelere sevk talepleri olduğunun ancak sürekli reddedildiğini, M. K. isimli mahpusun iki ay önce kalça kemiği kırıldığını, kantinden kemik suyu defalarca istemelerine rağmen verilmediğini dile getirmiştir. STK'lara yazdıkları mektupların sansürlenerek gönderildiğini veya el konulduğunu belirtmiştir. Ortak alana çıkamadıklarını, spora sadece bir gün oda olarak çıkabildiklerini, oyun salonu olarak bir alan açıldığını ancak bir kere çıkarıldıktan sonra iyi halli olmadıkları gerekçesi ile bir daha çıkarılmadıklarını belirtmiştir. İçme suyunun çok pahalı olduğunu, arıtma cihazı istediklerini ancak verilmediğini dile getirmiştir.

19 Ağustos 2022 tarihinde İ.G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olduğunu, aynı suç tipinden E. D. ile aynı havalandırmaya çıktıklarını, ancak hücrelerin yan yana olmadığını belirtmiştir. Aynı havalandırmaya bakan 6 hücrenin olduğunu, diğer 4 hücrede adli suçluların ve FETÖ suçundan hükümlülerin bulunduğunu aktarmıştır. Bu durumun her zaman provokasyona açık olduğunu, her zaman sorun çıkma ihtimali olduğunu, bundan kaygı duyduklarını dile getirmiştir.

19 Ağustos 2022 tarihinde U.A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hapisane idaresi tarafından Salı gününden başlayarak bugüne kadar toplam 13 mahpusun sürgün edildiğini aktarmıştır: Salı günü; Ö. G., İ. B., M. H. V. İsimli mahpusların, Çarşamba günü; A. Y. ve F. K. isimli mahpusların, Perşembe günü; O. S., M. N. Y., F. Y., İ. Ç. isimli mahpusların, Cuma günü; M. D., M. K., M. A., M. O. isimli mahpusların sürgün edildiğini aktarmıştır. Sürgün edilen 13 mahpusun tamamının A-17 koğuşundan olduğunu, normalde bu koğuşta 14 kişinin bulunduğunu, sürgünlerden sonra yalnızca A. Ş. isimli mahpusun tek başına kaldığını belirtmiştir. A. Ş. İsimli mahpusun yaklaşık 24-25 yıldır hapisanelerde tutulduğunu belirtmiş ve bugün gerçekleştirilen aramada müdürün, bu kişinin de büyük ihtimalle sürgün edileceğini belirttiğini aktarmıştır. Sürgün edilen mahpusların çoğunun ailesinin memleketlerinde olduğunu, bu sebeple pek çok defa nakil talebinde bulduklarını, her seferinde bu taleplerinin reddedildiğini ancak şuan kendilerine hiçbir bilgi verilmeksizin, bilmedikleri bir yere sürgün edildiklerini belirtmiştir. Kimi mahpusların ise ailesinin İzmir'de yaşadığını hiçbir sebep olmaksızın sürgün edilmelerinin kendilerini ve ailelerini mağdur edeceğini dile getirmiştir.

Tutulmakta olduğu bu hapisanede mahpusların infazlarının keyfi bir şekilde yakıldığını/ertelendiğini belirtmiştir. 10 yıldır tüm sevk taleplerine rağmen hiç kimsenin talebi doğrultusunda sevk edilmediğini belirtmiştir. Hastaneye geliş-gidişlerinde askerler tarafında onur kırıcı muameleye maruz kaldıklarını belirtmiş, bu aramayı kabul etmediklerinde hastaneye götürülmediklerini dile getirmiştir. Hastaneye sevklerin çok uzun aralıklarla yapılması sebebiyle bu durumun çok fazla mağduriyete yol açtığını

belirtmiştir. Aynı suç tipinden hapis hanesinde tutulan mahpusların farklı bloklara verildiklerini, bu sebeple iletişim kuramadıklarını, istedikleri tv kanallarını ve gazeteleri takip edemediklerinden bu durumun kendilerini oldukça zorladığını, bu uygulamaların insani olmadığını, kendilerine tecrit içinde tecrit yaşatıldığını belirtmiştir.

Yemeklerin yetersiz ve kalitesiz olduğunu, bundan dolayı kantine ihtiyaç duyduklarını ancak kantinin de çok pahalı olması sebebiyle yeterince beslenemediklerini belirtmiştir. Sosyal faaliyetlerinin olmadığını, yalnızca haftada 1 gün 45 dakika olmak şartıyla spor faaliyetine çıkarıldıklarını belirtmiştir. Kendilerine hediye gelen Kürtçe kitapların çok geç verildiğini belirtmiştir. Avukat görüşlerinde neredeyse tüm hapis hanelerde branda kalkmış olmasına rağmen kendilerinin bulunduğu hapis hanesinde halen kalkmadığını dile getirmiştir.

5- İzmir 4 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi (Şakran/İZMİR)

21 Nisan 2022 tarihinde B. S. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olduğunu belirtmiştir. Elektrik ücretinin, kantin fiyatlarının fahiş tutarlarda olduğunu, en temel besin ürünlerini almakta çok zorlandığını, 5 litre içme suyunun 7-10 TL arasında satıldığını, dosyalarına savunma amaçlı yazı yazmak için mektup, STK'lara dilekçe yazmak için talep ettikleri bir sayfa kağıdın 0.25 kuruşa satıldığını, defalarca ailesinin ikamet ettiği yere yakın illere nakil talebinde bulunduğunu ve ret cevabını aldığını; defter, kitap, semaver, radyo vb. hiçbir eşyasının uzun süre geçmesine rağmen hala kendisine teslim edilmediğini; spor yapma hakkının kullandırılmadığını, bulunduğu hapis hanesinde özellikle adli mahpuslara işkence uygulandığına tanık olduğunu, kaba dayak sesi, çığlık seslerini duyduğunu, bu durumun artık sıradan bir hal aldığını dile getirmiştir.

21 Nisan 2022 tarihinde Ö. M. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 11 Yıl 3 ay süreli hapis cezası olduğunu ve hükümlü olduğunu belirtmiştir. Yemeklerin hem çok az hem de çok kötü ve kalitesiz olduğunu, kalmış olduğu koğuşa 350-400 TL arasında elektrik faturası geldiğini, denetimli serbestlik ve koşullu salıverilme hakkından faydalanmamaları için gereksiz ve keyfi olarak İdare Gözlem Kurulu'nun "iyi halli olmadıklarına" ilişkin kararlar verdiğini, kantin ücretlerinin çok fazla olduğunu, ihtiyaçlarını karşılayamadığını dile getirmiştir.

21 Nisan 2022 tarihinde R. A. H isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Müebbet hapis cezası infaz edilen mahpus, iki ay sonra koşullu salıverme tarihi olduğunu dile getirmiştir. Henüz evrak olarak verilmemiş ise de hakkında yeni bir müddetname hazırlandığını ve TMK 17/2 md uygulandığını belirtmiştir. 2016 yılında propaganda

nedeniyle verilen hücre disiplin cezasının kaldırılması için kanun yoluna başvuru yaptığını ancak bir cevap alamadığını belirtmiştir. Derneğimizden hukuki destek talebi olduğunu dile getirmiştir.

10 Haziran 2022 tarihinde N. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpusun hücre cezası nedeniyle Şubat 2022 de tahliye olması gerekirken “iyi halli olmadığı” gerekçesiyle infazının ertelendiğini, bunun için AYM’ye başvuru yaptığını, sonucunu beklemekte olduğunu belirtmiştir.

Havalandırma saatlerinin kısıtlı olduğunu, ortak faaliyetlere çıkarılmadıklarını, gazete kısıtlamasının aynı şekilde devam etmekte olduğunu dile getirmiştir.

25 Ekim 2022 tarihinde A.G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Jandarmanın kurum dışına çıktıklarında üst aramasını duvara dayandırarak yapmaya başladığını, bunu kabul etmediklerini söylediklerinde “Türk askeri sizin önünüzde eğilmez” denildiğini aktarmıştır. Mahpusların ise onlara bunun görev tanımı olduğunu söylediklerini ancak bu uygulamayı dayattıklarını, bu nedenle hastaneye gidemediklerini dile getirmiştir. Sosyal faaliyet olarak sohbet ve atölye haklarının kullandırılmadığını, sadece haftada bir futbol oynayabildiklerini belirtmiştir. Dizlerinde kireçlenme olduğunu, ilaçlarının bitmiş olmasına rağmen jandarmanın keyfi dayatması nedeniyle hastaneye gidemediğini dile getirmiştir. Hastaneye gittiğinde MR, röntgen, ultrason gibi tetkikler yapılırsa da sonuçlarının kendilerine bildirilmediğini dile getirmiştir.

18 Kasım 2022 tarihinde B.S. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olduğunu; ailesinin ikamet ettiği yere yakın illere nakil talebinde bulunduğunu ve ret cevabı aldığını; defter, kitap, semaver, radyo vb. kişisel eşyasının uzun süre geçmesine rağmen hala kendisine teslim edilmediğini; birlikte etkinliğe çıkma ve spor yapma hakkının hali hazırda kullandırılmadığını; kendisinin sevk talebi olduğu ve idarenin keyfi şekilde tüm sevk taleplerini toplu olarak reddettiğini belirtmiştir.

6- İzmir 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Hapishanesi (Kırıkkale/İZMİR)

13 Ocak 2022 tarihinde V. T. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Kırıkkale Hapishanesi’nden şu an kalmakta olduğu bu hapishaneye sevk edildiğini belirtmiştir. Mahpus, hapishane koşulları nedeniyle açlık grevi eylemine başladıklarını, kendisinin 10 gün, kendisi gibi Kırıkkale Hapishanesi’nden gelen hasta mahpus M. T. isimli mahpusun ise 17 gün açlık grevinde kaldığını, 30 Aralık 2022 tarihinde açlık grevi eylemini sonlandırdıklarını belirtmiştir. Açlık grevi süresince mahpuslara yalnızca ilk gün kilo ve tansiyon kontrolü yapıldığını, daha sonra revire çıkmayı kabul etmediklerini, sağlık kontrolünün koğuştta yapılması gerektiğini belirttikleri için bir daha kilo, tansiyon kontrolü yapılmadığını dile getirmiştir. Açlık

grevi eylemine son verdiklerini ancak slogan atma eylemlerine devam ettiklerini, hapisane müdürünün açlık grevi bitirildiği takdirde aynı suç tipinden ceza almış mahpusların aynı bloğa alınacağı konusunda kendilerine bilgi ve söz verdiğini dile getirmiştir.

M. T. isimli mahpusun, 27 yıldır hapisanede kalmakta olduğunu, sağlık sorunlarının olduğunu ancak sorunlarını tam olarak bilmediğini, görüşme tarihinden önceki hafta hastaneye sevk edildiğini, hastane dönüşü karantinaya alındığını görüşme tarihinde yine hastaneye sevk edildiğini ancak sebebini bilmediğini belirtmiştir.

Kırıkkale Hapishanesi'nden kendisi gibi bu hapisaneye sevk edilen Davut Önder'in hapisaneden firar girişimi iddiasıyla hakkında 20 günlük hücre cezası kararı verildiğini, itirazlara rağmen Ağır Ceza Mahkemesi'nin de bu kararı onadığını, ancak cezanın infazına başlanmadığını hücreye götürülmediğini belirtmiştir. Kırıkkale'den gelen 3 mahpusun daha aynı sebeple hücre cezası olduğunu fakat, onların cezasının henüz onanmadığını dile getirmiştir.

Kırıkkale'den gelen mahpusların B Bloкта kaldığını, toplam 3 koğuş olarak ayrıldıklarını ancak aynı suç tipinden ceza almış mahpusların ise A Bloкта olduğunu belirtmiştir.

A Bloкта havalandırmanın üstünün tel örgülerle kapalı olduğu koğuşların olduğunu dile getirmiştir.

13 Ocak 2022 tarihinde İ. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Bulduğu hapisanede mahpusların faaliyetlerden yararlanmama, kütüphaneyi kullanmama gibi sebeplerle infaz yakıldığını ve tahliye edilmediklerini belirtmiştir.

Puanlama sistemini içeren yeni infaz yönetmeliğini meşrulaştırmak amacıyla kendilerine imzalatmak istediklerini düşündüklerini ve mahpusların imzalamadığını belirtmiştir.

Bulduğu hapisaneye diğer hapisanelerden sevkler olduğunu; A. A. isimli mahpusun 3 ay önce ve A. K. isimli mahpusun 1 ay önce Bolu F Tipi Hapishanesi'nden farklı tarihlerde geldiklerini dile getirmiştir. Gelen mahpusların kitap ve defterlerinin halen kendilerine verilmediğini, bazı giyim eşyalarını (şalvar, yelek) kendilerine vermediklerini, oda için kullanılan maddi eşyalarının (tabak, çanak vs.) da hapisane idaresi tarafından mahpuslara verilmediğini belirtmiştir.

Hapisane idaresi tarafından kitapların hediye statüsüne alınmak istendiğini, bu şekilde olunca yalnızca belli günlerde (doğum günü, bayram vs.) kitap kabul edildiğini, normalde mahpusların idareye verdiği kitapların kütüphaneye bırakıldığını, bu şekilde diğer mahpusların da kullanabildiğini ancak şu an ailelere göndertildiğini ve kişi başı 15 kitap sınırı olduğunu belirtmiştir.

Açık görüş süresinin 30 dk. olmasına rağmen ailelerine görüşe geldiklerinde suni sorunlar yaratıp içeri geç girmelerine sebep olduklarını, bir mahpusun geçtiğimiz günlerde sadece 15 dk. görüş yapabildiğini belirtmiştir.

Hapishaneye tutuklanarak yeni getirilen mahpuslara, “bağımsız koğuşlara gönderme” dayatması olduğunu, 3 ay kadar önce 6 kişinin Menemen’den geldiğini ancak kendilerinden haber alamadıklarını dile getirmiştir.

M. S. Y. isimli mahpus üzerindeki tecridin devam ettiğini belirtmiştir.

Hapishanede yılbaşından sonra her şeye çok ciddi zam geldiğini, kantinden alışveriş yapmalarının zorlaştığını ayrıca mahpuslara verilen yemeklerin miktar olarak çok az, kalite olarak çok kötüleşmeye başladığını belirtmiştir.

Hapishanede postaların çok yavaş gidip geldiğini, bazı zamanlarda gönderilen postalarının kaybolduğunu dile getirmiştir.

13 Ocak 2022 tarihinde S. C. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

İzmir 2 Nolu F Tipi Hapishanesi birinci müdürünü daha önce Erzurum Hapishanesi ’nde kaldığı dönemlerden tanıdığını, aynı müdürün Erzurum ’da iken 30 gardiyan ile kendisine işkence yaptırdığını dile getirmiştir.

Mahpus, Kırıkkale Hapishanesi ’nden şu anda bulunduğu hapishaneye sevk edildiğinden bu yana 18 yıldır kullandığı üzerinde Sedef Saz Evi yazan bağlamasının, defterinin, albüm ve kıyafetlerinin halen kendisine teslim edilmediğini belirtmiştir.

13 Şubat 2022 tarihinde A. A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus kendisinin ağır hasta olduğunu, neredeyse her hafta hastaneye götürüldüğünü, vücudunda sürekli ve sıklıkla titreme olduğunu, sandalyede 15-20 dk en fazla oturabildiğini, daha sonra başının döndüğünü ve kötü olduğunu belirtmiştir. Doktorun kendisine boyun fitiği olabileceğini söylediğini, Mart ayı içerisinde MR randevusunun olduğunu, daha önce 2 defa muayene için hastaneye götürüldüğünde doktorun hazır olmaması sebebiyle geri hapishaneye sevk edildiğini belirtmiştir. Hastaneye ring aracıyla götürülüp getirildiğini, bu gidişler sırasında öksürük tuttuğunu ve tek başına götürüldüğünde bunun kendisinin yaşamını tehlikeye sokacak bir duruma sebep olduğunu, yoğun öksürükten dilinin boğazına kaçtığını belirtmiştir. Hafıza kaybı yaşadığını, daha öncesinde B vitamini kullandığını ancak şimdi kullanmadığını belirtmiştir. Kendisinin 14 farklı çeşit hastalığının bulunduğunu belirtmiştir. Kaldığı odada soba kullanılması gerekiyor diye rapor verilmiş ancak idarenin vermediğini dile getirmiştir. Kaldığı odada kaloriferle ısındıklarını, gündüzleri kaloriferin kısıldığını ve ısınamadıklarını belirtmiştir.

13 Şubat 2022 tarihinde A. K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus kendisinin Kırıkkale Hapishanesi'nden buraya getirildiğini, hücreye konulmadığını B Bloкта kaldığını, hala A bloğa götürülmediklerini, D., Ş. Ç. ve A. Ş. isimli mahpuslarla birlikte aynı odada 4 kişi kaldıklarını belirtmiştir. Aynı koğuşta cemaatten tutulan mahpusların olduğunu dile getirmiştir. Kendilerine idare ve gardiyanlar tarafından psikolojik baskı uygulandığını, odalarının sürekli olarak değiştirildiğini ve gerekçe olarak da gözlem amaçlı denildiğini belirtmiştir. Hapishanede mahpuslar arası iç yazışma ve mektuplaşmanın olmadığını belirtmiştir.

Kırıkkale'de yaşanan olay sebebiyle henüz adli soruşturmaya ilişkin bir gelişme olmadığını, savcılık aşaması için SEGBİS'le ifade alındığını aktarmıştır. Davut Özcan isimli mahpusun disiplin cezasının onandığını, 20 gün hücre cezası aldığını ancak infazına henüz başlanmadığını dile getirmiştir.

Kendisiyle beraber gelen mahpuslardan M. T. isimli mahpusun daha önceden mide rahatsızlıkları olduğunu, 27 yıldır hapishanede olduğunu, 10 gündür karantinada olduğunu dile getirmiştir.

13 Şubat 2022 tarihinde S. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus bir önceki görüşmede aktardığı sorunların hala devam ettiğini, tecrit koşullarının olduğunu belirtmiştir. Hapishanede Kur'an kurslarının başladığını, oda oda mahpusların kursa götürüldüğünü ancak sohbetlere çıkarılmadıklarını, sosyal faaliyetlerin başlamadığını belirtmiştir. Karantina sürecinde sıkıntılar yaşadıklarını, hastaneden gelen mahpusların bazen testin sonucu beklenmeden direkt odalara getirildiklerini belirtmiştir. Yemeklerin kalitesiz ve yetersiz olduğunu dile getirmiştir.

25 Şubat 2022 tarihinde Ş. C. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, müebbet hapis cezası ve süreli hapis cezaları olduğunu, 15 yıldır hapishanede kalmakta olduğunu, daha önce müddetnamesinde salıverilme tarihi için bir süre belirtilmiş olmasına rağmen 1 ay kadar önce gelen müddetnamesinde "ölinceye kadar" yazmakta olduğunu belirtmiştir. Başka mahpusların da bu şekilde sonradan müddetnamesi değiştiğini, bu konuda neler yapılabileceğine dair derneğimizden hukuki destek talebi olduğunu dile getirmiştir.

Bulunduğu hapishanede D. A. İsimli bir mahpusun, tutuklu olmasına rağmen savcılık talimatıyla tek başına tutulduğunu, sürekli işlemediği bir suçu üstlenmesi için kendisine baskı uygulandığını dile getirmiştir.

18 Mart 2022 tarihinde S. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Kırıkkale Hapishanesi'nden sevk edilen 6 mahpusun görüşme tarihinden yaklaşık bir hafta önce B Blok'ta iken A Blok'a götürüldüklerini, ancak kendisi dahil toplam 4 mahpusun halen B Blok'ta aynı koğuşta kaldıklarını, kendilerinin de A Blok'taki aynı suç tipinden kalmakta olan mahpuslarla birlikte kalmak istediklerini belirtmiştir. Kendisiyle birlikte A. K., D. Ö. ve A. Ş. ile aynı koğuşta kaldığını belirtmiştir.

4 mahpusa slogan atma eylemleri nedeniyle disiplin soruşturması başlatıldığını belirtmiştir.

Bulunduğu hapisanede, D. A. İsimli mahpusun, Bolu F Tipi Hapishanesi'nden şu anda kalmakta olduğu hapisaneye sevk edildiğini, hapisane idaresi tarafından üzerinde sürekli baskı kurulduğunu, tutuklu olmasına rağmen kendisine Başsavcılığın talimatı ile koğuşta tek başına tutulduğunu belirtmiştir. Tek başına tutulmasının kendisinde sağlık sorunlarına yol açmış olduğunu dile getirmiştir. Mahpus, D. A. İsimli mahpusla dün avukat geldi bahanesiyle TEM polislerini görüştürmek istediklerini ancak kendisinin kabul etmediğini, hapisane idaresi tarafından görüşmesi için kendisine baskı uygulandığını, daha önce de Bolu Hapishanesinde kaldığı sürede MİT'in kendisiyle görüştüğünü, Tahir Elçi'nin katledildiği dosyada ifadesini değiştirmesinin istendiğini anlattığını belirtmiştir.

18 Mart 2022 tarihinde S. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Kırıkkale'den gelen 4 mahpusun halen B Blok'ta tutulduğunu, mahpuslarla hiçbir şekilde iletişim kuramadıklarını yine aynı suç tipinden hapisanede kalmakta olan D. A. İsimli mahpusun da B Blokte tek başına tutulduğunu kendisiyle de iletişim kuramadıklarını belirtmiştir.

28 Mart 2022 tarihinde B. E. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, spor faaliyetlerinin başladığını, pandemi uygulamalarının kısmen gevşetildiğini belirtmiştir. Kırıkkale Hapishanesi'nden şu an kalmakta olduğu hapisaneye sevk edilen bazı mahpusların tecrit edildiğini, kendilerinin durumlarına dair bilgi ve haberleri olmadığını belirtmiştir. Kitap sınırlamalarının devam ettiğini, Anayasa Mahkemesi ihlal kararı vermiş olmasına rağmen Yeni Yaşam Gazetesi'nin kendilerine verilmediğini, kantinin çok pahalı, ürün çeşidinin az ve kalitelerinin düşük olduğunu, elektrik faturalarının yüksek geldiğini belirtmiştir.

12 Nisan 2022 tarihinde D. A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, kendisinin 25 yaşında ve tutuklu olduğunu, ülser hastası ve ciğerlerinden rahatsız olduğunu öksürdüğü kan geldiğini, tek kalamaz raporu olduğunu belirtmiştir. Tutuklu olmasına rağmen tek tutulduğunu, Bolu F Tipi Hapishanesi'nden bu hapisaneye yaklaşık 3 ay önce sevk edildiğini, ancak geldiğinden beri tek tutulduğunu dile getirmiştir. İdareye, aynı suçtan kalmakta olan mahpusların ve arkadaşlarının yanına geçmek için dilekçe verdiğini ancak görüşme tarihi itibarında henüz dilekçesine cevap verilmediğini belirtmiştir. Kendisine sözlü olarak "Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatı" olduğu söylendiğini ancak herhangi bir talimat evrakı gösterilmediğini dile getirmiştir. Doktorun kendisi için "tek kalamayacağına dair rapor verdiğini" dile getirmiştir. Hapishanenin verdiği yemekleri yiyemediğini, kantinden sürekli kahvaltılık almak zorunda kaldığını, faiz fiyatlardan kaynaklı yeterli beslenmediğini dile getirmiştir.

Bolu F Tipi Hapishanesi'nde iken, talimatın oraya da geldiğini belirterek kendisini odadan çıkararak (robokoplarla) tekli odaya koyduklarını dile getirmiştir. Bolu'dan şu

an kalmakta olduğu hapishaneye sevk edildiğinde “bağımsız” olarak kayda düştüklerini, kendisinin buna itiraz ettiğini, müdürle görüşmeye çıktığını, böyle bir dilekçesi olmamasına rağmen bu durumun varmış gibi gösterilmesinin nedenini sormuş olmasına rağmen herhangi bir gerekçe, dilekçe ve evrak kendisine gösterilmediğini aktarmıştır. Bolu F Tipi Hapishanesi’nde 2022 yılının Ocak ayında saat öğlen 2 -3 gibi, 3 kişinin kendisiyle görüşmeye geldiğini, gardiyanın kendisine ‘gel avukat geldi seninle görüşecek’ dediklerini, kendisinin de avukatının geldiğini sanıp çıktığını, açık görüş odasında kendisini beklediklerini, ellerinde askeri dosyaları ve kendisinin dava dosyasının olduğunu ifade etmiştir. Görüşmeye gelen kişilerin kendilerini MİT olarak tanıttıklarını, ‘korkma, biz seni koruruz, aileler hapishaneye nasıl para yatırıyor, avukatlar nasıl içeriye not gönderiyor, örgüt nasıl haber gönderiyor, avukatını tanıyoruz, bak cevap ver, vermezsen senin avukatının ne iş yaptığını biliyoruz, onu da tutuklarız, Tahir Elçi dosyasında ifadeni geri çekeceksin, diyeceksin ki, Tahir Elçi’yi biz öldürmüşüz, ya da başına gelecekleri sen göreceksin, biz seni rahat bırakmayacağız, ifadeni geri çekmezsen o zaman görürsün.’ Dediklerini, avukatlarını sorduklarını, onlar hakkında tutanak tutup “Biz onları tutuklayacağız, diyeceğiz ki bunlar sana zorla ifade verdirtmiyorlar.” Diyeceklerini söylediklerini, görüşmenin bu şekilde geçtiğini, kendisinin onlarla görüşmeyi kabul etmediğini, doğruları söylediğini, onların zoruyla yalan ifade vermeyeceğini belirtmiştir. Saat 17. 00’a kadar kendisini odada tuttuklarını, ‘bazı isimler sorduklarını, cezaevinde kim komünist, size kim para yatırıyor, hangi avukatlar para yatırıyor, not sokuyor cevap ver.’ Diye sorduklarını, 3 kişinin kendisiyle görüşme yapmasının ve kendisinin baskıyı kabul etmemesi üzerine kendisine “seni öyle bir yere göndereceğiz ki, senin ailen bile seni göremeyecek” denildiğini ve bir hafta geçmeden kendisinin buraya sevk edildiğini belirtmiştir. Sevk sırasında ring aracındayken kıyafetlerinin ıslandığını, kan içerisinde kaldığını gardiyanlara ve jandarmaya söylediğini, kendisinin hastaneye götürüldüğünü daha sonra bu hapishaneye getirildiğini beyan etmiştir. Hapishaneye geldiğinden beri tek tutulduğunu, karantina sürecinin geçmesine rağmen arkadaşlarının bulunduğu koğuşlara geçirilmediğini belirtmiştir.

Kendisi bu hapishaneye geldikten sonra da avukat görüşmesine götüreceğiz diye gardiyanlar tarafından odadan çıkarıldığını, telefonla görüşme ve açık görüşlerin yapıldığı bölüme götürüldüğünü, karşısında bir erkek kişinin durduğunu, kendisini daha önce hiç görmediğini ve tanımadığını, kendisinin geleceğinden bilgisi olmadığını, gelen kişinin kendisini “ben avukatım” diye tanıttığını ancak ismini sormasına rağmen söylemediğini, elinde bir dosyanın bulunduğunu, dosyanın üzerinde “çapraz şekilde üst üste duran iki silah işareti” olan bir amblem benzeri şeklin bulunduğunu dile getirmiştir. Avukatın kendisi ile görüşmek için buraya geldiğini söylemesi üzerine, bu görüşmeyi kabul etmediğini dile getirip odadan çıktığını belirtmiştir. Üzerindeki baskı ve tehdidin hala devam ettiğini, bu sebeple hiç kimseyle görüştürülmediğini, avukat görüşmesine çıkarılırken dahi koridorun boşaltıldığını belirtmiştir.

Fax ve mektuplarının verilmediğini, verilenlerin de karartılarak okunmayacak halde verildiğini (1 kere verilmiş) dile getirmiştir. Kitap, kütüphane hakkından

yararlandırılmadığını, idareye bu konuda yazı yazdığını ancak cevap verilmediğini, gözlerinin bozuk olduğunu, gözlük kullanması gerektiğini, reçetesinin bulunduğunu ancak reçeteyi idarenin işleme almadığını belirtmiştir.

Yolda (sevk işlemleri sonrasında eşyalarını almasına izin verilmediğini birkaç parça eşyasını alabildiğini) sevk sırasında eşyalarının ring aracında olduğunu ancak hapishaneye getirildiğinde eşyaların kendisine verilmediğini, "kayboldu" şeklinde şifazen gardiyanların bilgi verdiğini, diğer "cezaevindeki eşyaların da henüz gönderilmemiş" diye belirtmiştir.

Kalmış olduğu odanın; idarenin ve gardiyanların sürekli odasına bakıldığını, kötü koşullarda kaldığını dile getirmiştir.

Not: sevk sırasında jandarmanın kendisini tehdit ettiğini "ellerini kırarız" şeklinde söylemleri olduğunu dile getirmiştir.

Avukat Gözlemi:

Mahpus ile yapılan 18.03.2022 tarihli görüşte ellerinin baskı ve tehdit (işkence ve diğer kötü muamele) sonucu titrediği, kendisinin bu titremeyi fark etmediği gözlenmiştir. Yüzünde ve gözlerinde farklı bir ifadenin bulunduğu, gözlerinin içinin kızarıklık olduğu yaşadığı baskıya bağlı olabileceği değerlendirilmiştir. İdare ile 18.03.2022 tarihinde gerçekleştirilen, görüşme neticesinde, koşullarında iyileşme olmadığı, gözlüğünün verilmediği, dilekçesine cevap alamadığı tespit edilmiş ve idare ile 2. Görüşme gerçekleştirildiğinde idarenin bu durumu tespit ettiği görülmüştür. **İdare gerçekleştirilen görüşmede; "keşke arkadaşlarının yanına alabilsem ancak alamıyorum" daha sonra da "özel kodlu olarak cezaevine geldi."** Diye belirtmiştir.

9 Eylül 2022 tarihinde M.D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Kırıkkale Hapishanesinden sürgün gelen 4 arkadaşının kendilerinden ayrı tutulduğunu dile getirmiştir. M. S. Y. İsimli mahpusun da 2018 yılından beri tek başına tutulduğunu aktarmıştır. Yine D. A. isimli mahpusun sürgün geldiğini ve o tarihten beri tek tutulmaya devam edildiğini dile getirmiştir. Birçok Anayasa Mahkemesi kararına rağmen Yeni Yaşam ve Evrensel gazetelerinin verilmediğini, hastane sevklerinde sorun yaşadıklarını, düzensiz ve randevu tarihlerine dikkat edilmediğini, ilaçların çok azaldığını, Pandemi uygulamalarının kısmen devam ettiğini belirtmiştir.

9 Eylül 2022 tarihinde M.D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, diz kapaklarından rahatsızlık olduğunu, bir dizinden ameliyat olduğunu diğer dizinden de ameliyat olacağını, önümüzdeki hafta hastaneye sevk edilmesi gerektiğini ancak hastane sevklerinde randevu tarihlerine dikkat edilmediğini dile getirmiştir. Kantin fiyatlarının çok pahalı olduğunu ve kalitesiz ürünler verildiğini, çeşit olmadığını veya alternatif olmadığını belirtmiştir. Dergi ve gazete sınırlamalarının devam ettiğini belirtmiştir.

7- İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Hapishanesi (Kırıklar/İZMİR)

Yakın zamanda yaşamını yitiren hasta mahpus Abdullah ECE, 73 yaşında olup akciğerlerinden rahatsızdır. Hakkında denetimli serbestlik uygulanmasından yararlanma hakkını kazanmış olmasına rağmen bu haktan yararlanması engellenmiştir. Denetimli serbestlik uygulamasından yararlanması için açık ceza infaz kurumuna ayrılarak tahliye edilmesi gerekçesiyle İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi'ne yapılan başvurular reddedilmiştir. Denetimli serbestlik hakkından yararlanması engellenerek hapishanede tutulmaya devam eden Abdullah ECE, 3 Nisan 2022 tarihinde hapishanede ailesini telefonla arayarak sağlık durumunun kötü olduğunu covid olduğunu belirtmiştir. Abdullah ECE, son olarak 10.04.2022 tarihinde ailesini aramış, Covid-19 olduğunu, sağlık durumunun iyi olmadığını ve hapishanede tek tutulduğunu ailesine aktarmıştır. Bu tarihten sonra ailesi Abdullah ECE'den haber alamamış, kendisi ile bir daha iletişim kuramamıştır. Aile her ne kadar hapishane idaresini telefon ile aramışsa da idare, covid testinin pozitif çıkmış olması sebebiyle hapishanede görüşme yapılamayacağını ve bulunduğu ortamda telefon bulunmadığı gerekçesiyle telefon hakkını kullanamadığını beyan etmiştir. Hapishane idaresi bu aşamalarda mahpusun sağlık durumunun iyi olduğu ve hastanede olmadığı bilgisini aileye vermiştir.

Bunun üzerine aile, görüştüğü personele; babasının durumunun iyi olup olmadığını merak ettiklerini, eğer hastanedeysse kaldığı hastanenin hangi hastane olduğunu öğrenmek istediklerini belirtmiştir. Ancak kendisine tekrar, babası Abdullah ECE'nin sağlık durumunun iyi olduğu ve hastanede olmadığı beyan edilmiştir. 18.04.2022 tarihinde ise Abdullah ECE'nin avukatı, öğle saatlerinde İzmir 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'ni aramış, Abdullah ECE'nin akibetini sormuş ve eğer Abdullah ECE; hastanede, yoğun bakımda veya entübe ise bunun bilgisinin kendilerine verilmesi gerektiğini, bunu öğrenmeye haklarının olduğunu belirtmiştir. Ancak idare; Abdullah ECE'nin "durumunun iyi olduğunu (gülerek) bu kadar abartacak bir durum olmadığını" fakat yeri konusunda bir bilgi veremeyeceğini tekrar beyan etmiştir. İdare, tarafından 18.04.2022 tarihinde akşam saat 17.30 saatlerinde aile aranarak; Abdullah ECE'nin Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yoğun Bakım Servisi'nde olduğu ve hakkında 3 ay süreyle İnfaz Erteleme Kararı verildiği bilgisini vererek, "Babanızı hastaneden alabilirsiniz." Şeklinde beyanda bulunulmuştur. Bahse konu telefon görüşmesi sonrasında Abdullah ECE'nin ailesi İzmir Çiğli Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne gitmiş ve Abdullah ECE'nin yoğun bakım servisinde entübe edildiğini öğrenmiştir. İnfaz Erteleme Kararı ve 18.04.2022 tarihli Adli Tıp Kurumu Raporunda Abdullah ECE'nin 11.04.2022 tarihinde Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Üniversitesi Yoğun Bakım Servisine kabul edildiği, 13.04.2022, 14.04.2022 ile 15.04.2022 tarihli Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve Araştırma Üniversitesi'nin Sağlık Kurulu Raporları'nda hayati tehlikesinin olduğu beyan edilmiştir. Fakat verilen raporlara rağmen Abdullah ECE hakkında bu tarihlerde herhangi bir infaz erteleme kararı

verilmemiştir. Abdullah ECE hakkında verilen İnfaz erteleme kararı ancak entübe edildikten bir gün sonra verilmiştir. Abdullah ECE'nin sağlık raporları incelendiğinde kendisinin 05.04.2022 tarihinde tomografisinin çekildiği ve “hafif covid tutulumunun” görüldüğü ancak hastaneye yatışının yapılmadan İzmir 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'ne geri gönderildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle Abdullah ECE'nin 05.04.2022 ile yoğun bakım ünitesine kaldırıldığı 11.04.2022 tarihleri arasında İzmir 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'nde tutulduğu sürede sağlık durumunun ağırlaştığı anlaşılmaktadır. En nihayetinde tüm bu ihmaller silsilesi sonucunda **Abdullah Ece 14.05.2022 tarihinde yaşamını kaybetmiştir.**

13 Ocak 2022 tarihinde M. N. Ö. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, İ. T. ve S. K. isimli mahpuslar ile beraber aynı blokta kaldığını, bulunduğu hapishanede, birinci müdürün değişmesinin ardından hapishane koşullarının ağırlaşması nedeniyle mahpusların açlık grevleri eylemine başladıklarını, açlık grevi eylemine giren mahpus sayısının periyodik aralıklarla arttığını, süresiz dönüşümsüz açlık grevi eylemi şeklinde eylemi gerçekleştirdiklerini belirtmiştir. Görüşme tarihi itibariyle açlık grevinde olan mahpus sayısının 13 olup, hukuk dışı uygulamalar devam ettiği sürece de açlık grevine giren mahpus sayısının artacağını belirtmiştir.

Açlık grevine sebebiyet veren birincil durumun yeni gelen müdürün uygulamaları ve dayatmaları olduğunu dile getirmiştir.

Mahpusların açlık grevine girme nedenleri olarak;

- *Odalarının keyfi olarak dağıtılmış olması ve arkadaşlarıyla aynı blokta iken farklı bloklara dağıtılmış olmaları,*
- *Havalandırma alanları ve hatta özel yaşam alanlarını gözetlemeye yönelik kamera sistemi dayatması,*
- *Söz konusu uygulamalara karşı haklı protesto eylemlerine keyfi disiplin cezalarının sıklıkla verilmesi,*
- *Sık sık odalarının aranması ve eşyalarının keyfi olarak dağıtılması,*
- *Eşya ve kitap kısıtlamasının keyfi olarak sınırlandırılması, sosyal aktivitelerin hiçbirinden faydalanılamaması vb. uygulamalar olduğunu dile getirmiştir.*

Söz konusu haklı talepleri doğrultusunda hapishane idaresi ile görüşme gerçekleştirdiklerini ancak taleplerinin karşılanması noktasında somut herhangi bir adım atılmadığını belirtmiştir.

Hapishane idaresi tarafından, mahpuslara taleplerini karşılayacaklarını, ancak açlık grevi eyleminin sonlanması durumunda olacağını söylediğini dile getirmiştir. Mahpuslar talepleri karşılanmadıkça grevi sona erdirmeyeceklerini, idarenin tutum gerçekleştirmesi adına kapı dövme ve slogan atma eylemlerine ara vereceklerini, idarenin haklı taleplerini kabul etmeleri durumunda da açlık grevini sonlandıracaklarını belirtmiştir

Mahpus M. N. Ö., kendisi ile aynı odada kalmakta olan S. K. ve İ. T. isimli mahpusların açlık grevinde olduklarını ve açlık grevi süresince;

➤ *Mahpusların iâşe olarak; 200 gr toz şeker, 2 adet küçük markası belirsiz (üzerinde Arapça yazılama olan) meyve suyu (tadı çok kötü şeklinde belirtmiştir), 1 adet limon, 3 lt su, 1 çay kaşığı tuz tükettiğini,*

➤ *Haftanın iki günü kurum doktorunun revire çağırıp kendilerini kontrol ettiğini, ancak bundan sonra revire gitmeyeceklerini doktorun koğuşa gelmesi gerektiğini belirtmiştir.*

➤ *Hafta içi her gün sağlık personeli tarafından; kilo, nabız ve tansiyon ölçümü yapılmakta olduğunu,*

➤ *Kilo kaybı dışında şu an için hissedebildikleri bir belirtilerinin olmadığını dile getirmiştir. S. K. İsimli mahpusun 36 gündür, İ. T. isimli mahpusun ise 17 gündür açlık grevinde olduğunu; S. K.'nin bu süre zarfında 10 kg kaybı, İ. T'nin ise 8 kg kaybı olduğunu belirtmiştir.*

Hapishanede, Diyanet ile Adalet Bakanlığı'nın ortak projesi olarak Manevi Rehberlik adı altında kurs başlatılacağı anons ile bildirildiğini, kursa kaç kişinin katıldığını bilmemekle beraber kurs sonunda bilgi yarışması düzenleneceği ve bilgi yarışması sonucunda; birinciye 4.000 TL, ikinciye 3.000 TL, üçüncüye 2.000 TL, dördüncü ve yirminci kişiye kadar da 400 TL para ödülü verileceği, ilk kurs dönemi bitip devamının geleceği şeklinde duyuru yapıldığını dile getirmiştir. Kendilerinin herhangi bir sosyal aktivite yapılmasına müsaade edilmezken sadece dini gruplara yönelik böyle bir etkinliğin yapılıyor olmasını kabul etmediklerini belirtmişlerdir. Hapishane idaresinin 6 aylık İdare ve Gözlem Kurulu raporlarını oluştururken Rehberlik ve Maneviyat başlığı altında soru sorduklarını ve bu kapsamda puanlama yapıldığını da belirtmiştir.

13 Ocak 2022 tarihinde S. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bulunduğu hapishanede birinci müdürün değişmesinin ardından hapishane koşullarının ağırlaşması nedeniyle mahpusların açlık grevi eylemine başladıklarını, açlık grevi eylemine giren mahpus sayısının periyodik aralıklarla arttığını, süresiz dönüşümsüz açlık grevi eylemi şeklinde eylemi gerçekleştirdiklerini belirtmiştir. Görüşme tarihi itibarıyla açlık grevinde olan mahpus sayısının görüşme tarihi itibarı ile 13 olduğunu ve hukuk dışı uygulamalar devam ettiği sürece de açlık grevine giren mahpus sayısının artacağını belirtmiştir. Mahpus, kendisinin de açlık grevinde olduğunu, açlık grevi eylemine ilk başlayan grupta yer aldığını, görüşme tarihi itibarıyla 50. Gününde olduğunu belirtmiştir.

Açlık grevi sürecinde;

➤ *Açlık grevi eylemine başladığı tarihten görüşme tarihine kadar geçen sürede 8,5 kilo kaybı olduğunu,*

➤ *Mahpusların iâşe olarak; 100 gr toz şeker, 1 tane limon, 2 tane küçük markası belirsiz meyve suyu, 1 çay kaşığı tuz, 3 litre su tükettiğini,*

➤ *Hapishane doktorunun daha önceki süreçte odaya gelmediğini ancak görüşme tarihi itibarı ile odasına gelerek kontrolü gerçekleştirdiğini,*

- Sağlık personelinin hafta içi her gün nabız, tansiyon ve kilo ölçümü yapmakta olduğunu,
- Kendisinin kronik olarak kalp rahatsızlığı ve düşük tansiyon rahatsızlığı olduğunu,
- Açlık grevi süresince bazen kalp ağrısı dışında bir sorunun henüz olmadığını belirtmiştir.

Geçen hafta itibari ile korona üçüncü doz aşı olmak isteyen mahpuslara yapıldığını, kendisinin de üçüncü doz Biontech aşısı olduğunu belirtmiştir.

Meyve ve sebze kişi başı bir kilo sınırlaması getirilmiş olup, açlık grevinde olmalarından kaynaklı zaten tüketmediklerini ama herhangi bir gerekçe belirtilmeden böyle bir sınırlamanın getirildiğini belirtmiştir.

3'lü priz normalde 3 metre olup, yeni müdür talimatı ile 35 cm e düşürüldüğünü, buna ilişkin yapılan infaz hakimliği başvurusunun kabul edildiğini ancak hapishane idaresi tarafından halen kararın yerine getirilmediğini dile getirmiştir.

Son 3 haftadır Adalet Bakanlığı ve Savcılık başta olmak üzere gönderdiği dilekçelerin keyfi olarak gönderilmediği, dilekçe çıkış belgesi talebinin de karşılanmadığını belirtmiştir.

Kendisi ile beraber kalan A. Y. isimli mahpusun idare gözlem kurul kararının ikinci defa olumsuz olması nedeniyle tahliyesi edilmediğini, ayrıca İdare Gözlem Kurulu'nda yer alan savcının mahpusa "Allah var mıdır yok mudur" şeklinde şifahi soru sorduğunu tutanağa geçip geçmediğini bilmediğini belirtmiştir.

13 Ocak 2022 tarihinde A. Y. ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Hilvan Hapishanesi'nden şu an bulunduğu hapishaneye 2 ay önce sevk edildiğini, müebbet hapis cezası olup 27 yıldır hapishanede olduğunu belirtmiştir. Kendisinin sağlık sorunları olduğunu ve mide rahatsızlığı, böbreklerinde taş, ayaklarında varis olduğunu dile getirmiştir. Aynı odada A.D. ve F.A. isimli mahpuslara birlikte kalmakta olduğunu, kendisi ile aynı odada kalan F. A. İsimli mahpusun Malatya'dan sürgün geldiğini belirtmiştir. Oda arkadaşı F. A.'nın 28 yıldır hapishanede olduğunu, gözleri ile ilgili çok ciddi sorunlarının olduğunu, kullanması gereken gözlüğün pahalı olması nedeniyle karşılanmadığını, kendi ekonomik imkanlarının da buna el vermediğini belirtmişlerdir. Sürgün olarak geldiği bu hapishanede 1 ay boyunca çok ağır tecrit koşullarında tutulduğunu, kendisine insan onuruna yakışır şekilde davranmadıklarını, ailesinin başvurusu ile İHD'den avukat gelmesi sonucu koşullarının iyileştiğini ve şu an iki arkadaşı ile birlikte kalabildiğini belirtmiştir. Hapishane idaresinin keyfi tutumu nedeniyle kötü koşullarda kaldıklarını belirtmiştir.

25 Ocak 2022 tarihinde O. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bulunduğu hapishanede birinci müdürün değişmesinin ardından hapishane koşullarının ağırlaşması nedeniyle mahpusların açlık grevi eylemine başladıklarını,

kendisinin de açlık grevi eylemine başladığını, görüşme tarihi itibariyle 59 gündür açlık grevinde olduğunu belirtmiştir. Greve başladığı tarihten bu yana 11 kilo kaybının olduğunu, dile getirmiştir.

Açlık grevi eylemi sürecinde; elma ve şeker kullanarak hazırladıkları şerbeti tükettiklerini ancak bugün (görüşme tarihi 25 Ocak 2022) odalarda genel arama yapıldığını ve “şerbet kantinde satılmıyor” gerekçesiyle el konulduğunu ve tüm eşyalarının dağıtıldığını dile getirmiştir.

Görüşme tarihiden 1 hafta önce hapisane birinci müdürünün, kendisini “Seni mahvedeceğim.” Diyerek tehdit ettiğini belirtmiştir.

25 Ocak 2022 tarihinde S. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

R. Ç. İsimli hasta mahpusun görüşme tarihinden önceki gece (24 Ocak 2022 tarihinde) saat 12 civarlarında kalp krizi geçirdiğini ve hastaneye kaldırıldığını dile getirmiştir.

25 Ocak 2022 tarihinde A. G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bulunduğu hapisanede birinci müdürün değişmesinin ardından hapisane koşullarının ağırlaşması nedeniyle mahpusların açlık grevi eylemine başladıklarını, kendisinin de açlık grevi eylemine başladığını, görüşme tarihi itibariyle 59 gündür açlık grevinde olduğunu belirtmiştir. Greve başladığı tarihten bu yana 11 kilo kaybının olduğunu, dile getirmiştir.

S. İ. İsimli bir mahpusun kendisinin bulunduğu hapisaneye getirildiğini ancak mahpustan hiç haber alamadıklarını dile getirmiştir

25 Şubat 2022 tarihinde M. N. Ö. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bulunduğu hapisanede birinci müdürün değişmesinin ardından hapisane koşullarının ağırlaşması nedeniyle mahpusların açlık grevi eylemine başladıklarını, bu eylemi müdürün temel olarak tüm siyasi hükümlülere yan yana koğuşlara yerleştirme sözü vermesi sebebiyle son verildiğini ancak halen gerekli adımların atılmadığını belirtmiştir Mahpusların açlık grevi eylemlerini sonlandırdıktan sonraki ilk gün hapisane yönetimi tarafından mahpuslara yemek olarak; nohut, bulgur, turşu verildiğini, bir süre hapisane idaresi ile verilmesi gereken yemeğin çorba olması gerektiği yönünde tartışma yürüttüklerinden sonra gecikmeli olarak çorba verildiğini belirtmiştir.

Hapisanede kalmakta olan hükümlü ve tutuklu mahpusların elektrik faturası ödememesi için hukuki yollara başvurduğunu ancak Anayasa Mahkemesi'nden kabul edilemezlik kararı verildiğini, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru yapmak için hazırlık yapmakta olduğunu, dayanak olarak neler sunabileceği hususunda kurumumuzdan hukuki destek talebi olduğunu dile getirmiştir.

18 Mart 2022 tarihinde S. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Hapisanedeki hak ihlallerine ve tecride ilişkin başlatmış oldukları açlık grevi eylemini sonlandırdıklarını, idare ve savcılık ile gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde, hak ihlallerinin ve keyfi uygulamaların çözümüne yönelik sözler verildiğini ancak bu sözlerin

yerine getirilmediğini dile getirmiştir. Odalara ilişkin yaşanan keyfi uygulamalardaki sorunun henüz giderilmediği, görüşme tarihinde 2 hafta öncesinde görüşme sağladıkları ve odalarda tadilat var denilerek sürekli oyalandıklarını, şimdi ise soruna çözüm bulmayacaklarını dile getirdiklerini belirtmiştir. Bir önceki açlık grevine giren iki mahpusun başka hapisanelere gönderildiğini, 3 odanın havalandırmasının üzerinin kafes şeklinde, çok sık örülmüş tel örgülerle kaplı olduğunu belirtmiştir.

Hapishaneye yeni gelen mahpusların bağımsızlaştırılmaya çalışıldığını belirtmiştir. A. Y. isimli mahpusun sağlık sorunları nedeniyle hastaneye sevk edildiğini, hastane dönüşü karantina süresi bitmesine rağmen koğuşuna geri getirilmediğini, “Ya bağımsız koğuşa gideceksin ya da seni bir yere götürmeyiz, tahliye de etmeyiz” şeklinde üzerinde baskı kurulduğunu sonradan öğrendiklerini, oda arkadaşlarının ve kendisinin defalarca idare ile görüşmesinden sonra kendi odasına dönebildiğini belirtmiştir.

Havalandırmada bulunan kameraların hala açıldığını, kendilerinin bu durumun yasaya aykırı olması sebebiyle kapattıklarında haklarında disiplin soruşturması başlatıldığını belirtmiştir.

Yemeklerin az, yetersiz ve kalitesiz olduğunu; suların ölçülü verildiğini, soğuk suyun her gün kişi başı 150 litre, sıcak suyun ise belli günlerde kişi başı 100 litre olarak verildiğini belirtmiştir. Sohbetin yaptırılmadığını; spor faaliyetlerinin ayda 2 saat 2 oda olarak yaptırıldıklarını, resim atölyesinin başladığını belirtmiştir. Her sabah aramanın yapıldığını, tuvaletlere kadar aramanın detaylı olarak bakıldığını belirtmiştir. Hastane sevklerinin neredeyse durmuş olduğunu, her odanın hastaneye sıra ile çıkarıldığını, acil durumlarda dahi sıranın beklendiğini, hastaneye sevk gerçekleştirilmediğini belirtmiştir. Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpusların havalandırma saatlerinin 1 saate indirildiğini, onun da yemek saatleri olan 12.00-13.00 arası uygulandığını belirtmiştir. Açık görüş başladığından beri telefon görüşme haklarının 10 dk ya düşürüldüğünü belirtmiştir.

Odalarına yakın odalara farklı ideolojik yapıda kişilerin getirildiğini, bu mahpusların kendilerine küfür, hakaret vb davranışlarda bulunduğunu, idare ile bu konuda görüşme yapmalarına rağmen çözüm alamadıklarını dile getirmiştir.

Bulunduğu hapishanede İ.G. isimli ağır hasta mahpusun bulunduğunu, şeker değerlerinin 400-500 aralığında gidip geldiğini, 1 ay önce böbrek yetmezliği teşhisi konulduğunu, kalp çarpıntıları olduğunu, düşük tansiyon, yüksek şeker hastalıklarının olduğunu, gözlerinin bozuk olduğunu ve hem uzak hem de yakın gözlüğü kullandığını belirtmiştir. ZA. İsimli bir mahpusun Bolu Hapishanesi'nden bulunduğu hapishaneye yaklaşık 1 ay önce sevk edildiğini, kendisinin sağlık sorunları olduğunu dile getirmiştir. M.S.B. isimli mahpusun şeker, yüksek tansiyon ve katarakt rahatsızlıkları olduğunu belirtmiştir.

Kırıkkale Hapishanesi'nden bulunduğu hapishaneye daha önce sevk edilen mahpuslar üzerinde ayrı bir tecrit uygulandığını, baskının yoğun olduğunu belirtmiştir.

Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesi'nden bulunduğu hapishaneye çok fazla sevklerin olduğunu belirtmiştir.

18 Mart 2022 tarihinde İ. T. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Bulunduğu hapishanede kalmakta olan mahpuslar O. A. ve M. N. Ö.'nün başka hapishanelere sevk edildiğini, sevk edildikleri gün hiçbir açıklama yapılmaksızın kendisi ve S. K. isimli mahpusun da O. A. ve M. N. Ö. isimli mahpuslar ile birlikte hastaneye götürülüp test verdirildiklerini, hastane dönüşü sonrası O. A. ve M. N. Ö.'nün başka hapishanelere sevk edildiğini ancak kendisiyle S. K. isimli mahpusun sevk edilmediğini dile getirmiştir. Aynı gün sevk edilenlerle beraber test vermeye götürüldükleri için kendisiyle beraber S.K. isimli mahpusun da başka hapishaneye sevk edilme ihtimallerinin olduğunu düşündüklerini belirtmiştir.

Bulunduğu hapishanede tekli koğuştta kalmakta olduğunu, yine yan koğuştunda S. K. isimli mahpusun da tekli koğuştta kalmakta olduğunu belirtmiştir. Normalde S. K. isimli mahpus ile birlikte günde 3 saat ortak havalandırmaya çıktığını ancak bugün (18.03.2022) görüşme tarihi itibariyle kendilerini ayrı ayrı saatlerde ve günde sadece 1 saat havalandırmaya çıkarıldıklarını belirtmiştir. Bu uygulamaya ilişkin kendilerine herhangi bir karar da tebliğ edilmediğini dile getirmiştir.

Spor etkinliğine aynı suç tipinden hapishanede kalmakta olan mahpuslarla beraber çıkmayı talep ettiklerini ancak taleplerinin reddedildiğini dile getirmiştir.

18 Mart 2022 tarihinde A. G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, havalandırmaya çıkma hakkının görüşme tarihi (18.03.2022) itibariyle 3 saatten 1 saate indirildiğini, daha önceleri yan koğuştta kalmakta olan mahpuslarla birlikte havalandırmaya çıkarılırken artık ayrı ayrı havalandırmaya çıkarıldıklarını dile getirmiştir.

Açlık grevi eyleminde kendilerine, İzmir Barosu, ÖHD, ÇHD ve İHD gibi hak ve hukuk örgütlerinin başsavcılıkla görüştüğü, taleplerin karşılanacağı belirtildiği, bu sebeple açlık grevlerine son verdiklerini, ancak hiçbir taleplerinin idare tarafından karşılanmadığı gibi durumlarının daha da kötüye gittiğini belirtmiştir.

Kendisiyle aynı suç tipinden hapishanede kalmakta olan mahpusların bir kısmının, havalandırmasının üstü tel örgü ile kapalı koğuştlarda tutulduğu ve bu uygulamaya son verilerek havalandırmanın üstü tel örgü ile kapalı odalarda kalmaması taleplerinin olduğunu, ancak açlık grevi eylemini sonlandırdıktan sonra yalnızca 1 koğuştun yerinin değiştirildiğini belirtmiştir. Fakat oda değişikliği yapılan mahpusların yine havalandırmasının üstü tel örgü ile kapalı koğuştlara yerleştirildiğini belirtmiştir. Hapishane idaresinin, başka bloktaki bir başka koğuştu boya yapacağız bahanesiyle başka bir bloğa götürdüklerini ancak 1 aydır odalarına geri getirmediğini dile getirmiştir.

Mahpus, hapishane idaresi tarafından açlık grevini bıraktıkları dönemde kendilerine açlık grevine başlamadaki gerekçeleri ve talepleri karşılanacağı yönünde sorunların giderileceği sözü verildiğini ancak şu an verdikleri sözü reddetmekte olduklarını belirtmiştir.

28 Mart 2022 tarihinde Y. K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, müebbet hapis hükümlüsü olduğunu, Kırıkkale Hapishanesi'nden şu an kalmakta olduğu hapishaneye sevk edildiğini, geldiği gün itibari ile 60 gün tecritte tutulduğunu, diğer arkadaşları ile farklı bloklarda ve uzak odalarda tutulduğunu belirtmiştir. Kırıkkale Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı bir dosyasının olduğunu ve dosyanın şu anda Yargıtay aşamasında olduğunu, takibi için derneğimizden hukuki destek talebi olduğunu dile getirmiştir.

28 Mart 2022 tarihinde S. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hapishanedeki 1. Müdürün hukuka aykırı uygulamalarının devam ettiğini, 63 gün süren açlık grevi eylemi sonlandırılırken savcılığın sorunların çözümüne dair beyanlarını gerçekleştirmediğini dile getirmiştir.

Tutuklanarak hapishaneye yeni getirilen kişilere, “bağımsız koğuşa geçme” gibi konuşmaların yapıldığını, örgütlü ortamın dağıtılması amaçlandığını, bu beyanları kurum 1. Müdürünün söylediğini, bu sebeple mevzuata aykırı davranarak aynı suç tipinden hapishanede olan mahpuslarla farklı blok ve odalarda tutulmaya devam edildiklerini belirtmiştir.

A. Y. isimli mahpusun ikinci kez koşullu salıvermesinin engellendiğini ve hapishane idaresi tarafından mahpusa “eğer bağımsız koğuşa geçmez ise hak ederek tahliyesine kadar tahliye olamayacağını” söylediklerini dile getirmiştir.

Havalandırmaların tel örgülerle üstünün kapatıldığını, bu nedenle havalandırma esnasında dahi hava alamadıklarını, gökyüzünü göremediklerini belirtmiştir. Hasta mahpusların bir aydır tedavilerinin aksatıldığını, ayrı odalardaki mahpusların aynı anda hastaneye götürmemek ve karşılaştırmamak için hastaneye götürülme zamanlarının atlanıldığını belirtmiştir. Spor faaliyetlerinin başladığını, ancak sadece iki odadaki mahpusların bir arada çıkarıldığını, atölyeye haftada 5 saat çıkarıldıklarını, ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerine havalandırmanın 1 saate düşürüldüğünü, adli mahpuslara ise 2 saat uygulandığını belirtmiştir.

05 Nisan 2022 Tarihinde Heyet ile birlikte Ceza İnfaz Kurumu Savcısı ile Gerçekleştirilen Görüşmede;

1. 05.04.2022 tarihinde İzmir 1 Nolu ve 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu savcısı Cihan Yıldız ile HDP milletvekilleri Serpil Kemalbay, Züleyha Gülüm, Fatma

Kurtulan, Hüseyin Kaçmaz, İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi, ÖHD İzmir Şube, ÇHD İzmir Şube ve İHD İzmir Şube temsilcilerinden oluşan heyet ile hapisanelerde yaşanan hak ihlallerine ilişkin görüşme gerçekleştirmiştir.

2. Gerçekleştirilen görüşmede İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Hapishanesi'nde yaklaşık üç ay önce yaşanan hak ihlalleri sebebiyle bir kısım mahpusun açlık grevi eylemi gerçekleştirdiği; yapılan görüşmeler neticesinde hapishane idaresi tarafından hak ihlallerinin giderileceği yönünde mahpuslara bilgi verildiği, bu nedenle eylemin sonlandırıldığı ancak hapishane idaresinin geçen süre zarfında herhangi bir adım atmadığı aktarılmış devamında İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Hapishanesi birinci müdürünün keyfi uygulamaları olduğu, koşullu salıverilme tarihi gelen mahpusların tahliye edilmediği, hastaneye sevklerin talep tarihinden itibaren yaklaşık 1,5-2 ay sonra gerçekleştirildiği, mahpusların kelepçeli muayeneye zorlanıldığı, mahpuslar tarafından yazılan dilekçelerin evrak kayıt numaralarının verilmediği, dilekçe hakkının engellendiği, siyasi mahpusların odalarının yanına adli mahpusların yerleştirildiği bu durumun çeşitli saldırılara zemin hazırladığı ve mahpusların can güvenliklerinin tehlikede olduğu, bazı odaların havalandırmasının üstünde tellerin bulunduğu, ayakta sayım dayatması bulunduğu ilişkin yukarıda belirtilen kurumlara, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na ve milletvekillerine başvurular geldiği belirtilmiştir.

3. Savcı, mahpusların iddialarının gerçeği yansıtmadığını, her iki hapishanede de gerçekleştirilen işlemlerin mevzuata uygun olduğunu, idarenin takdir yetkisi olan hususlarda ise kendisinin müdahale yetkisi olmadığını belirtip yine de söz konusu iddiaları araştıracağını dile getirmiştir. Bunun üzerine yukarıda belirtilen kurumlar tarafından söz konusu hak ihlallerinin sonlandırılıp sonlandırılmadığı konusunda takipçi olunacağı dile getirilerek görüşme sonlandırılmıştır.

Söz konusu ihlallerin devam edip etmediğine ilişkin ÖHD İzmir ve İHD İzmir Şube Hapishane Komisyonları tarafından 12.04.2022 tarihinde hapishanede kalmakta olan mahpusların ziyaret edilmelerine karar verilmiştir.

12 Nisan 2022 tarihinde L. M. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hükümlü olduğunu ve yaklaşık 10 yıldır hapishanede kalmakta olduğunu belirtmiştir. 04.03.2022 tarihinde İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin Gastroentoloji bölümünde bulunan hekim tarafından kendisine kelepçeli muayene gerçekleştirilmek istendiği buna karşı çıkararak bu durumun kötü muamele olduğunu belirtip ısrarcı olunduktan sonra hekimin kelepçeyi çıkarttığını dile getirmiştir. Muayene bittikten sonra jandarma görevlileri tarafından merdiven boşluğunda darp edildiğini, bu konu hakkında suç duyurusunda bulunduğunu ancak hapishane idaresi tarafından dilekçesinin ilgili savcılığa gönderilmediğini, talep etmesine rağmen evrak kayıt numarası verilmediğini; ancak ailesinin şikayetçi olması ile soruşturma açıldığını belirtmiştir. Savcılık tarafından yürütülen soruşturmada jandarma görevlileri hakkında "Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar" verildiğini, söz konusu karara itiraz ettiğini ancak henüz sonuçlanmadığını aktarmıştır.

Hasta mahpus olan arkadaşı D. Ş.'nin ise tek başına tutulduğunu, arkadaşıyla hiçbir şekilde iletişim kurmadığını ve sağlığından endişe duyduğunu; kişi başı 20 kitap sınırlaması bulunduğunu, hakkında toplatma kararı bulunmayan süreli yayınların ise tarafına verilmediğini belirtmiştir.

12 Nisan 2022 tarihinde T. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hükümlü olduğunu ve yaklaşık 28 yıldır hapisanede kalmakta olduğunu belirtmiştir. Mahpus yaklaşık bir ay önce Bolu F Tipi Hapishanesi'nden apar topar şekilde şu an bulunduğu hapishaneye sevk edildiğini belirtmiştir. Aynı suç tipinden ceza almış mahpuslarla beraber kalmak istediğini; adli mahpus veya farklı örgütlerden tutuklu/hükümlü bulunan mahpuslarla yan yana odalarda kalmasının can güvenliğini tehlikeye attığını, bu durum ile ilgili hapishane idaresi ile görüşme talebinde bulunduğunu aynı zamanda hapishane savcısı ile de görüşmek istediğini ancak herhangi bir sonuç alamadığını dile getirmiştir. Aynı zamanda hapishanede bazı odaların havalandırmasının üstünün tellerle kapalı olduğunu dile getirmiştir.

12 Nisan 2022 tarihinde S. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, tutuklu (hüküm özlü) olduğunu, yaklaşık 7 yıldır hapisanede kalmakta olduğunu belirtmiştir. Aynı suç tipinden ceza almış mahpuslarla aynı blokta kalmak istediğini; adli mahpus veya farklı örgütlerden tutuklu/hükümlü bulunan kişilerle yan yana odalarda kalmanın can güvenliğini tehlikeye attığını, bu talebinin yerine getirilmesi için günde dört defa kapı dövme ve slogan atma eylemi yaptığını belirtmiştir. Hapishane idaresi ile bu konuya ilişkin görüşme yaptığını ancak herhangi bir sonuç alamadığını dile getirmiştir. Aynı zamanda hapishanede bazı odaların havalandırmasının üstünün tellerle kapalı olduğunu dile getirmiştir.

12 Nisan 2022 tarihinde S. K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olduğunu, yaklaşık 15 yıldır hapisanede kalmakta olduğunu belirtmiştir. Aynı suç tipinden ceza almış mahpuslarla aynı blokta kalmak istediğini; adli mahpus veya farklı örgütlerden tutuklu/hükümlü bulunan kişilerle yan yana odalarda kalmanın can güvenliğini tehlikeye attığını, bu talebinin yerine getirilmesi için günde dört defa kapı dövme ve slogan atma eylemi yaptığını, bu nedenle sürekli hakkında disiplin cezası verildiğini bu disiplin cezaları sebebiyle ancak 3-4 yıl sonra iyi halli olabileceğini düşündüğünü dile getirmiştir. Hapishane savcısı ile görüşme talebinde bulunduğunu ancak herhangi bir cevap almadığını dile getirmiştir.

Hapishane birinci müdürünün keyfi uygulamaları olduğunu, müdür değişikliğinden önce 3,5 saat havalandırmaya çıkma hakkının olduğunu ve diğer mahpuslarla birlikte havalandırmaya çıktığını şimdi ise havalandırma süresinin 1 saate düşürüldüğünü ve tek başına havalandırmaya çıkarıldığını belirtmiştir.

12 Nisan 2022 tarihinde S. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hükümlü olduğunu, yaklaşık 12 yıldır hapisanede kalmakta olduğunu belirtmiştir. Yaklaşık 8 ay önce Kırıkkale F Tipi Hapishanesi'nden şu anda bulunduğu hapishaneye sevk edildiğini belirtmiştir. Kırıkkale Hapishanesi'nden gelirken hiçbir eşyasını yanına almasına izin verilmediğini, orada kalan eşyalarının bir kısmının hala

kendisine gönderilmediğini, gönderilen eşyalar için ise çok yüksek posta ücretinin istendiğini dile getirmiştir.

Aynı suç tipinden ceza almış mahpuslarla aynı blokta kalmak istediğini; adli mahpus veya farklı örgütlerden tutuklu/hükümlü bulunan kişilerle yan yana odalarda kalmanın can güvenliğini tehlikeye attığını, bu talebinin yerine getirilmesi için günde dört defa kapı dövme ve slogan atma eylemi yaptığını belirtmiştir. Hapishane savcısı ile görüşmek için talepte bulunduğunu ancak henüz talebine yanıt alamadığını dile getirmiştir.

Hastaneye sevk işlemlerinin yaklaşık 1,5-2 ay sonra gerçekleştirildiğini, kendisinin önemli ölçüde görme problemi yaşadığını ancak talep ettiği tarihten ancak 1,5 ay sonra hastaneye götürüldüğünü belirtmekte.

12 Nisan 2022 tarihinde S. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hükümlü olduğunu, yaklaşık 27 yıldır hapishanede kalmakta olduğunu belirtmiştir. Yaklaşık 1 ay önce Bolu F Tipi Hapishanesi'nden şu anda bulunduğu hapishaneye sevk edildiğini belirtmiştir. Aynı suç tipinden ceza almış mahpuslarla aynı blokta kalmak istediğini; adli mahpus veya farklı örgütlerden tutuklu/hükümlü bulunan kişilerle yan yana odalarda kalmanın can güvenliğini tehlikeye attığını dile getirmiştir. Yazmış olduğu dilekçelerin evrak kayıt numaralarının kendisine verilmediğini, dilekçelerin hapishanesi idaresi tarafından ilgi kurumlara gönderilmeyerek dilekçe hakkının engellendiğini aynı zamanda hapishane idaresi tarafından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bireysel başvuru formunun tarafına verilmediğini, ziyaretçisi tarafından getirilen bireysel başvuru formunun da kendisine verilmediğini dile getirmiştir.

10 Haziran 2022 tarihinde O. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olduğunu belirtmiştir. İzmir 2 Nolu F Tipi hapishane idaresinin, keyfi ve kötü muamele nedeni ile kendilerinin adli mahpuslar ile yan yana tutulduklarını, mevzuat gereği aynı tür cezayı alan mahpusların aynı yerde bulundurulmaları gerektiğini ve idarenin en temel ihtiyaçlarını karşılamadıklarını, tehdit hakarete buldukları gerekçeleri ile 28.11.2021 tarihinde süresiz-dönüşümsüz açlık grevine başladıklarını belirtmiştir. İdarenin, mevzuata uyacaklarını sözünü verip birkaç odayı aynı bloğa yan yana getirmelerinin ardından 63. Günde açlık grevi eylemine son verdiğini, son verdikten hemen kısa süre sonra hapishane yönetiminin özellikle 1. müdürün etkisinde kalarak, aynı kötü muamele ve işkence ve tehditlere devam ettiğini, işkence tehditleri sürekli yapılırken, tüm oda arkadaşlarının farklı yerlere götürüldüğü ve can güvenliklerinden, sağlıklarından endişe duyduğunu belirtmiştir.

Sosyal ve sağlık haklarının kullandırılmadığını, spora ancak 2 ayda bir çıkabildiklerini, farklı suç tipinden veya örgütten ceza alan mahpuslar ile aynı üniteye tutulduğunu, en son yanına kişisel ihtiyaçlarını karşılayamayan ağır hasta mahpusun getirildiğini, hapishane 1. müdürünün kendisini bizzat tehdit ederek, "seni burada bitireceğim" dediğini belirtmiştir.

Açlık grevi eylemini sonlandırdıktan sonra tüm odaların tekrar farklı yerlere adli mahpusların yakınına, farklı özellikle farklı örgütten hapisanede tutulan mahpuslar ile birlikte tutulduklarını, verilen sözlerinin hepsinin aksinin yapıldığını, bu sebeple 17 Mayıs 2022 tarihinden itibaren ölüm orucuna başladığını, görüşme tarihi itibari ile 25. Gününde olduğunu belirtmiştir.

Ölüm orucuna başladığı tarihten itibaren 71.5 kilodan, 62 kiloya düştüğünü; görmede bulanıklık, unutkanlık başladığını, şiddetli baş ağrısı, kulak çınlaması olduğunu, 2 defa burnundan kan geldiğini, günde 3 bardak su içtiğini, tuz, vitamin ve şeker almadığını, refakatçi talebi olduğunu ancak, hapisane doktorunun kendi suyunu içebildiğin sürece, kişisel ihtiyacını karşıladığın sürece refakatçi talebinin karşılanmayacağını söylediğini, hapisane müdürlerinin gardiyanları özellikle Kırıkkale Hapishanesi'nden gelen mahpuslara karşı kıskırttığını, kötü muamelede bulunması emrettiğini, bu durumu gardiyanların kendilerine sözlü olarak dile getirdiğini belirtmiştir.

16 Haziran 2022 tarihinde O. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 17 Mayıs 2022 tarihinde başlamış olduğu ölüm orucu eylemini 10 Haziran 2022 tarihinde sonlandırdığını, eylemi sonlandırdıktan sonraki 2-3 günlük süreçte sağlık durumunun kötü olduğunu ancak yavaş yavaş toparlamaya başladığını, ancak hala halsizlik, unutkanlık gibi sorunlar yaşadığını, B1, B12 ve D vitaminleri aldığını, yediklerine ve içtiklerine imkanları doğrultusunda dikkat ettiğini, oda arkadaşlarının değiştiğini dile getirmiştir.

9 Eylül 2022 tarihinde Z.B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hapisane 1. müdürü H. A. A.'nın tayini çıktığını ancak yeni gelen 1. müdürün henüz talepleri olmasına rağmen mahpuslarla görüşme yapmadığını dile getirmiştir. Diğer arkadaşlarıyla aynı blokta tutulma isteklerine idarenin herhangi bir yanıt vermediğini belirtmiştir. Mahpus, bulunduğu odanın havalandırmanın üstünün tel örgü ile çevrili kafes tipi olduğunu, açlık grevine başlayınca oda değişikliği yapıldığını ancak hala havalandırmanın üstünün tel örgü ile çevrili kafes tipi kapalı olan yerlerde diğer mahpusların tutulduğunu dile getirmiştir. Spor, sohbet vb. gibi sosyalleşme haklarının haftalık kullanmaları gerekirken aylık olarak kullandırıldığını, idarenin bu uygulamalar ile tecrit sisteminin kalıcı olması ve yaygınlaştırması amacını taşıdığını dile getirmiştir. İdarenin keyfi uygulamalarını kabul etmediği için 29 Ağustos 2022 tarihinde süresiz dönüşümsüz açlık grevine başladığını, kendisiyle beraber Y. K. ve R. Ç. isimli mahpusların da süresiz dönüşümsüz açlık grevine başladıklarını, 5 Eylül 2022 tarihi itibari ile de B. S., İ. T. ve M. F. A. İsimli mahpusların da açlık grevine başladıklarını aktarmıştır. Pazartesi günü yani 12 Eylül 2022 tarihinde H. T. ve E. Ö. İsimli mahpusların da açlık grevine başlayacaklarını belirtmiştir. Mahpus, hapisanedeki keyfi uygulamaları kabul etmediklerini, amaçlarının tüm PKK'li mahpuslara tecridi en ağır şekilde yaşatmak olduğunu dile getirmiş, duyarlı kamuoyunun desteğini beklediklerini belirtmiştir.

9 Eylül 2022 tarihinde S.D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bir yıldan fazla bir süredir idare PKK'li mahpusların birbirinden ayrı tutma politikası ile kendilerine tecrit uygulamakta olduğunu dile getirmiştir. Pandemi uygulamaları devam ederken sürekli oda değişikliği yaparak faklı blok ve uzak odalara yerleştirilmekte olduklarını, yan odalarında adli dosyaları nedeni ile tutulan kişiler ve sağ örgütten cezalandırılan kişiler bulundurulduğunu, idarenin provokasyona açık hale getirme çabası içinde olduğunu belirtmiştir. Hapishanede tadilat var gerekçesi ile havalandırmaların üstünün tel örgü ile kapalı olduğu odalara yerleştirildiklerini, bu tecrit uygulamalarını kabul etmeyeceklerini dile getirmiştir. Bulduğu hapishanede şu anda 6 mahpusun süresiz ve dönüşümsüz açlık grevinde olduğunu, bu keyfi uygulamalar devam ettikçe açlık grevine giren mahpus sayısının da artacağını aktarmıştır. Açlık grevine diren ilk grupta olan R. Ç., Z. B. ve Y. K. isimli mahpusların ciddi sağlık sorunu olduğunu belirtmiştir. Sivil toplum kuruluşları, Baro ve milletvekillerinin desteğini beklediklerini belirtmiştir.

9 Eylül 2022 tarihinde H.D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hapishane idaresinin hukuk dışı uygulamalarına devam ettiğini, kurum 1. müdürlüğü yapan H. A. A. 'nın gittiğini ancak aynı uygulamaların hala devam ettiğini dile getirmiştir. H. A. A. İsimli eski müdürün kendisinden şikayetçi olduğu için hakkında dava açıldığını, İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dava da suçlamanın "Terörle mücadelede görev almış kamu görevlisini hedef gösterme ve görevli memurun görevini yaptırmama" olduğunu, bu suçlamadan da anlaşılacağı üzere hapishane idaresinin burada tutulan kişilere eşit davranmadığını dile getirmiştir. Kişilere yöneltilmiş suçlamalar ve yargılandıkları dosyaya göre ayırım yapıldığını belirtmiştir. Hapishane müdürünün terörle mücadele gibi bir görevi olmadığını, bu nedenle bu hapishanede yapılan uygulamaların siyasi ve politik olduğunu, hukuk kurallarının uygulanmadığını ve bunun görmezden gelindiğini dile getirmiştir.

16 Eylül 2022 tarihinde Y.K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 29 Ağustos 2022 tarihinde Z. B. ve R. Ç. isimli mahpuslar ile birlikte açlık grevine başladığını belirtmiştir. Açlık grevine girmelerinin en temel sebebinin siyasi mahpusların birbirinden tamamen uzak odalara dağıtılması ve kimi siyasi mahpusun havalandırmanın üstü tel örgülerle kapalı olan kafes denilen odalarda tutulması olduğunu belirtmiştir. Bu uygulamalara son verilmesini talep ettiklerini dile getirmiştir. Açık grevine başladığında 79 kilo olduğunu, şuan ise 72 kilo olduğunu belirtmiştir. İdarenin her gün kilo, nabız, tansiyon kontrolü yaptığını, 53 yaşında olduğunu ve duodenum ülseri ve bel fıtığı rahatsızlıkları olduğunu, 27 yıldır hapishanede tutulduğunu, müebbet hapis cezası hükümlüsü olduğunu belirtmiştir. Günde 1 bardak ayran, 2 bardak meyve suyu, 1 çay bardağı nescafe ve 3-4 çay bardağı çay tükettiklerini belirtmiştir.

5 Kasım 2022 tarihinde A.Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, kimliğe göre 59, gerçekte ise 61 yaşında olduğunu ve 28 yıldır müebbet hapis hükümlüsü olarak hapisanelerde tutulduğunu beyan etmiştir. 18 Kasım 2021 tarihinden bu yana Urfa Hapishanesi'nden şuan tutulduğu Kırıklar Hapishanesi'ne sürgün geldiğini dile getirmiştir. Mahpus, 2000 yılından bu yana böbrek taşı rahatsızlığı bulunduğunu, diğer böbreğinde ise kist olduğunu, Mide rahatsızlığının (ülser) bulunduğunu ve bundan dolayı hap kullandığını, Bacaklarında Varis rahatsızlığının bulunduğunu, bunun için de kendisine hap verildiğini ancak ilacı kullandığında böbreğinde ağrı olduğu için bu ilacı kullanmadığını, Menisküs rahatsızlığının bulunduğunu, Kireçlenme rahatsızlığının bulunduğunu dile getirmiştir.

28 yıl önce bir çatışmada yaralı olarak yakalandığını, böbreğinin yakınından kurşun yediğini, o dönem askeri hapishanede ameliyat sonrası bir böbreğinin alındığı yönünde kendisine bilgi verildiğini aktarmıştır. 2000'li yıllarda böbrek rahatsızlığı sebebiyle hastaneye gittiğinde ultrason çekildiğini ve bu şekilde böbreğinin alınmadığını öğrendiğini belirtti. Kurşun yediği böbreğinde taş olduğunu, diğer böbreğinde ise kist olduğunu belirtti. Kist olan böbreği için bir süre 6 ayda bir, bir süre ise yılda bir olmak üzere kontrollere gittiğini, Tahminen 2010 yılında gittiği muayeneden sonra kendisine kistin büyümediğinin ve önemsiz olduğunun belirtildiğini ve bundan dolayı o tarihten sonra kist sebebiyle kontrole gitmediğini belirtmiştir.

Böbrek taşı rahatsızlığının 2000 yılından beri devam ettiğini, eskiden böbreğinde taş oluştuğunda kırıldığını ancak artık kırılmadığını, ameliyatla alınması gerektiğini (Açık ameliyat veya normal taş kırma yöntemlerinin uygun olmadığını Harran'daki profesör doktorun söylediğini, buradaki doktorların da o rapora dayanarak bu yollarla taşın kırılmayacağını söylediklerini belirtmiştir.) dile getirmiştir. 1 aydan fazla süredir böbrek taşı sebebiyle çok fazla ağrı çektiğini, bazı günler 24 saat boyunca ağrıdığını, bazı günler ise idrarda kanama olduğunu belirtmiştir. 1 ay kadar önce Yeşilyurt Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne gittiğini, burada kendisine makine olmadığı için ameliyatla taşın alınamayacağını söylediklerini ve sonradan öğrendiğine göre dosyayı bu şekilde kapattıklarını aktarmıştır. Dosyayı kapattıklarını öğrendikten sonra ikinci defa Yeşilyurt Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne gittiğini, burada doktor ile tartıştığını dile getirmiştir. Doktorun kendisine, "seni üniversite hastanesine sevk edeceğiz, bu yönde rapor yazıyoruz ancak hangi hastanede malzemenin olduğunu bilmiyoruz" dediğini belirtmiştir. Ayrıca bu kontrolden sonra kendisine ağrı kesici olarak iğne verildiğini aktarmıştır. Ancak hapishane revirinin, nabız düşüklüğü gerekçesiyle kendisine iğne vurmadıklarını, ağrı kesici olarak hap verdiklerini, şuan bu ağrı kesiciyi kullandığını ancak yeterince etki etmediğini belirtmiştir.

Son 1 haftadır nabzının düşük olduğunu özellikle geçen hafta Cuma günü(30 Eylül) çok düşük olduğunu, nabzının 28 çıktığını belirtmiştir. Nabzının 28 çıkması üzerine revir doktorunun koğuşa geldiğini ve aynı gün kendisini bir hastanenin Acil Servisine sevk ettiklerini belirtti. Orada, "nabız yok, kalbinde sorun var" dendiğini aktarmıştır. Bunun üzerine 2 gün önce Yeşilyurt Hastanesi Kalp ve Damar Polikliniğine sevkinin yapıldığını, orada çeşitli tetkikler yapıldığını belirtti. Kalbiyle ilgili bir rahatsızlığının olup olmadığını bilmediğini dile getirmiştir. Sonuç olarak; böbrek taşının ameliyat ile alınması gerektiğini ancak hangi hastanede malzeme olduğu bilinmediği için henüz herhangi bir hastanede randevusunun oluşturulmadığını belirtmiştir. Ayrıca hapishane

idaresinin, kendisine, 5-6 hastaneye fax ve mail attıklarını, şüana kadar yalnızca Ege Üniversitesi Hastanesi'nin dönüş yaptığını ve bu cevabın da olumsuz olduğunu söylediklerini aktarmıştır.

➤ **İdare Memuru Olduğunu ve İsminin A. Olduğunu Belirten Memur İle Yapılan Görüşme;**

Böbrek taşının ameliyat ile alınması için RIRS cihazının olduğu bir hastaneye mahpusun sevk edilmesi gerektiğini ancak hangi hastanede bu cihazın olduğunu bilmediklerini dile getirmiştir. Katip Çelebi, Ege, Dokuz Eylül, Suat Seren, Tepecik hastanelerine 3 farklı yolla iletişim kurmaya çalıştıklarını ancak henüz bir dönüş alamadıklarını belirtmiştir. Kendi aralarında gerekirse bir memurun görevlendirilerek bu hastaneleri dolaşacağını tartıştıklarını, konuyla çok ilgili olduklarını belirtmiştir. Ancak hemen akabinde Çiğli Hastanesi'ne henüz sormadıklarını, onlara da fax yoluyla soracaklarını dile getirmiştir.

Mahpusun nabzının 30-40 arasında seyrettiğini, bundan dolayı kendisini Kardiyolojiye sevk ettiklerini, tetkiklerin yapıldığını, haftaya tekrar Kardiyolojiye gideceğini ve sonuçlarının değerlendirileceğini belirtmiştir. Ayrıca Kardiyoloji birimine, tutsağın böbrek taşıyla ilgili rahatsızlığını belirttiklerini ve RIRS cihazıyla tedavi olmasında herhangi bir sorun olup olmadığını sorduklarını, bu sorunun cevabının da haftaya belli olacağını dile getirmiştir.

31 Ekim 2022 tarihinde H.D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hüküm özlü olduğunu kalmış olduğu odada 4 kişi olduklarını belirtmiştir. Bulduğu hapisanede kitap sınırlaması olmadığını, her gün kişi başı 200 litre soğuk, haftada 3 gün ise 150 litre soğuk su kotası olduğunu belirtmiştir. Yemeklerin az ve besin değeri düşük olduğunu, ekmeğin az verildiğini, görüşme tarihinde yemeklerin açık cezaevinden gelmesi nedeniyle oraya dilekçe yazdıklarını belirtmiştir. Aynı suç tipinden hapisanede olan mahpus arkadaşları ile farklı bloklarda bulduklarını, aynı blok ve yerlere verilmeyi talep ettiklerini, odaların yetersiz olduğunu, kendilerinin kalabilmesi için koridor açılması gerektiğini belirtmiştir. 24-28 Ekim 2022 tarihleri arasında açık görüş olduğunun idare tarafından 24 Ekim 2022 tarihinde bilgisinin kendilerine verilmiş olması nedeniyle şehir dışında ailesi olanların haber veremediğini, telefon görüşlerinin olmaması veya imkanlarının olmaması nedeniyle açık görüş yapamadıklarını aktarmıştır. Açık görüşlerin 1 buçuk saat yapılmasını ve diğer bloklarda kalan aynı suç tipinden hapisanede tutulan arkadaşlarıyla ortak faaliyetlerde bulunmayı talep ettiklerini dile getirmiştir. Hapishane 1. Müdürünün, resim atölyelerine her odadan 1 kişinin yan yana gelerek ortak çıkarılacaklarını söylediğini ancak hala aynı odadaki arkadaşlarıyla çıkarıldıklarını, diğer odalardaki mahpuslarla sosyalleşmelerinin sağlanmadığını dile getirmiştir. Hapishane 1. Müdürünün aynı suç tipinden hapisanede tutulan mahpusları yan yana getireceğini söylediğini ancak henüz bunun gerçekleşmediğini aktarmıştır.

Kendisiyle aynı hapisanede tutulan S.K. isimli mahpusun, geçen hafta talebi olmadığı halde revire çıkarıldığını, daha sonra bir gardiyanın kendilerine S.K. isimli mahpusun gittiğini söylediğini aktarmıştır. Kalmış olduğu hapisanede 1 ay içinde sürekli od değişikliği yapıldığını dile getirmiştir. B.S. isimli mahpusun müebbet hapis cezası hükümlüsü olduğunu, Siirt ilinde yargılandığı bir dosyasında kararın bozulduğunu ve bu nedenle yeniden yargılama yapılacağını, ancak avukatı olmadığı için derneğimizden hukuki yardım talebi olduğunu iletmiştir. Hapishanedeki hak ihlalleri nedeniyle açlık grevine giren mahpusların grev sonrası rahatsızlandığını, Y.K. isimli mahpusun 1 hafta hastanede yattığını, Z.B. isimli mahpusun ise rahatsızlığı nedeniyle yatış verdiler ancak 2-3 gün sonra odasına geri döndüğünü aktarmıştır. Bulunduğu hapisanede, F.Y. isimli hasta mahpusun ameliyat olmak için hastaneye gönderildiğini henüz dönmediğini belirtmiştir.

31 Ekim 2022 tarihinde S.S. isimli mahpus ile yapılan görüşmede:

Mahpus, 2008 yılından beri 15 yıldır hapisanede tutulduğunu, 1988 doğumlu ve müebbet hapis cezası hükümlüsü olduğunu belirtmiştir. Mahpus, safra kesesinde taş olduğunu ve bağırsaklarından rahatsız olduğu hemoroid hastası olduğunu belirtmiştir. Şu anda tutulduğu hapisaneye geçen sene bu zamanlarda arkadaşlarıyla birlikte sürgün geldiklerini, tekli koğuşta 1 ay kaldıklarını, sonrasında farklı blok ve odalara dağıtıldıklarını ifade etmiştir. Sohbet faaliyetleri, spor vb. uygulamaların olmadığını, tutuldukları odalarda zamansız, yersiz aramalar, baskınlar yapıldığını, tüm bu keyfi uygulamalar nedeniyle 1- 2 ay önce 30- 32 günlük açlık grevi eylemine girdiklerini aktarmıştır. Hapishane idaresi tarafından aynı suç tipinden hapisanede tutulan mahpus arkadaşları ile birlikte aynı blokta kalabileceklerinin kendilerine söylenmesi üzerine açlık grevini sonlandırdıklarını belirtmiştir. Z.B., Z.A. ve T.Y. isimli mahpusların A bloğa götürüldüğünü ancak kendilerinin henüz götürülmediklerini ve beklediklerini belirtmiştir. Spor faaliyeti için 2 – 3 aydır aynı oda arkadaşları ile çıkabildiklerini, hapishane idaresi tarafından uygulamaların düzeltileceğinin söylendiğini ancak 1 aydır değişiklik olmadığını aktarmıştır.

Bulunduğu hapisanede B.E. isimli 36 yaşında bir mahpusun zeka geriliği ve sosyal kişilik bozukluğu hastalıklarının olduğunu, Hepatit B hastalığı olduğunu ancak kanda olduğu ve bulaşıcı olmadığı söylendiğini aktarmıştır. Pandemi uygulamalarının hapisanede sonlandığını ancak, spor sohbet vb. sosyal etkinlikler için (haftada 10 saat) olacak şekilde dilekçe verdiklerini, sonucunda haftada 2 saat sohbet, 2 saat spor ancak aynı odadaki mahpuslarla birlikte çıkacak şekilde uygulandığını dile getirmiştir. Resim, atölye vb. faaliyetlerin olmadığını belirtmiştir. Yemeklerin gramajlarının çok azaldığını, 1 kişilik yemeğin neredeyse 3 kişiye verilecek şekilde döndüğünü, günlük kişi başı 400 gr ekme verildiğini belirtmiştir.

Havalandırmaya Atılan Mermi Olayı:

Mahpus, 12/10/2022 tarihinde tutulduğu odanın içinde TV izlerken, bir ses geldiğini, havalandırmaya doğru gittiklerini, tellere ve yere baktıklarını ancak ilk başta bir şey göremedikleri için odaya geri döndüklerini dile getirmiştir. B. isimli odadaki mahpus

*arkadaşının çağırması üzerine yanına gittiklerini ve **avulunun tam ortasında mazgalın orada mermi çekirdeği bulduklarını belirtmiştir.** Bu durumu Kırıkkale Hapishanesi'nde yerken de başlarına geldiğini aktarmıştır. Durumu gardiyanlara anlattıklarını ancak mermi çekirdeğini hapishane Savcısı gelince teslim edeceğimiz dediklerini fakat savcının gelmediğini belirtmiştir. Hazırlamış oldukları dilekçeyi ertesi gün idareye verdiklerini, ne olduğunu anlamaya çalışırken dilekçe verdikleri gün gardiyanların gelip tutanak tuttuklarını ve mermi çekirdeğini kendilerinden aldıklarını dile getirmiştir. Avlu mazgalında buldukları bu mermi çekirdeğinin içinde kırmızı renkli bir şey olduğunu, kan olduğunu düşündüklerini, bunu idareye ve gardiyanlara da söylediklerini, onların da bunun yorgun mermi olduğunu ve nereden geldiği belli olmadığını söylediklerini ifade etmiştir. Ertesi gün gardiyanların buldukları odayı aramaya geldiklerini, bu aramanın rutin ve normal bir arama olmadığını, gardiyanlar tarafından mahpuslara "sizi temize çıkarmaya çalışıyoruz" denildiğini, odalarının darmaduman edildiğini, kendilerine tepki olarak yapıldığını düşündüklerini belirtmiştir.*

Mahpus, bu merminin tabanca mermisi olduğunu, tutulduğu hapishanenin çok büyük ve geniş bir alan olduğunu, yorgun diye adlandırdıkları merminin, çatıya değip odalarının havalandırma kısmına düştüğünü belirtmiştir. Bulduğu hapishanede B. isimli ve ismini bilmedikleri biri daha 2 adli hükümlü mahpusun daha önce kendilerine küfür ettiklerini ve tehdit ettiklerini, bu nedenle onları savcılık ve hapishane idaresine şikayet dilekçesi ile bildirdiklerini, aynı kişilerin bu olayı yapmış olabileceklerini düşündüklerini ifade etmiştir. Mahpusların, bu mermi olayını kendilerine doğru yapılmış bir tehdit olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Olayla ilgili olarak Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar verildiğini aktarmıştır.

2017- 2018 yılları arasında Kırıkkale tutuldukları hapishanedeki odalarının silahla tarandığını, avlulara mermi çekirdeği düştüğünü aktarmış bu olayın da benzer olduğunu, mermi çekirdeğinin odalarına özellikle bilinçli atıldığını düşündüklerini, konuyla ilgili ifade verdiklerini, tehdit olarak algıladıklarını dile getirdiklerini aktarmıştır.

2 Aralık 2022 tarihinde Y.C. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, müebbet hapis cezası hükümlüsü olduğunu, ancak buna rağmen sonradan müddetnamesinin değiştirildiğini, hak ederek tahliye tarihinin "HAYATI BOYUNCA" şeklinde değiştirildiğini belirtmiştir. Ayrıca hücre cezaları sebebiyle de infazının (koşullu salıverme) yakıldığını dile getirmiştir.

2 Aralık 2022 tarihinde A.G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hapishane idaresinin değiştiğini, yeni idarenin, hapishanede yaşanan sorunları 2 ay içerisinde çözeceğine dair verdiği sözü aylar geçmesine rağmen çözmediğini, aynı suç tipinden hapishanede tutulan siyasi mahpusların farklı bloklara yerleştirilmesi sorununun devam ettiğini halen B Bloкта 4 koğuşun bulunduğunu, bu koğuşların A Blok'a götürülmesi gerektiğini belirtmiştir. Eski idare döneminde ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpusların havalandırma süresinin 3 saatten 1 saate indirildiğini, ancak yeni idare döneminde de bu uygulamanın değiştirilmediğini belirtmiştir.

O.Y. isimli mahpusun nikel alerjisi olduğunu, buna ilişkin Erzurum Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden raporunun bulunduğunu, ancak buna rağmen başkaca sağlık sorunları

sebebiyle hastaneye gitmek istediğinde jandarma tarafından mahpusa demir kelepçe takıldığını, alerjisi olduğunu söylemesine rağmen demir kelepçenin çıkarılmadığını ve bu sebeple hastaneye gitmekten vazgeçtiğini belirtmiştir. O.Y. isimli mahpusun yakın zamanda girdiği açlık grevi sonrasında bir kulağındaki sinirlerini kaybettiğini, çok yüksek sesleri duymadığını, konuşurken ise kendi sesini yükselttiğini, zaman zaman da burnundan kan geldiğini belirtmiştir. Demir kelepçe takılmaya jandarma tarafından zorlandığı için hastaneye tedavi olmaya gidemediğini belirtmiştir.

Mahpus, tutulduğu hapisanede, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü 10 siyasi mahpusun bulunduğunu, bu mahpuslar spor etkinliğine çıkarılırken yalnızca aynı avluya çıkabilen mahpusların beraber spora çıkarıldığını belirtmiştir. Spor etkinliğinin ayda 2 defa 2 saat şeklinde uygulandığını, bunun haricinde herhangi bir sosyal faaliyetlerinin bulunmadığını dile getirmiştir.

A.K. ve A.S. isimli mahpusların Silivri'den sürgün geldiğini, Beşiktaş patlaması dosyasından yargılandıklarını, bu kişiler üzerinde özel bir tecritin bulunduğunu, henüz hükümlü olmamalarına rağmen diğer tüm mahpuslardan ayrı tutulduklarını, spor ve diğer sosyal etkinliklere tek başlarına çıkarıldıklarını belirtmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde F.A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, müebbet hapis hükümlüsü, hapisane idaresi tarafından kendilerine hukuk dışı muamele yapıldığını, birlikte etkinliğe çıkma spor yapma haklarının ihlal edildiğini, gözlerinde ciddi rahatsızlığın devam ettiğini, iki gözünün de 15-16 derece olduğunu, organik inceltmiş cam gözlük kullandığını belirtmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde E.P. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü, hastaneye sevk sorunlarının olduğunu, 2 kez sevk tarihinin çeşitli sebeplerle ertelendiğini, vücudunun çeşitli yerlerinde şarapnel/demir parçacıklarının bulunduğu bu sebeple vücudunda ısı kaybı yaşadığını, hareket kabiliyetinin giderek azaldığını, tam teşekküllü bir hastaneye sevkinin yapılması gerektiğini belirtmiştir.

8- Menemen T Tipi Kapalı Hapishanesi (Menemen/İZMİR)

13 Nisan 2022 tarihinde C. Ö. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bulunduğu hapisanede süregelen rutin sorunların (yemek, havalandırma, kitap ve dergi sayı sınırlaması) devam ettiğini, açık görüşlerin her yerde 1 saat uygulanmasına rağmen kendilerine yarım saat olarak uygulandığını belirtmiştir.

Ailelerinin görüş için uzak yerlerden geldiği ve onca yola rağmen sadece yarım saat görüşmenin sorun olduğunu, bu konuda gerekli girişimlerde bulunulmasını

derneğimizden talep ettiklerini dile getirmiştir. Görüş saat sınırlamasının en önemli sorun olduğu ve kendilerine özel olduğunu belirtmiştir.

Ayrıca elektrik faturalarının çok yüksek geldiğini, bu durumu idareye bildirince “elektrik dağıtımını yapan firmanın hapisaneyi ticari işletme olarak faturalandırdığını” bu nedenle faturaların yüksek geldiğinin söylendiğini belirtmiştir. Bu konu ile ilgili Tüketici Hakem Heyetine başvuru yaptıklarını ancak henüz bir cevap alamadıklarını dile getirmiştir.

Bulduğu Menemen T tipi Hapishanesi 'nde, 2 tane LGBTİ+ mahpusların kaldığı koğuş olduğunu ve kendilerine yönelik hak ihlallerinin olabileceğini vurgulamıştır.

13 Nisan 2022 tarihinde T. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bulunduğu hapisanede süregelen rutin sorunların (yemek, havalandırma, kitap ve dergi sayı sınırlaması) devam ettiğini belirtmiştir. Aynı koğuşta 8 mahpus kaldıklarını belirtmiştir.

Mektuplarının birçoğuna keyfi olarak el konulduğu, kendisine gelen mektupların verilmediği ve kendisinin göndermiş olduğu mektupların gönderilmediğini belirtmiştir. Kantin fiyatlarının çok pahalı olduğu bu nedenle ciddi zorluklar yaşadığını, açık görüşlerin her yerde 1 saat uygulanmasına rağmen kendilerine yarım saat uygulandığını belirtmiştir.

Ailelerinin görüş için uzak yerlerden geldiği ve onca yola rağmen sadece yarım saat görüşmenin sorun olduğunu, bu konuda gerekli girişimlerde bulunulmasını derneğimizden talep ettiklerini dile getirmiştir. Görüş saat sınırlamasının en önemli sorun olduğu ve kendilerine özel olduğunu belirtmiştir. Ayrıca elektrik faturalarının çok yüksek geldiğini, bu durumu idareye bildirince “elektrik dağıtımını yapan firmanın hapisaneyi ticari işletme olarak faturalandırdığını” bu nedenle faturaların yüksek geldiğinin söylendiğini belirtmiştir. Bu konu ile ilgili Tüketici Hakem Heyetine başvuru yaptıklarını ancak henüz bir cevap alamadıklarını dile getirmiştir.

Ayrıca Sincan S Tipi Hapishanesi'nden arkadaşlarının mektup gönderdiğini, s tipi hapisanelerin ağır koşulları ve insan onuruna ağır uygulamalarının olduğunu, STK ve kamuoyunun bu noktada hak ihlallerinin giderilmesine yönelik girişimlerde bulunmasını talep etmiştir.

18 Mayıs 2022 tarihinde B. K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olduğunu, bir buçuk yıldır tekli hücrede kaldığını belirtmiştir. Ailesinin Bartın ve İstanbul'da olduğunu, sürekli olarak ailesine yakın hapisanelere sevk talep ettiğini ancak reddedildiğini dile getirmiştir. On beş günde bir 10 dk telefon ile görüşme imkanı tanındığını, havalandırmayı 30 dk olarak kullanabildiğini, spora tek tek çıkarıldıklarını ve bulunduğu hapisanede kendisinden başka sol örgütten ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmadığını dile getirmiştir.

18 Mayıs 2022 tarihinde C. Ö. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, müebbet hapis cezası olduğunu ve 29 yıldır hapisanede olduğunu dile getirmiştir. Denetimli serbestlik başvurusunun reddedildiğini, buna ilişkin hukuki süreci işlettiğini ancak olumsuz sonuçlandığını belirtmiştir. Bulduğu odanın elektrik faturasının çok yüksek geldiğini, Tüketici Hakem Heyeti'ne başvuru yaptığını ancak cevap gelmediğini belirtmiştir. Odalarına görüntülü görüşme yapmak için kabin kurulduğunu ancak idare tarafından "siz siyasiler görüntülü görüşme imkanından faydalanmayacaksınız" denildiğini dile getirmiştir.

18 Mayıs 2022 tarihinde R. I. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bulunduğu odanın elektrik faturasının çok yüksek geldiğini, Tüketici Hakem Heyeti'ne başvuru yaptığını ancak cevap gelmediğini belirtmiştir. Odalarına görüntülü görüşme yapmak için kabin kurulduğunu ancak idare tarafından "siz siyasiler görüntülü görüşme imkanından faydalanmayacaksınız" denildiğini dile getirmiştir. Telefonun dakikasının 8,40 TL olacağı söylenildiğini, telefon görüşme süresinin 10 dk ya indirildiğini, adli mahpuslara ise kapalı veya açık görüşçüsü gelmeyenlere 10 dk. fazla telefon etme imkanı tanınacağı söylendiğini belirtmiştir.

11 Ağustos 2022 tarihinde B.K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, ağırlaştırılmış müebbet hapis hükümlüsü olduğunu, iki yıldır hükmün kesinleşmesi ile tekli hücreye alındığını ancak tutulduğu hücrenin Ağırlaştırılmış Müebbet hükümlülerinin tutulması gereken oda özelliğini taşımadığını belirtmiştir. Kaldığı odanın, disiplin hapsi için yapılmış odalardan olduğunu, tek PKK'li Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpus olduğu için yanında bulunan odalarda adli dosya veya FETÖ davasından kişiler tutulduğunu dile getirmiştir. Ailesinin İstanbul'da olması nedeni ile her görüşüne gelemediğini, infaz rejimi nedeni ile üç görüşçüsü de olmadığı için ağır bir tecrit yaşadığını belirtmiştir. Sürekli sevk talebi yapmasına rağmen "yer olmadığından" bahisle ret edildiğini, bu nedenle idare mahkemesinde dava açmak istediğini ve derneğimizden hukuki yardım talep ettiğini belirtmiştir.

11 Ağustos 2022 tarihinde İ. E., C. Ö. ve R.I. isimli mahpuslar ile yapılan görüşmelerde;

Mahpuslar, spor ve atölyeye çıkma dışında başkaca bir haklarının kullandırılmadığını, kalmış oldukları odalar da 6 kişi olduklarını, mahpusların hepsinin başka hapisanelere sevk talebi olmasına rağmen sevklerinin yapılmadığını dile getirmiştir. Normal mektup gönderilmediğini, postanede kaybolduğunun söylendiğini, diğer gönderi yollarla da çok pahalı olması nedeni ile zorlandıklarını dile getirmiştir. Açık görüşlerin 45 dk ya çıkarıldığını ancak hala 1 saat uygulanmadığını, elektrik faturalarının çok yüksek geldiğini, nedeninin "sanayi elektriği" olarak çarpanı olması olduğu söylendiğini aktarmıştır. Bu konuya ilişkin olarak Tüketici Hakem Heyetine başvurduklarını ancak herhangi bir cevap verilmediğini dile getirmiştir. Kaldıkları odanın çok sıcak olmasına rağmen elektrik pahalı olması nedeni ile pervanelerini çalıştıramadıklarını, iaşelerin

miktar olarak çok azaldığını, kantin fiyatlarının pahalı olduğunu ve kalitesiz ürünler verildiğini belirtmiştir.

9- Menemen R Tipi Kapalı Hapishanesi (Menemen/İZMİR)

13 Nisan 2022 tarihinde N. B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Siverek 1 Nolu T Tipi Hapishanesi'nden 19 Şubat 2022 tarihinde Menemen R Tipi Hapishanesi'ne sevk edildiğini belirtmiştir. Cizre 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde hakkında 40 Yıl 6 Ay hapis cezası verildiğini ve dosyasının şu an Yargıtay'da olduğunu, kendisinin hüküm özlü olduğunu belirtmiştir. Şu an için Menemen R Tipi Hapishanesi'nde tek tutulduğunu, aynı blokta kendisi ile beraber A. Ç., S. G. ve M. E. isimli mahpusların da olduğunu belirtmiştir.

Hapishaneye geldiği tarihlerde A. Ç. isimli mahpus ile birlikte kaldıklarını, M. E. isimli mahpusun Gaziantep H Tipi Hapishanesi'nden 15 gün önce şu an kalmakta oldukları hapishaneye sevk edildiğini, S. G. isimli mahpusun da Osmaniye Hapishanesi'nden görüşme tarihinden 1 hafta önce şu anda kalmakta oldukları hapishaneye sevk edildiğini belirtmiştir. S. G. isimli mahpusun 83 yaşında ve birçok sağlık sorununun olduğunu belirtmiştir. A. Ç. ve M. E. isimli mahpusların Mide Kanseri olduklarını ve durumlarının da ağır olduğunu belirtmiştir.

Mahpus, kendisinin 2011 yılında geçirmiş olduğu trafik kazası nedeniyle belden aşağı felçli olduğunu ve beraberinde birçok kronik rahatsızlığının olduğunu, hakkında Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu'nun 28/03/2022 tarihli 5853 Karar numaralı raporunda "Hayatını Yalnız İdame Ettiremeyeceği" şeklinde rapor hazırlandığını dile getirmiştir.

Menemen R Tipi Hapishanesi'nin, rehabilitasyon hapishanesi olduğu ama koşullarının kötü olduğunu belirtmiştir. Birçok sağlık sorunlarının olduğu ve özellikle mide sorunlarının olmasına rağmen yemeklerin ağır ve kötü olduğunu, bu nedenle sağlıklı beslenemediklerini belirtmiştir. Beslenme ihtiyaçlarını kantinden alışveriş yaparak karşılamaya çalıştıklarını ancak kantin fiyatlarının çok pahalı olduğunu bu nedenle maddi imkanlarının da buna yetmediğini belirtmiştir.

Sağlık sorunları nedeniyle talepleri doğrultusunda İzmir Yeşilyurt Devlet Hastanesi'ne götürüldüklerini, ancak tedavilerinin özenle yapılmadığını ve mağdur edildiklerini belirtmiştir. Ayrıca her hastaneye gidiş gelişlerde 10 günlük karantina süresi uygulandığını ve karantina koşullarının çok kötü olduğunu vurgulamıştır. Şu an için yalnız tutulduğunu ve ihtiyaçlarını gidermekte zorluklar yaşadığını dile getirmiştir.

18 Mayıs 2022 tarihinde S. G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hükümlü olduğunu, iki ay önce Menemen R Tipi Hapishanesi'ne sevk edildiğini ve neden getirildiğini bilmediğini, 83 yaşında olduğunu ve yaşından kaynaklı birçok hastalığı olduğunu belirtmiştir. Şu an kalmakta olduğu hapishaneye getirildiği tarihten itibaren hiç hastaneye gitmediğini, odasına hapishane doktoru geldiğini, daha önce kendisine hapishanede kalamaz raporu verildiğini fakat savcılığın itirazı üzerine iptal

edildiğini belirtmiştir. Eğer kurula (doktor heyeti) çıkarılmayacaksa ailesinin bulunduğu şehir olan Diyarbakır'a sevkini talep ettiğini dile getirmiştir. N. B. isimli mahpusla birlikte kaldığını, mahpusun belden aşağısının tutmadığını dile getirmiştir.

Avukatın Gözlemi: Alt çenesinde hiç dişi olmayan mahpusun görüşme esnasında el ve başta titreme gözlemlendi. Görüşme yerine yürüyerek geldi ancak çok zorlandığı gözlemlendi. Mahpus ile görüşmeden sonra hakkında düzenlenen rapor alındı ve doktor ile görüşme talep edildi. Doktor o an için kurumda olmadığından hasta bakıcı ile görüşülüp bilgi alındı. Hakkında r tipi ceza infaz kurumunda kalabilir raporu olduğu için getirildiğini beyan eden hasta bakıcı durumunda bir düzelme olursa getirildiği cezaevine gönderileceğini beyan etti. Durumu ağırlaştığı takdirde tekrar rapor alınması için Adli Tıp Kurumuna sevk edilebileceği söylendi. Durumu şu an için stabil olduğunu beyan etti.

11 Ağustos 2022 tarihinde S.G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 83 yaşında olup hakkında ilk verilen ATK raporu "Hapishanede kalamaz" şeklinde iken İnfaz Savcılığı'nın itirazı üzerine rapor sonucu değiştirildiğini, akabinde iki kere daha rapor düzenleyen Adli Tıp Kurumu'nun son raporunda "Rehabilite tipi ceza evinde kalmasının uygun olduğunu" değerlendirmesi üzerine bu hapishaneye geldiğini dile getirmiştir. İskenderun hapishanesinden gelen mahpus tekrar Hapishanede kalamaz şeklinde rapor alamaması halinde Diyarbakır'da bulunan ailesine yakın olan bir hapishaneye gitmek istediğini dile getirmiştir.

Avukatın Gözlemi: Mahpusun zor işittiği, günlük ihtiyaçları için destek gerektiği gözlemlenmiştir.

10- Ödemiş T Tipi Kapalı Hapishanesi (İzmir)

28 Haziran 2022 tarihinde A. B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 29 yıldır hapishanede olduğunu, 1 yıl sonra koşullu salıverilme tarihinin geldiğini belirtmiştir. Bulunduğu hapishanede aynı suç tipinden kalmakta olan 26 mahpusun bulunduğunu, 2 oda şeklinde kaldıklarını belirtmiştir. 2021 yılının Ekim ayında, Adalet Bakanlığı genelgesi ile oda değişikliği yapıldığını, başka odalara yerleştirildiklerini dile getirmiştir. Buldukları hapishaneye yakın zamanda cemaatten hapishanede olan kadın mahpusların da getirildiğini, kendileriyle aynı blokta kaldıklarını belirtmiştir.

Kaldıkları odaların ortak alanlarında kamera bulunduğunu, hapishanedeki yemeklerin önceden daha iyi olduğunu ancak bu süreçte kötüleştiğini, yemeklerin kalitesinin ve besin değerlerinin iyice düştüğünü ve kötü olduğunu belirtmiştir.

Tedavi için hastaneye götürüldüklerini, hastane sevklerinde idareden kaynaklı herhangi bir sorun yaşanmadığını, hasta mahpusların tedavilerinin yaptırıldığını ancak hastaneye giderken jandarmanın provakatif yaklaşımı olduğunu, ağız açtırma, yüzleri duvara dönük

bir şekilde duvara yaslanarak kollarını ve bacaklarını açmalarını istediklerini, kendilerinin bu uygulamayı kabul etmediklerini, konuya ilişkin hapishane müdürü ve savcısıyla görüşme talep ettiklerini, görüşme taleplerinin olumlu dönüş yapıldığı, görüşmeleri sonrası uygulamaların son bulduğunu belirtmiştir.

Bulunduğu hapishanede T. K. İsimli mahpusun sedef hastalığı olduğunu, cildindeki yaraların lekelerin giderek arttığını ve büyüdüğünü, idarenin hastane sevki için sorun çıkarmadığını ancak hastanede randevu bulamadıklarını dile getirmiştir. Yine bulunduğu hapishanede A. A. isimli mahpusun şeker hastası olduğunu, Ş. A. isimli mahpusun Hepatit B haslığı olduğu, yumurtalıklarından rahatsız olduğunu ve ameliyat olacağını, M. K. İsimli mahpusun ise Hepatit B hastası olduğunu dile getirmiştir. Bulunduğu hapishanede İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile koşullu salıverilme tarihi ertelenen mahpus ve ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpus olmadığını belirtmiştir.

Mahpus, hapishanede yaşadıkları hak ihlallerine ilişkin idare ve savcı ile görüşme gerçekleştirebildiklerini, idare ve savcının bu konuda mahpuslarla görüşmeleri kabul ettiğini belirtmiştir.

28 Haziran 2022 tarihinde V. K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 2 yaşında ve 2018 yılından beri hapishanede bulunduğunu dile getirmiştir. Annesinin İHD İzmir Şubesi 'ne yapmış olduğu başvuruya konu işkence iddialarını tekrar dile getirmiş ve doğru olduğunu belirtmiştir. Abisi M. K. ile aynı hapishanede bulunduğunu, ancak hapishanede yaşadıkları olaylar sebebiyle farklı odalara yerleştirildiklerini, başgardıyan E. Ç. ve kendisine işkence uygulayan 4 gardiyan hakkında suç duyurularında bulunduğunu ancak herhangi bir gelişme olmadığını, dilekçelerinin dışarı çıkarılmadığını belirtmiştir. Abisi M. K. 'ya ise vardiya baş memuru B. isimli memurun işkence uyguladığını bu konuya ilişkin suç duyurusunda bulunmak istediklerini ancak memurların kendilerine “şikayet etmeyin bak size kafayı takarlar, sizinle uğraşırız” dediklerini, 4-5 memurun odada kendisine saldırarak işkence uyguladığını ve kendileri hakkında tutanak tuttuklarını belirtmiştir. Aynı oda içerisine hasım kişilerin konulduğunu ve idare tarafından “siz hasımmısınız, yiyin birbirinizi öldürün” şeklinde söylemde bulunulduğunu, bunun üzerine iki mahpusun kavga etmeye başladığını, kendilerinin ise kişilerin birbirlerine zarar vermemesi için araya girdiğini, ancak gardiyanların araya girenler hakkında “Siz çıkarıyorsunuz bu işi siz başlatıyorsunuz” denilerek tutanak tutulduğunu ve 1 gün hücre cezası verildiğini ve hücre cezasını infaz ettiklerini dile getirmiştir.

Kendisi ve abisi M. K. 'nin, yaşadıkları işkence ve diğer kötü muameleler ile hak ihlallerine yönelik idare ve savcı ile görüşmek için defalarca dilekçe verdiklerini ancak olumlu veya olumsuz herhangi bir cevap alamadıklarını, geçtiğimiz hafta Cuma günü için abisi ile aynı koşula getirilecekleri konusunda memurlar tarafından abisine bilgi verildiğini ancak henüz oda değişikliğinin yapılmadığını, gerekçe olarak ise baş memur izinde diye belirtildiğini dile getirmiştir. Başka bir hapishaneye sevk edilmek istediklerini ancak daha önce almış oldukları disiplin cezası nedeniyle sevklerinin yapılamayacağı

söylenildiğini, ancak can güvenliklerinden endişe ettiklerini, daha önce hapisanede yaşadıkları sorunlar nedeniyle intihar girişimi olduğunu da dile getirmiştir.

Avukatın Gözlemi: Avukatın hapisaneye ilk girişi ise Webcam tarzı bir kamera ile fotoğrafının çekildiği, daha sonra kayıt kabul işlemlerinin yapıldığı, Covid-19 tedbirlerinin hapisanede tamamen kalktığı, avukat görüşme odalarındaki ara perdelerin kaldırılmış olduğu, maske vb uygulamaların kalkmış olduğu gözlemlenmiştir.

11- Manisa T Tipi Kapalı Hapishanesi (Manisa)

27 Şubat 2022 tarihinde S. O. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 13,5 yıl hapis cezası aldığını. 5 yıldır hapisanede kalmakta olduğunu ve son 1 yıldır da şu an kalmakta olduğu Manisa T Tipi Hapishanesi'nde olduğunu belirtmiştir. Mahpus kendisinin Hepatit B rahatsızlığı ve 2 defa Hiperhidroz ameliyatı olduğunu belirtmiştir.

Aynı koşušta 9 kişi kalmakta olduğunu, bu koşuşların 4-5 kişilik olması gerekirken zaman zaman 11-12 kişi kalmakta olduklarını, aynı suç tipinden başka bir koşuş bulunmadığını, herkesin aynı koşušta kaldığını dile getirmiştir.

Diş rahatsızlıklarında yalnızca diş çekerek tedavi yapıldığını, kanal, dolgu gibi tedavilerin yapılmadığını, 1 yıldır makine arızalı gibi bahaneler söylenerek tedavilerinin gerçekleştirilmediğini belirtmiştir.

Yeni Yaşam ve Evrensel gazeteleri için talepleri olmasına rağmen kendilerine verilmediğini, geçen hafta 2 gün arayla koşušta arama yapıldığını, bu aramaları rahatsızlık vermek maksadıyla bu kadar sık yapmakta olduklarını ve aramada her yeri dağıtarak gerçekleştirdiklerini belirtmiştir. Mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin "kayboldu" bahanesiyle yok edildiğini, gönderilen dilekçelerin de genel olarak çok geç ilgili yere gönderildiğini dile getirmiştir. Hediye olarak gelen kitaplarının ya "kayboldu" ya da "yasak" denilerek kendilerine teslim edilmediğini belirtmiştir. İç çamaşırlarının kantinde çok pahalı ve kalitesiz satıldığını, ailelerinin gönderdiği çamaşırları kabul etmediklerini, kendilerine yalnızca mavi kalem verildiğini, resim vs. yapmak istediklerini ancak siyah, kırmızı ve diğer renk kalemlerin verilmediğini belirtmiştir. Fotoğraf çekilmesi konusunda kendilerine tebliğ edilen evrakta 3 kişi beraber fotoğraf çekebileceklerinin belirtilmiş olmasına rağmen yalnızca 1 kişinin tek başına fotoğraf çekmesine izin verildiğini belirtmiştir. Televizyonda diğer hapisanelere göre çok az kanal sayısı bulunmakta olduğunu, arttırılmasına yönelik taleplerinin kabul edilmediğini dile getirmiştir.

Aile bireylerinin sağlık sorunları olması sebebiyle ailesine yakın hapisaneye sevk talebinde bulunduğunu ancak talebinin reddedildiğini belirtmiştir.

Yaşanan sorunlara ilişkin dilekçe yazarak hapisane yönetimi ile görüşme talep ettiklerini ancak ne başgardıyan ne de müdürlerden herhangi birinin kendileriyle görüşmediğini dile getirmiştir.

M. Ç. isimli mahpusun hükümlü olduğunu ve 10 ay cezası kaldığını, idarenin çeşitli bahanelerle denetimli serbestlikten yararlandırmadığını dile getirmiştir.

M. T. isimli mahpusun 25 yıldır hapisanede kalmakta ve 47 yaşında olduğunu, dış ağrılarının olduğunu ancak kendisine tedavi amaçlı ilaç verilmediğini belirtmiştir. C. Ö. isimli mahpusun ise 72 yaşında, şeker, tansiyon ve hatırlamadığı başkaca sağlık sorunları bulunduğunu dile getirmiştir.

27 Şubat 2022 tarihinde M. H. B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 68 yaşında olduğunu ve 10 gün kadar önce tutuklandığını, kalp ritminde zaman zaman bozukluk yaşanmakta olduğunu, tansiyon ve şeker hastası olduğunu belirtmiştir.

4 Nisan 2022 tarihinde S. E. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, kalmakta olduğu Manisa T Tipi Hapishanesi'nde siyasi mahpusların olduğu yalnızca 1 koğuşun bulunduğunu ve toplamda 8 kişi olduklarını belirtmiştir.

Hapishane idaresi tarafından telefonla görüşmelerinin görüntülü ve 30 dk yapılacağı yönünde mahpuslara tebligat yapıldığını ancak kendilerine hiç görüntülü görüşme yaptırılmadığını, yalnızca 10 dk görüntüsüz görüşme yaptırıldığını ve görüşmelerin de sürekli kesintiye uğradığını belirtmiştir. İdarenin teknik arıza olduğunu söylediğini belirtmiştir. Tebliğe uygun telefon görüşmesi yaptırılmadığı için derneğimizden hukuki yardım talebi olduğunu dile getirmiştir. Birgün, Evrensel, Yeni Yaşam gazetelerini talep ettiklerini ancak idarenin "bayide olmadığı" gerekçesiyle gazeteleri vermediklerini, idareye hangi bayi diye sorduklarında ise yanıt alamadıklarını belirtmiştir.

Mahpus, 11 yıldır hapisanede olduğunu, bir dönem 151 gün açlık grevi eylemine girdiğini ve bu sebeple uzun zamandır mide ağrısı yaşadığını ve unutkanlığının olduğunu belirtmiştir. Aynı koğuşta kalmakta olan S. O. isimli mahpusun Hepatit B, yine aynı koğuştaki H. K. isimli mahpusun da mide rahatsızlığının olduğunu belirtmiştir.

4 Nisan 2022 tarihinde C. Ö. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 72 yaşında olduğunu ve 5 aydır hapisanede kalmakta olduğunu belirtmiştir. Kolestrol, prostat, şeker ve tansiyon hastalıkları olduğunu dile getirmiştir. Görüşme tarihinden 20 gün kadar önce, ayağında mantar olması şikayetiyle revire gittiğini, orada kendisine iki ilaç verildiğini, bu ilaçları kullandıktan bir süre sonra mide bulantısının başladığını, daha sonra hastaneye dahiliye servisine götürüldüğünü ve orada doktorun kendisine kullandığı ilaçların böbreklerine zarar verdiğini söylediğini belirtmiştir.

Hastaneye gittiğinde muayene esnasında jandarmanın elindeki kelepçeyi çıkarmadığını, uzun süren tartışma neticesinde eğer kelepçe çıkarılmazsa muayene olmayacağını belirtmesi üzerine kelepçeyi çıkardıklarını, bu esnada doktorun da orada olduğunu ve hiçbir şekilde tartışmaya müdahil olmadığını dile getirmiştir.

4Ağustos 2022 tarihinde S.O. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hapisanede yaşanan sorunlar için Savcılığa, Adalet Bakanlığı'na ve diğer kurumlara yazdıkları dilekçelere idare tarafından el konulduğunu, dilekçelerin ilgili yerlere gönderilmediğini belirtmiştir. Ayakta sayım dayatması olduğunu, kendileri kalkmak istemediklerinden zorla kollarından tutularak kaldırıldıklarını dile getirmiştir.

Hepatit B rahatsızlığı olduğunu, her 6 ayda bir kontrole gitmesi gerektiğini ancak 18 aydır Manisa T Tipi Hapishanesinde bulunmasına rağmen hiç hastaneye çıkarılmadığını belirtmiştir. Hapishane idarenin sevke uygun olarak belirtilen hapishanelere, ailesi yaşadığı yere sevk talebinde bulunduğunu, toplamda 6 defa bu şekilde talepte bulunduğunu ancak taleplerinin tamamının "kapasite doluluğu" gerekçesiyle reddedildiğini belirtmiştir. Ailesinin Adana'da yaşadığını, 3 çocuğunun olduğunu, uzak mesafe sebebiyle ailesinin hiç görüşüne gelemediğini dile getirmiştir.

12- Akhisar T Tipi Kapalı Hapishanesi (Manisa)

Akhisar T Tipi Hapishanesi'nde kalmakta olan Mehmet Sevinç'in yaşamını yitirdiğine dair 7 Nisan 2022 tarihinde derneğimize yapılan başvuru akabinde, derneğimiz üyesi avukatlar tarafından kalmakta olduğu hapishaneye gidilerek olaya dair bilgi edinilmeye çalışılmış ve mahpuslarla yapılan görüşmeler rapor haline getirilmiştir.

Mahpusun yaşamını yitirmesine ilişkin başlatılan soruşturma derneğimiz üyesi avukatlar tarafından takip edilmektedir.

07 Nisan 2022 tarihinde R. C. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 11 yıldır hapishane kalmakta olan E. S. İsimli mahpusun cezasının 1 yıl altına düştüğünü, İdari Gözlem Kurulu'nun "İyi halli" kararı olmasına rağmen koşullu salıvermeden yararlandırılmadığını belirtmiştir. Bu aşamada İnfaz Hakimliği'ne itiraz edeceklerini ve derneğimizden hukuki yardım talepleri olduğunu dile getirmiştir.

Hapishanelerde telefonla görüş hakkının 30 dk görüntülü olacak şekilde başladığını ancak örgüt suçundan (adli örgütler dahil) hapishanede kalmakta olan mahpusların bu haktan yararlandırılmadığını yalnız 10 dk görüntüsüz görüşme yapabildiklerini belirtmiştir.

Akhisar T Tipi Hapishanesi'nde siyasi mahpusların kalmakta olduğu 3 koğuşun bulunduğunu ve yaklaşık 38-40 kişi kaldıklarını belirtmiştir. Hapishane idaresi tarafından verilen yemeklerin yetersiz olduğunu, bu sebeple kantinden de alışveriş yapmak zorunda kaldıklarını, hapishanenin kantininde fiyatların çok yüksek olduğunu bu sebeple ekonomik olarak aşırı zorlandıklarını belirtmiştir.

Akhisar T Tipi Hapishanesinde tutuklu bulunan ve görüşmenin yapıldığı gün (7 Nisan 2022) hayatını kaybeden mahpus Mehmet Sevinç'i ismen tanıdığını, aynı koğuşta kalmadıkları için yaşamını yitirdiği olay hakkında bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir.

07 Nisan 2022 tarihinde İ. G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Akhisar T Tipi Hapishanesi'nde tutuklu bulunan ve görüşmenin yapıldığı gün hayatını kaybeden Mehmet Sevinç isimli mahpus ile aynı koğuştaki kaldıklarını, Mehmet Sevinç'in 29 Mart 2022 tarihinde Salı günü bir rahatsızlığı sebebiyle (rahatsızlığın ne olduğunu bilmiyor) kendi talebi ile hastaneye götürüldüğünü, hastaneden döndükten sonra karantina koğuşuna götürüldüğünü, orada tek başına kaldığını, karantina koğuşunda tek olduğu için hastaneden döndükten sonra neler olduğuna dair hiçbir bilgisinin olmadığını belirtmiştir.

Mehmet Sevinç isimli yaşamını yitiren mahpusun, 06/04/2022 tarihinde karantina sürecinin sona erdiğini ve bu sebeple koğuşa geri dönmesi gerektiğini ama dönmediğini, neden dönmediği hakkında hapishane idaresinin hiçbir bilgi vermediğini belirtmiştir. Ölüm haberini ise bugün gardiyanların "Mehmet Sevinç vefat etti. Eşyalarını toparlayın, aile alacak." demeleri üzerine öğrendiklerini belirtmiştir.

Yaklaşık 6-7 yıl önce Mehmet Sevinç'in bir ameliyat geçirdiğini ama ameliyatın ne ile ilgili olduğunu bilmediğini, son 4 yıldır bildiği kadarıyla ciddi bir sağlık sorunu yaşamadığını belirtmiştir.

13- Denizli T Tipi Kapalı Hapishanesi (Denizli)

11 Mayıs 2022 tarihinde S. G. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 28 yıldır hapishanede olduğunu ve Tansiyon, Böbrek Yetmezliği, Gut Hastalığı şeklinde birçok hastalığının olduğunu, hastalıkları nedeniyle doktor tarafından kendisine perhiz programı hazırlandığını belirtmiştir. Kalmakta olduğu hapishanede Perhiz programı uygulanan mahpusların programlarına göre bir yemek hazırlanmadığını, tüm mahpuslara aynı perhiz yemeği yapılmakta olduğunu dile getirmiştir. Verilen yemeklerin tatsız, tutsuz ve yenilmeyecek durumda kalitesiz yemekler olması nedeniyle perhiz programını bırakmak zorunda kaldığını belirtmiştir.

Mahkemeye yazılan yazıların ulaşım ulaşımadığı konusunda mahpuslara hiçbir bilgi verilmediğini, hapishane idaresi hakkında suç duyurusunda bulunulmasına ilişkin dilekçelerinin yok edildiğini, yapılan başvurulara hiçbir şekilde lehte veya aleyhte bir cevap gelmediğini aktarmıştır.

Odaların içerisinde bulunan kamera nedeniyle yaşam alanlarında rahat hareket edemediklerini daha önce kamera kaldırılması için birçok talepte bulduklarını bu taleplerin hepsinin cevapsız kaldığını belirtmiştir.

Kendisinin yazmış olduğu senaryo ve öyküler Kürtçe olması nedeniyle hapishaneden çıkartılmadığını, inceleyecek personel yok denilerek depoya kaldırıldığını ve sonrasında yazmış olduğu bu yazıların akibetinin ne durumda olduğunu bilmediğini belirtmiştir.

Yaşanan enflasyon sonrasında mahpuslara verilen yemeklerin gramajının yarı yarıya düştüğünü, verilen yemeklerin vitamin ve protein konusunda çok yetersiz ve kalitesiz olduğunu, bu nedenle birçok mahpusta kilo kaybı yaşandığını dile getirmiştir.

11 Mayıs 2022 tarihinde M. B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, kalmakta olduğu hapisshanede daha önce verilen süt, yoğurt ve yumurtanın uzun süredir neredeyse hiç verilmediğini, söz konusu ürünlerin hapisshane yemekhanesi tarafından verilmiş olsa bile çok az seviyede verildiği, 13 kişiye verilen toplam yoğurtun bir tabak olarak verildiğini belirtmiştir.

Hapisshane dış kantinin çok pahalı olduğu bu nedenle hapisshane kantininden hiçbir yiyecek alamadıklarını, yaşanan enflasyonun hapisshanede daha çok hissedildiğini, hapisshane dışında satılan bir ürünün hapisshanede daha pahalıya satıldığını dile getirmiştir.

Mahpuslar tarafından talep edilen gazetelerin (Evrensel, Yeni Yaşam) bayide olmaması gerekçe gösterilerek getirilmediği, bu nedenle hapisshane dışında yaşanan problemler konusunda haber alma haklarının kısıtlandığını belirtmiştir.

İdari Gözlem Kurulu tarafından, A.K isimli mahpusa 'Devlet senin için neyi ifade eder', "Çıkınca HDP' liler ile görüşür müsün?" şeklinde sorular sorularak, iyi halli olup olmadığı konusunda hiçbir alakası olmayan soruların sorulduğunu belirtmiştir.

Pandemi döneminde kısıtlanan spor ve sosyal faaliyetlerin hala aynı şekilde kısıtlanmaya devam edildiğini, haftada sadece 1 saat spora çıkarıldıklarını onun dışında başka sosyal faaliyetin olmadığını belirtmiştir.

11 Mayıs 2022 tarihinde M. B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, sağlık sorunları nedeniyle 25/03/2022 tarihinde Denizli Devlet Hastanesi'ne götürüldüğünü, orada bulunan doktorun Pamukkale Devlet Hastanesi Endoskopi birimine sevk etmesinin ardından hapisshaneye geri getirildiğini, 11/04/2022 tarihinde tekrar Denizli Devlet Hastanesi'ne götürülüp tekrar sevk edilmen gerekiyor denilerek hapisshaneye geri getirildiğini dile getirmiştir. Kendisinin İlk etapta Pamukkale Devlet Hastanesi'ne sevk edilmiş olmasına rağmen götürülmesi gereken hastanenin Pamukkale Devlet Hastanesi olması gerekirken keyfi olarak ve süreci uzatmak için yapıldığını belirtmiştir.

Hapisshanede hiçbir mahpusun ayakkabısının çıkartılarak yere vurulmazken sadece kendisine bu uygulama dayatıldığını, kendisi ile hapisshane yönetiminin özellikle uğraştığını belirtmiştir.

Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü Y. A. isimli mahpusun tekli odada tutulduğunu ve kendisine sadece 5 kitap ve 3 dergi sınırının olduğunu söylendiği, tüm gününü tek başına bir odada geçiren bir kişi için oldukça kısıtlı bir sayı olduğunu ve Y. A. İsimli mahpusun da bu durumdan şikayetçi olduğunu belirtmiştir.

27 Mart 2022 tarihinden itibaren ile Cumhuriyet Başsavcılığı ve Adalet Bakanlığı'na yazmış olduğu dilekçelerin bekletildiğini, gönderilmediğini belirtmiştir. Yazılan dilekçeleri doğrudan ilgili birime göndermek yerine mahpus ile görüşüp çözmeye veya

şikayetinden vazgeçmesi için mahpusla hapishane memurlarının görüşüklerini belirtmiştir.

14- Bodrum S Tipi Kapalı Hapishanesi (Muğla)

6 Nisan 2022 tarihinde S. B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus kendisinin 32 yaşında olduğunu, 6 yıldan fazladır hapishanede kaldığını, hükümlü olduğunu, 23 Nisan 2022 tarihinde Bolu F Tipi Hapishanesi'nden buraya getirildiğini belirtmiştir. Mahpus kalp kapakçığında genişleme olduğunu belirtmiştir. Sevk işlemleri sırasında sorun yaşanmadığını, ring aracının havasız olduğunu dile getirmiştir. Bu hapishaneye ilk geldiklerinde arama adı altında, kıyafetlerinin kendi iradeleri dışında göbeklerine ve bileklerine kadar çekilerek arama yapıldığını belirtmiştir.

Mahpus hapishaneye geldiği günden beri tek tutulduğunu, aynı hapishanede kalmakta olan arkadaşlarının yanına geçmek için idareye dilekçe verdiğini, ancak dilekçesine yazılı olarak cevap verilmediğini, gardiyanların şifahen 14 gün karantinada kalacaklarını söylediklerini, görüşme tarihi itibariyle kendisinin karantina süreci olan 14. Günü tamamladıklarını, test yapıldığını ancak müdürün gardiyanlarla haber gönderdiğini, arkadaşlarıyla aynı odaya geçirilmeyeceğinin, 60 gün izleneceğinin söylendiğini belirtmiştir.

Kalmakta olduğu odanın 25 m2 kullanım alanı olduğunu ve içerisine tuvalet banyo ve mutfağın dahil olduğunu, havalandırmanın 25 m2 olduğunu, duvarların 9 m civarında yüksekliğinin olduğunu, havalandırmanın etrafının yaklaşık 50 cmlik ve 10 cmlik aralıklarla 6 telle tam çevrili olduğunu, 1 tane dolap ve 1 tane yatak olduğunu, oda içerisinde pencere olduğunu, 1 tane de tuvalette pencere olduğunu belirtmiştir.

Bolu F Tipi Hapishanesi'nden sevk edilirken eşyalarının bir kısmını yalnızca yanına alabildiğini, birçoğunun alınmasına izin verilmediğini, arkadan sevk edildiği hapishaneye gönderileceği söylendiği, ancak henüz eşyalarının gelmediğini dile getirmiştir. Bodrum S Tipi Hapishanesi'ne geldiklerinde hapishane girişinde yeşil renk ve kapaşonlu kıyafetlerine el konulduğunu, Cargo pantolon olarak bilinen yanları cepli pantolonlarına, daksil, cımbız ve makaslarına da el konulduğunu belirtmiştir.

Açık görüşlerin 45 dk olduğunu, telefon görüşmelerinin ise 10 dk olduğunu ancak görüntülü görüşme olmadığını belirtmiştir.

6 Nisan 2022 tarihinde M. T. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus kendisinin 50 yaşında olduğunu, 28 yıldan fazladır hapishanede kaldığını, müebbet hapis cezası olduğunu, hükümlü olduğunu, 23 Nisan 2022 tarihinde Bolu F Tipi Hapishanesi'nden buraya getirildiğini belirtmiştir. Mahpus, kalbinde ritim bozukluğu,

bel fitiği ve yüksek tansiyon hastalıkları olduğunu belirtmiştir. Revire çıkıp ilaçlarını aldığını belirtmiştir. Sevk işlemleri sırasında sorun yaşanmadığını, ring aracının havasız olduğunu dile getirmiştir. Bu hapishaneye geldiklerinde çıplak arama dayatıldığını, ancak kendilerinin bu şekilde aramanın hukuka aykırı olması nedeniyle kabul etmediklerini, kıyafetlerinin kendi iradeleri dışında gbklerine ve bileklerine kadar çekilerek arama yapıldığını, boğazlı kazak vb kıyafetlerine el konulduğunu belirtmiştir.

Mahpus hapishaneye geldiği günden beri tek tutulduğunu, aynı hapishanede kalmakta olan arkadaşlarının yanına geçmek için idareye dilekçe verdiğini, ancak dilekçesine yazılı olarak cevap verilmediğini, gardiyanların şifahen 14 gün karantinada kalacaklarını söylediklerini, görüşme tarihi itibariyle kendisinin karantina süreci olan 14. Günü tamamladıklarını, test yapıldığını ancak hala tek tutulduğunu belirtmiştir.

Bolu F Tipi Hapishanesi'nden sevk edilirken eşyalarının bir kısmını yalnızca yanına alabildiğini, birçoğunun alınmasına izin verilmediğini, arkadan sevk edildiği hapishaneye gönderileceği söylenildiği, ancak henüz eşyalarının teslim edilmediğini dile getirmiştir.

Ayakta sayım dayatması olduğunu, askeri nizami şekilde yürümeye zorlandıklarını, yürüme sırasında duvar tarafına veya köşelere doğru sıkıştırılarak yürümeye zorlandıklarını dile getirmiştir. Havalandırmada 360 derece dönen ve iki havalandırmayı birden görebilen kameralardan olduğunu, üzerinin tam olarak telle çevrili olduğunu, tellerin tam ortasının sadece açık olacak şekilde çevrildiğini belirtmiştir. Kitap sınırlaması olduğu ve kişi başi 5 kitap sınırı olduğunu belirtmiştir. Açık görüşlerin 45 dk olduğunu, telefon görüşmelerinin ise 10 dk olduğunu ancak görüntülü görüşme olmadığını belirtmiştir. Kalmış olduğu odada televizyon ve radyo olmadığını, kantindeki fiyatların çok yüksek olduğunu dile getirmiştir. Günlük kişi başi 50 lt sıcak, 50 lt soğuk su şeklinde kota olduğunu belirtmiştir.

Avukatın Gözlemi:

Hapishanedeki gardiyanlar ile yapılan görüşme neticesinde edinilen bilgilere göre; Bodrum S Tipi Kapalı Hapishanesi'nin 2021 yılı Ekim ayında açıldığı, hapishanenin bulunduğu alanda açık ve S tipi kapalı olmak üzere iki hapishanenin bulunduğu, S tipi hapishanesinin kapasitesinin 550, açık hapishanenin kapasitesinin ise 650 mahpus kadar olduğu ve kapasitenin hemen hemen dolmak üzere olduğu öğrenilmiştir. Hapishanede hükümlü mahpuslarla görüşme saatinin 17.30'a kadar, tutuklu mahpuslarla ise 23.00'a kadar olduğu bilgisi edinilmiştir.

Hükümlü mahpuslarla yönetmelik gereği 2 avukatın birlikte görüş yapılamayacağı bilgisi verilmiş olup mahpus ile tek avukat görüşüne izin verilmiştir.

Avukat ziyaret kayıt yerinde, göz kaydının dışında kamera ile fotoğraf çekimi yapılmak istenilmiş, bunun için yasal dayanak gösterilmesi her ne kadar istenilmişse de gösterilmemiştir. Konuya ilişkin hapishane müdürü ile görüşme yapmak istenilmiş ancak

müdürün kurumda olup olmadığı bilinmediği bilgisi verilmiş, mahpusun avukat görüş odasında beklediği bilgisi verilmesi üzerine mahpusun görüşme için bekletilmek istenmemiş olmasından fotoğraf çekimi kabul edilmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde S. B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Bolu F Tipi Hapishanesi'nden 2022 yılının Mart ayında şu an kalmakta olduğu hapishaneye sevk edildiğini, uzun süre tek kişilik odada tutulduğunu, Nisan ayının ilk haftasında hapishanedeki koşulları nedeniyle İHD Genel Merkezi'ne mektup yazdığını ve bu mektubuna el konulduğunu, bu el koyma işlemi nedeniyle İnfaz Hakimliği'ne başvuru yaptığını henüz sonuçlanmadığını ancak bu hak arayışı sonucunda 3 mahpus ile aynı odaya getiridiklerini belirtmiştir. Hapishane müdürünün görüşme taleplerinin kabul edildiğini, birkaç defa görüştüğünü, ancak hiçbir sonuç alamadıklarını aktarmıştır. Her mahpusa hapishaneye sevk sonrası hücrede tek tutulmanın dayatıldığını, odaların adli mahpusların bulunduğu koridorların ortasında olacak şekilde seçildiğini, gardiyanların kendilerinden bahsederken "terör odası" diyerek konuştuğunu ve hedef gösterildiklerini, nizami yürüyüş dayatmasının olduğunu, özellikle mektupların çok geç ulaştırıldığını, iç mektuplarında dahi pul istendiğini ve gecikmeli ulaştırıldığını, sosyal haklardan yararlandırılmadıklarını, yalnızca iki haftada bir 45 dakika kendi oda arkadaşlarıyla spora çıkma haklarının olduğunu, 5 kitap sınırı uygulandığını belirtmiştir. Odada üst katta bulunan kameranın yüzde 70 içeriği gördüğünü, bir kişinin yatağını tamamen izleyecek açıda olduğunu, alt katta bulunan kameranın lavabo girişini gördüğünü, bunun rahatsız edici olduğunu, havalandırmanın tüm gün açık olduğunu ancak etrafının üzerinin tamamen sensörlü tellerle kapalı olduğunu, yalnızca orta kısmının açık olduğunu belirtmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde S. İ. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Tekirdağ F Tipi Hapishanesi'nden 2022 yılının Mart ayında şu an kalmakta olduğu hapishaneye sevk edildiğini, halen tek kişilik hücrede tutulduğunu, oysa 2014 yılında Numune Hastanesi'nden aldığı "yalnız kalamaz yönünde sağlık raporu" bulunduğunu, hapishane müdürü ve revir doktoru ile görüşmeler yaptığını, durumunu anlattığını, dilekçe yazdığını ancak hiçbir şekilde cevap alamadığını belirtmiştir. Revir doktoru tarafından kendisinin hastaneye sevk edileceği ve yeniden sağlık durumuna ilişkin rapor alınacağı söylendiğini, öte yandan ise baş gardiyanın gelerek kendisinin tehdit ettiğini, 'seni tek tutacağım' dediğini aktarmıştır. Bir bacağı olmadığından değnek kullanmak zorunda olduğunu, tek kişilik hücrede 90 günü aşkın süredir yalnız bırakıldığını, ihtiyaçlarını karşılayamadığını, temizlik yapamadığını, çok zorlandığını, oda değişikliği için idare ile derneğimiz avukatları tarafından görüşme yapılması talebi olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca en temel sorunlardan birisinin de sevklerle beraber eşyalarını almalarına izin verilmemesi olduğunu, sevk edildiği hapishaneden eşyalarını getirtebilmesi için para ödemek zorunda olması olduğunu; buzdolabı, kitapları,

televizyonu ve semaverinin getirildiği hapisanede kaldığını, yeniden alacak imkanı da olmadığından temin edemediğini belirtmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde M. S. F. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Ödemiş T Tipi Hapishanesi'nden 7 Nisan 2022 tarihinde şu an kalmakta olduğu hapisaneye sevk edildiğini, tek başına getirildiğini, Bodrum S Tipi Hapishanesi'ne getirildiğinde çıplak arama dayatmasına maruz kaldığını, kabul etmediği için darp edildiğini, kanser hastası, ağır hasta olduğunu söylemesine rağmen küfredilerek dövüldüğünü, kendisinin slogan atmaya başladığını ve sonrasını hatırlamadığını, bayıldığını ve sürüklenerek hücreye götürüldüğünü belirtmiştir. Bu yaşananların bir kısmının kamera önünde olduğunu, "bu uygulamayı kabul etmiyorum siz soyabilirsiniz" dediğinin ve tokatlandığını, vurmaya devam edildiğini, memurların birbirlerini uyararak sürükleyerek kamera görmeyen bir alana mahpusu çektiklerini aktarmıştır. Bu yaşananlar nedeniyle suç duyurusunda bulunduğunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yazdığını, itirazının İnfaz Hakimliği tarafından kabul edildiğini belirtmiştir. Bodrum İnfaz Hakimliği'ne yaşadığı her olumsuz durum nedeniyle ayrı ayrı başvurular yapmaya devam ettiğini, çoğunun olumlu sonuçlandığını belirtmiştir. Hapishane müdürü ile bir defa görüşme yaptığını, müdürün kendisini tehdit ettiğini, sonrasında baş gardiyan ile görüşmeler yapmaya devam ettiğini belirtmiştir. Hapishane müdürü alenen tüm mahpusları en az 60 gün tek tutacağını dile getirmiş. Ancak daha sonra başvurularının etkisiyle 29 Nisan 2022 tarihinde hapishane revir doktoru tarafından "yalnız kalamaz" denildiği için 3 kişilik odaya alındığını dile getirmiştir. Muğla Devlet Hastanesi'nden sağlık kurulu raporu alınacağını, Şakran, Maltepe, Ümraniye ve Alanya hapishanelerine sevk talebinde bulunduğunu belirtmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde G. T. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Elazığ Hapishanesi'nden 24 Mart 2022 tarihinde şu an kalmakta olduğu hapisaneye sevk edildiğini, görüş yapıldığı gün itibariyle halen tekli hücrede tutulduğunu, hapishane müdürü ile görüştüğünü, odaya alınmak istediğini hem yazılı hem sözlü dile getirdiğini ancak cevap alamadığını aktarmıştır. Hapishaneye sevk aşamasında bir sorun yaşamadığını, ancak girişte ağız içi arama dayatıldığını belirtmiştir. Sosyal haklardan faydalanamadığını, spora yalnız çıkarıldığını belirtmiştir. 7 Mart 2022 tarihinde İnsan Hakları Derneği'ne sağlık durumu ile ilgili bir mektup yazdığını ve sağlık sürecinin takip edilmesini istediğini belirtmiştir. Sağlık durumu için; başından kurşunla yaralandığı için tek gözünü kaybettiğini, sol gözünün olmaması nedeniyle akıntı ve iltihaplanma olduğunu, göğüste sıkışma, sol bacakta kurşun yaralanması nedeniyle sürekli ağrı/sızı olduğunu aktarmıştır.

Cemaatten ve adli suçlardan hapisanede olan mahpusların bulunduğu koşulların koridorlarındaki hücrelerde tek tutulduğunu, aynı suç tipinden bulunduğu hapisanede olan diğer odadaki mahpuslarla hiç iletişim kurmadığını dile getirmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde A. H. I. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Diyarbakır Hapishanesi'nden 5 Nisan 2022 tarihinde şu an kalmakta olduğu hapishaneye sevk edildiğini, sevk sırasında bir sorun yaşamadığını, ancak cezası henüz kesinleşmemiş olmasına rağmen tek tutulduğunu, hücreye mahkum edildiğini, birkaç kez hapishane idaresi ile görüştüğünü, İdare ve Gözlem Kurulu karşısına çıktığını, yine de yalnız bırakıldığını belirtmiştir. Sosyal faaliyetlerden faydalanmadığını, spora ise tek çıkarılmak istendiğini ve bunu kabul etmediğinden çıkmadığını, kütüphanenin zayıf olduğunu, kitap sınırının büyük sorun teşkil ettiğini, mektupların geç ulaştığını, kantin fiyatlarının yüksek olduğunu, sevk nedeniyle eşyalarını getiremediğini belirtmiştir. Kardeşi İ. H. I. İsimli mahpusun da Tekirdağ F Tipi Hapishanesi'nde bulunduğu, cezasının ağırlaştırılmış müebbet olduğunu, bir araya gelmek için sevk talepleri olduğunu ama kabul edilmediğini belirtmiştir. Sağlık sorunları bulunduğunu, ağır migren hastası olduğunu ve ilaca erişemediğini belirtmiştir. Kendisi ile beraber Y. D. İsimli mahpusun Diyarbakır'dan Adana Kürkcüler Hapishanesi'ne sevk edildiğini belirtmiştir.

20 Mayıs 2022 tarihinde H. P. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Kırıkkale Hapishanesi'nden şu an kalmakta olduğu hapishaneye sevk edildiğini, sevk sırasında bir sorun yaşamadığını, yalnız tutulduğunu, tecrit uygulandığını, diğer mahpuslarla bir araya alınmadığını, gerekçesiz olarak bu uygulamanın ortaya konduğunu, herhangi bir disiplin cezası bulunmadığını belirtmiştir. Art arda yürütme, sıraya koyma uygulaması ile psikolojik baskı uygulandığını, yemeklerin çok kötü olduğunu, sevk edildikleri hapishanelerden eşyalarının gelmediğini, spor-sohbet vs haklarını kullanamadığı için dilekçeler verdiğini, dilekçelerinin odanın değiştireceğiz denilerek geri çektirildiğini ama söylendiği gibi olmadığını belirtmiştir. Telefon görüşme ücretlerinin pahalı olduğunu, kantin fiyatlarının yüksek olduğunu zorlandıklarını, hapishanenin yeri, uzaklığı nedeniyle ailesinin ziyarete gelemediğini, tecrit edildiklerini belirtmiştir. Bel rahatsızlığı bulunduğundan bacaklarında ağrıları olduğunu aktarmıştır. Kitap sınırının erişimlerini engellediğini, dergi gazete gibi yayınlara ulaşamadıklarını belirtmiştir.

16 Eylül 2022 tarihinde A. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 18.08.2022 tarihinde İzmir 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nden sürgün olarak getirildiğini, Kendisiyle birlikte getirilen F. K. isimli arkadaşı ile birlikte aynı odaya yerleştirildiklerini ancak yan odalarında farklı suç tiplerinden kalan mahpusların olduğunu belirtmiştir. Kaldığı odanın 3 kişilik olduğunu, M. K. isimli bir mahpusunda kendileriyle birlikte tutulduğunu, bu mahpusun bu mahpusun "Kasten Öldürme" suçlaması ile ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olduğunu, bu dosyasının adli bir dosya olduğunu, ancak daha önce PKK üyeliğinden bir hükmü olması nedeniyle içtima yapılarak örgütlü suç sayıldığını dile getirmiştir. M. K. isimli mahpus epilepsi hastası olduğu için ATK'nin "tek başına kalamaz raporu" verdiğini, bu nedenle tekli odada tutulmadığını dile getirmiştir. Geçen hafta F.K. isimli mahpus ile M.K. isimli mahpusun bir tartışma yaşadığını ve M.K. isimli mahpusun F.K. isimli mahpusa cam bardak fırlattığını aktarmıştır. Bu nedenle F.K. isimli mahpusun başka odaya gönderildiğini,

kendisinin de M.K. isimli mahpusun bu saldırgan tavırları nedeni ile tedirgin olduğunu, sağlık sorunları nedeni ile ayrıca sorun yaşayabileceğini, kafatasında şarapnel parçası olduğunu ve en ufak bir darbeye ciddi sağlık sorunları yaşayabileceğini dile getirmiştir. Bu durumu hapishane idaresine de anlattığını ancak sorununa çözüm üretilmediğini, bu durumu protesto için bugün (görüşme gününde) yemek almadığını, M.K. isimli mahpusun özellikle PKK'li mahpusların arasında tutulduğunu düşündüğünü, sorun çıkartıp kendilerini demoralize etmeye çalıştığını düşündükleri ve bu nedenle derneğimizden hukuki destek talebi olduğunu dile getirmiştir.

16 Eylül 2022 tarihinde A. D. A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, yaklaşık dokuz aydır bu hapishaneye sürgün getirildiğini ve tek tutulduğunu, tutuklu olmasına rağmen tek tutulma nedenini sorduğunda hapishane idaresinin kendisine sözlü olarak "Adalet Bakanlığı Talimatı" olduğunu söylediğini, gerekçesi hakkında bilgisi olmadığı gibi yazılı bir belgenin de olmadığını belirtmiştir. 2022 yılının Ağustos ayı başında aynı suçlamalar ile hapishanede tutulan arkadaşları ile aynı blok ve odalarda kalabilmek için açlık grevine başladıklarını, Ancak HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ile İHD, ÇHD ve ÖHD İzmir Şubelerinden gelen heyetin hapishane idaresi ile hapishanede yaşanan hak ihlallerinin giderilmesine yönelik görüşmelerinden sonraki süreçte, hapishane idaresinin 2022 yılı 15 Eylül tarihi itibari ile sorunları çözeceği söylediği için grevi sonlandırdığını fakat hak ihlallerine ilişkin henüz bir değişiklik olmadığını dile getirmiştir. Jandarmanın ağız araması yapması nedeniyle 2-3 aydır hastaneye gidemediklerini dile getirmiştir. Bu uygulamanın hukuksuz ve insan onuru ile bağdaşmadığı kabul etmediklerini, sevklerinin çıkmasına rağmen hastaneye gidemeden geri döndüklerini belirtmiştir. S. İ. isimli mahpusun tek bacağına kalçadan ampute edildiğini, daha önce ATK'nin "tek kalamaz raporu" verdiğini, ancak daha sonra itiraz edildiğini öğrendiğini, tekrar rapora götürülmediği halde tek tutulduğunu dile getirmiştir. Ağız içi araması uygulaması nedeniyle derneğimizden hukuki destek talebi olduğunu dile getirmiştir.

16 Eylül 2022 tarihinde F.K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 18.08.2022 tarihinde Şakran 3 Nolu T Tipi hapishanesinden sürgün olarak getirildiğini, kendisi ile birlikte getirilen A. Y. isimli arkadaşı ile birlikte aynı odaya yerleştirildiklerini ancak yan odalarında farklı suç tiplerinden tutulan mahpusların olduğunu dile getirmiştir. Kalmış oldukları odada daha önce Şakran 4 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde kalmış olan M. K. isimli mahpusun da olduğunu, bu mahpusun tavır ve davranışlarının normal olmadığını, adli bir suçtan hükümlü olduğunu ancak içtima ile kendilerinin tutuldukları odada bulunduğunu, ancak M. K. isimli mahpusun siyasi mahpusların kültürüne sahip biri olmadığını, sürekli olarak tartışma çıkartıp küfürlü konuşmalar yaptığını, hiç yoktan tartışma çıkarıp küfür edince kendisini uyardığını bunun üzerine M. K. isimli mahpusun kendisine cam bardak fırlattığını dile getirmiştir. Hapishane idaresinin bu kavga nedeni ile kendisini o odadan aldığını, şu anda Ş. B. ve H. K. isimli mahpuslarla kaldığını, ancak yine aynı suçlamalar nedeniyle hapishanede tutulan diğer mahpuslardan uzak tutulduklarını belirtmiştir. Sohbet haklarının kısıtlı

kullandırıldığını, iki odanın birlikte çıkartıldığını dile getirmiştir. Sürgün edilirken kitaplarının hepsini getiremediğini, bulunduğu hapis hanede kütüphanenin iyi olmadığını belirtmiştir.

16 Eylül 2022 tarihinde A.H.I. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hakkında yapılan yargılama sonrası müebbet hapis cezası verildiğini, ancak dosyasının henüz kesinleşmediğini, tutuklu olmasına rağmen bu hapis haneye sürgün geldiğini, 2022 yılının Nisan ayından beri tek tutulduğunu, önce yönetmelik gereği gözlem ve değerlendirme yapılacak dendiğini sonra arkadaşlarından ayrı bloklara yerleştirileceğinin söylendiğini, bu durumu kabul etmeyeceğini bunun siyasi mahpuslara tecrit uygulaması olduğunu söyleyerek itiraz ettiğini ve bunun üzerine tekli odada tutulmaya devam edildiğini aktarmıştır. Hapishane idaresi ile bir heyetin görüşme yaptığını, bu uygulamaların 15 Eylül 2022'de son bulacağını idare tarafından söylenmesine rağmen henüz bir değişiklik olmadığını, haftaya bazı düzenlemelerin yapılacağı söylendiğini aktarmıştır. İaşe bedellerinin tam yansıtılmadığını düşündüğünü, kahvaltıda üç beş zeytin kibrit kutusundan küçük peynir verildiğini dile getirmiştir. Diğer öğünlerde ise yemeklerde ciddi anlamda azalma olduğunu, elektriğin çok pahalı olduğunu, tek başına kalmasına rağmen ki buzdolabını neredeyse çalıştırmamasına rağmen 120 TL fatura geldiğini, ticari elektrik kullanıldığı söylendiğini, yazışma yaptığını, kurumun kendisine cevaben "hapishanenin devlet kurumudur bu nedenle ticari elektrik birimi uygulanır" denildiğini aktarmıştır. Hastaneye sevklerinin jandarmanın ağız içi arama yapmak istemesi nedeni ile engellendiğini bu durum için yazışma yaptığında kendisine cevap olarak gönderilen yazıda; 28.02.2017 tarih, E:2016/20-300 ve K: 2017/120 sayılı ve 19.03.2019 tarih E:2016/707 ve K:2019/220 sayılı Yargıtay Ceza Genel Kurul Kararına atıf yapılan "Ağız içi arama hukuka uygundur" içerikli bir yazı gönderildiğini aktarmıştır. Bu iki konuya ilişkin derneğimizden hukuki destek talebi olduğunu dile getirmiştir.

16 Eylül 2022 tarihinde G.T. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bu hapis haneye 25.03.2022 tarihinde sürgün olarak geldiğini, yönetmelik gereği gözlem ve değerlendirme süresi olarak 60 gün tek başına tutulduğunu, arkadaşlarından ayrı bloklara yerleştirileceğinin söylendiğini, bu durumu kabul etmeyeceğini bunun siyasi mahpuslara tecrit uygulaması olduğunu söyleyerek itiraz edince tekli odada tutulmaya devam edildiğini, tutuklu olmasına rağmen 5,5 aydır tek başına tutulduğunu belirtmiştir. Çatışmada kafatasından vurulduğu için sol gözünü kaybettiğini, sağ gözünde de görme kaybı yaşadığını, bu nedenle düzenli hastaneye gitmesi gerektiğini, 1 Haziran 2022 tarihinde bu nedenle hastaneye sevkini yapıldığını, sorunsuz hastaneye gittiğini, ancak Bodrum Devlet Hastanesi rahatsızlığının tedavisi için Muğla Araştırma ve Eğitim Hastanesi'ne sevk ettiğini, 10 Ağustos 2022 tarihinde hastaneye gitmek için çıkarıldığında Jandarmanın ağız içi araması yapacağını söylediğini, kabul etmeyince bir sonra ki sevk tarihi olan 19 Ağustos 2022 tarihinde yine aynı uygulama ile karşılaştığını ve 5 Eylül ile 13 Eylül 2022 sevklerinde aynı sebeple hastaneye gidişinin engellendiğini dile getirmiştir. Bu nedenle suç duyurusu yaptığını ancak henüz bir dönüş yapılmadığını, temel sağlık hakkının engellendiğini, sol tarafından birçok kurşun yarası alması nedeni

ile kol ve bacakta sürekli ağrı olduğunu, kalpte çok nadir olmakla beraber karıncalanma hissettiğini dile getirmiştir.

16 Eylül 2022 tarihinde E.S. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 2022 yılı Ağustos ayı başında aynı suçlama ile hapisanede tutulmakta olan arkadaşları ile aynı blok ve odalara verilmek için açlık grevine başladıklarını, Ancak HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve İHD, ÇHD ve ÖHD İzmir Şubelerinden gelen heyetin hapisane idaresi ile hapisanede yaşanan hak ihlallerinin giderilmesine yönelik görüşmelerinden sonraki süreçte, hapisane idaresinin 2022 yılı 15 Eylül tarihi itibari ile sorunları çözeceği söylediği için grevi sonlandırdığını fakat hak ihlallerine ilişkin henüz bir değişiklik olmadığını dile getirmiştir. Jandarmanın ağız araması yapması nedeniyle 2-3 aydır hastaneye gidemediklerini dile getirmiştir. Bu uygulamanın hukuksuz ve insan onuru ile bağdaşmadığı kabul etmediklerini, sevklerinin çıkmasına rağmen hastaneye gidmeden geri döndüklerini belirtmiştir. S. İ. isimli mahpusun tek bacağına kalçadan ampute edildiğini, daha önce ATK'nin "tek kalamaz raporu" verdiğini, ancak daha sonra itiraz edildiğini öğrendiğini, tekrar rapora götürülmediği halde tek tutulduğunu dile getirmiştir. Ağız içi araması uygulaması nedeniyle derneğimizden hukuki destek talebi olduğunu dile getirmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde G. T. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus kalmış oldukları odada 3 kişi olduklarını, oda içerisinde kameranın bulunduğunu, 7/24 hem izlendiklerini hem de dinlendiklerini belirtmiştir. Uzun süre devam eden ağız içi arama dayatmasına son verdiğini, bu nedenle artık hastaneye gidip gelebildiklerini dile getirmiştir. 13 Kasım 2022 tarihinde Muğla Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne göz muayenesine gittiğini, kontrolüm detaylı yapılmadığını, bir ilaç verildiğini, protez göz takılması talebi olduğunu ancak doktorun "bu durumun kendilerini ilgilendirmediğini" söyleyip talebini reddettiğini aktarmıştır. Sohbet haklarının daha önce haftada bir saat olarak uygulandığının ancak şimdi 15 günde iki saat olarak uygulanmaya başlandığını, mahpusların sohbet haklarını haftalık olarak kullanmak istediklerini dile getirmiştir. Spora 9 mahpusun birlikte bir saat olarak çıktıklarını belirtmiştir. Yeğenlerine gönderdiği mektuplara el konulduğunu, hücrede tutulan mahpuslar için tekli ancak havalandırmaların ortak olduğu odalara geçirilmeleri yönünde talepleri olduğunu belirtmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde A. H. I. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Kaldığı hapisanede tek başına odalarda kalan mahpuslar olduğunu, ortak bir kütüphane kurulmasını istediklerini, kendilerine gelen kitaplarını diğer mahpuslarla da paylaşabilmek istediklerini dile getirmiştir. Tekirdağ 1 No'lu F Tipi Hapishanesi'nde kardeşinin olduğunu ve ailesinin İstanbul'da yaşadığını, bu nedenle Tekirdağ'a sevk edilmek istediğini belirtmiştir. Gardiyanlardan hapisanede intihar eden bir mahpusun olduğunu uyduklarını ama gerçekliğini ve kim olduğunu öğrenemediklerini dile getirmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde S.D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, kalmış olduğu hapisanede mide kanaması geçirdiğini, gardiyanların “mesai saatlerinin dışındayız” diyerek kendisini hastaneye götürmek istemediklerini, mahpusların zorlamaları üzerine hastaneye götürüldüğünü, bir hafta hastanede kaldığını dile getirmiştir. Adli suçlardan yatan mahpusların aynı odada 5-6 kişi tutulduklarını, siyasi mahpuslar olarak kendilerinin de 5-6 kişi olarak aynı odalarda kalmak istediklerini belirtmiştir. Elektrik faturalarının yüksek gelmesi ile ilgili Adalet Bakanlığı'na başvurduğunu, gerekli düzenlemelerin yapılacağı yönünde cevap geldiğini aktarmıştır. Mahpus kalmış oldukları odada 4 kişi olduklarını, M. S F. İsimli mahpusun ülser hastalığı olduğunu o nedenle diyet yemeği verilmesi gerektiğini ancak düzenli olarak diyet yemeği verilmediğini belirtmiştir. Bu hasta mahpusun bazen hiç yiyemeyeceği yemekler verildiğini, ağır ilaçlar ve mama kullandığını dile getirmiştir. Kendisinin de mide kanaması geçirdikten sonra diyet yemekler yemesi gerektiğini ama düzenli olarak verilmediği için endişelendiğini dile getirmiştir. Toplu imza şeklindeki dilekçelerinin kabul edilmediğini belirtmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde A.Y. isimli mahpus ile yapılan görüşme:

Mahpus, bulunduğu odada üç kişi kaldıklarını ve aynı suç tipinden hapisanede tutulan mahpuslardan uzak ve ayrı tutulduklarını dile getirmiştir. Hapisanede, aynı suçlamalar ile tutulan diğer mahpuslarla bir araya getirilme taleplerinin sürekli olarak oyalama ile red cevabı verildiğini belirtmiştir. Kafatasında şarapnel parçası olması nedeni ile düzenli kontrolleri için hastaneye gittiğini, ancak 2019 yılında Adalet Bakanlığı'na ve Cumhurbaşkanlığı'na yazdığı mektup nedeni ile verilen 11 günlük hücre hapis cezasının henüz infaz edilmemiş olması nedeniyle disiplin cezası hakkında doktorun kendisine soru sormaya başladığını, kendisinin önce hücrede kalıp kalamayacağını değerlendirmek için sorduğunu düşündüğünü ancak kendisine “neden böyle bir şey yazdın pişman mısın” gibi sorgulayan sorular sorunca kendisinin ona görevini hatırlattığını ve muayene edilmeden çıkarıldığını aktarmıştır. Tutuldukları odanın ortak alanlarında banyo kapısını da görece şekilde ve havalandırma alanında kamera bulunduğunu, özel hayatlarının ihlal edildiğini idareye bildirdiklerini ve kaldırılmasını talep ettiklerini belirtmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde A.D.A. isimli mahpus ile yapılan görüşme:

Mahpus, yaklaşık on bir aydır bu hapisaneye sürgün getirildiğini ve tek tutulduğunu aktarmıştır. Tutuklu olmasına rağmen tek tutulma nedenini sorduğunda idarenin sözlü olarak “Adalet Bakanlığı Talimatı” olduğunu söylediğini gerekçesi hakkında bilgisi olmadığı gibi yazılı bir belgenin de olmadığını dile getirmiştir. Bu hapisaneye getirilmeden önce Bolu F Tipi Hapishanesine sürgün edildiğini ve orada da yaklaşık bir ay boyunca tek tutulduğunu, tek başına tutulduğu odanın ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası infazı için yapılan odalardan olduğunu, üç kişilik odalardan olmadığını dile getirmiştir. Kendisine özel bir tecrit uygulandığını, iki aydır sürekli dilekçe verdiğini, Adalet Bakanlığı'na, Hapishane Savcılığı'na ve hapisane idaresine neden tek tutulduğuna ilişkin sorular içeren dilekçeler yazdığını, Adalet Bakanlığı ve Savcılık üç kişilik odalarda infaz yasasına göre aynı suçlama ile bulunan mahpuslarla birlikte tutulması gerektiğine dair cevap yazısı verilse de hapisane idaresinin dilekçesine cevap vermediğini belirtmiştir. Bulunduğu blokta arkadaşlarından uzak tutulmaya devam

edildiğini, ağırlaştırılmış müebbet bloğunda olduğu için blokta kalan arkadaşları ile havalandırma, sohbet veya spora çıkarılma hakkının kullandırılmadığını, “sen tutuklusun” denildiğini aktarmıştır. Herhangi bir disiplin cezası olmadığını dile getirmiştir. Sol göz üstünden “şerit” şeklinde bir ağrı hissettiğini, bu nedenle nörolojiye gitmek istediğini ancak hastanedeki nöroloğun sürekli mazeretli olduğunu söylediklerini (covid olmuş, kaza geçirmiş vs) 7-8 aydır hastaneye bu nedenle götürülmediğini dile getirmiştir. Aynı koridorda bulunan K. M. isimli 60 yaş üstü Ağırlaştırılmış Müebbet hükümlüsü bir hasta mahpus olduğunu dile getirmiştir. K. M. İsimli mahpusun okuma yazma bilmediği için hasatlıkları ile ilgili işlemleri yapamadığını, kalp ve yüksek tansiyon hastalığı olduğunu aktarmıştır. 2022 yılının Ağustos ayı başında arkadaşları ile aynı blok ve odalara verilmeleri için talepleri olduğunu ve bu talebin karşılanmadığını bu nedenle taleplerinin devam ettiğini belirtmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde F.K. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Ş. B. ve H. K. isimli mahpuslar ile birlikte aynı odada kaldıklarını, ancak hala aynı suçlamalar ile hapisanede tutulan diğer mahpuslardan uzak tutulduklarını dile getirmiştir. Sohbet haklarının kısıtlı kullandırıldığını, sadece buldukları bloktaki arkadaşları ile sohbet ve spora çıkarıldıklarını belirtmiştir. Diğer bloktaki arkadaşları ile görüştürülmediklerini dile getirmiştir. Yan odalarında adli mahpusların tutulduğunu dile getirmiştir. Buldukları hapisanede kitap sorunu yaşadıklarını, kendilerine gönderilen kitapların çok uzun süre sonra teslim edildiğini hala teslim edilmeyen kitapları olduğunu, Mersin’de yaşanan olay ile ilgili iki tutuklunun tek başlarına hapisanede tutulduklarını duyduklarını dile getirmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde R.A. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, hakkında yapılan yargılama sonrası ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verildiğini, ancak dosyasının henüz kesinleşmediğini dile getirmiştir. Tutuklu olmasına rağmen buraya Marmara hapisanesinden 17.11.2022 tarihinde sürgün getirildiğini, çıplak arama dayatıldığını, bu uygulamayı kabul etmediğini söylediğini, aramayı yapan memurun “ elimden gelse hiçbirinizi burada tutmam” dediğini, kendisinin de “elimden gelse bende burada durmam” dediğini, memurun “hayır elimden gelse hiçbirinizi Türkiye’de tutmam” dediğini aktarmıştır. Bu memurun mahpuslara sürekli ırkçı söylemlerde bulunmaya devam ettiğini dile getirmiştir. Bulduğu odada H. A. ve M. K. isimli mahpuslarla birlikte kaldığını, M. K. isimli mahpusun epilepsi hastası olduğunun kendilerine söylendiğini, bu mahpusun “Kasten Öldürme” suçlaması ile ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olduğunu, bu dosyasının adli bir dosya olduğunu, ancak daha önce PKK üyeliğinden bir hükmü olması nedeniyle içtima yapılarak örgütlü suç sayıldığını dile getirmiştir. M. K. isimli mahpus epilepsi hastası olduğu için ATK’nin “tek başına kalamaz raporu” verdiğini, bu nedenle tekli odada tutulmadığını, ancak sürekli kavga çıkarmaya çalıştığını dile getirmiştir. Diğer odada kalan bir mahpusun da depresyon rahatsızlığı nedeni ile ilaç kullandığını öğrendiğini dile getirmiştir. Aynı odada kaldığı iki mahpusun kesinlikle anlaşamadıklarını, sürekli aralarında kaldığını, ancak M. K. isimli mahpusun bilinçli bir şekilde davrandığını düşündüğünü, yaşamı siyasi mahpuslar

kalacak kültüre uygun olmadığı gibi kendileriyle kalmak için böyle bir çabasının da olmadığını, oda içerisinde sürekli sorun çıkartıp kendilerini demoralize etmeye çalıştığını, M. K. isimli mahpusun özellikle PKK'li mahpuslar arasında tutulduğunu düşündüğünü dile getirmiştir. Bulunduğu odanın koridor duvarından ve merdiven hizasından oda zeminini su basacak kadar yağmur suyu geldiğini aktarmıştır. Bazı gardiyanların ırkçı yaklaşımlar sergilediğini, bu nedenle kapıları mazgalları çok sert açıp kapattıklarını belirtmiştir. Telefon görüşmelerine adli mahpuslar ile birlikte çıkarıldıklarını, onlar kendilerinin Kürtçe konuşmalarından, kendilerinin de onların küfürlü konuşmalarından rahatsız olduklarını dile getirmiştir. Yan taraflarında İşçi Koşulları olduğunu, gece 03.00 gibi geç saatlerde "Ölürüm Türkiyem" gibi şarkılar söylendiğini, koridorların dar olması nedeni ile yürürken sürekli durdurulup diğerlerinin geçmesi için duvara yapışacak şekilde bekletildiklerini dile getirmiştir. Sürekli bir provokasyon hali olduğunu, tüm bu sorunları hapishane idaresine ilettiklerini ancak cevap verilmediğini ve sorunlarına çözüm üretilmediğini belirtmiştir. Marmara Hapishanesi'nden (Silivri) eşyalarının henüz gelmediğini, gönderilip gönderilmediğini dahi bilmediğini dile getirmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde S.B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, süreli hapis olan mahpusların aynı bölümde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan mahpusların ise ayrı tutulduğunu belirtmiştir. M.S.F. ve S.P. isimli mahpuslarla aynı odada kaldıklarını, siyasi mahpuslarla aynı koridorlarda aralarında adliler olacak şekilde odalarda tutulduklarını belirtmiştir. 15 günde bir 1 saat sohbet ediyorken, görüşme tarihi itibari ile haftada bir gün 2 saat sohbet haklarını tutuklu mahpuslar ile hükümlü mahpusların ayrı zamanlarda olacak şekilde kullandırıldığını belirtmiştir.

M. K. isimli adli suçtan hapishanede tutulan mahpusun halen siyasi mahpuslar ile bilinçli bir şekilde tutulduğunu dile getirmiştir.

Mahpus, odada arkadaşları ile Kürtçe konuştuklarını ancak yan odadaki adli mahpusların hakaret ve ırkçı söylemlerine maruz kaldıklarını dile getirmiştir. Bu konuyla ilgili savcılık ve idareye başvuruları yaptıklarını, ancak başvurularına ilişkin henüz bir gelişme olmadığını, adli mahpusların kendilerine karşı hakaretleri ve provakasyonlarının halen devam ettiğini, hapishane idaresinin bu sürece suskun ve bu sürecin müsebbibi olduğunu, mahpuslara karşı psikolojik bir baskı aracı olarak kullandığını dile getirmiştir.

Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpusların kendilerinden çok uzak tutulduğunu, arkadaşları hakkında bilgi alamadıklarını belirtmiştir. Oda değişikliği taleplerinin keyfi olarak zorlaştırıldığını dile getirmiştir.

Mahpus, ailesinin İstanbul'da yaşadığını, oradan buraya çok zor koşullarda geldiklerini, ailesine yakın bir hapishaneye sevk talebi olduğunu ancak henüz bir yanıt alamadığını belirtmiştir.

Bu hapishaneye geldikleri günden itibaren hapishane idaresinden taleplerinin aynı suçlama ile hapishanede tutulan mahpusların ve müebbet alan mahpuslar da dahil olmak üzere aynı koridorda tutulmak olduğunu, tüm bu sorunların yanında odalarının yanlarına

adli mahpusların yerleştirilmemesi olduğunu ve oda değişikliği taleplerinin olumlu olarak karşılanması olduğunu dile getirmiştir.

Mahpus, 6 yıldır hapishanede tutulduğunu, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmasından kaynaklı tek kişilik odada tutulduğunu belirtmiştir.

Tokat Hapishanesi'nden 21.06.2022 tarihi itibari ile aynı hapishanede kalmakta olduğu Ş. D. isimli mahpus ile beraber Bodrum S Tipi Hapishanesi'ne getirildiğini, Ş. D. isimli mahpusun da 6 yıl 3 ay cezası bulunduğunu aktarmıştır. Kendisi ile aynı hapishanede tutulan hasta mahpuslar olduğunu, bildiği kadarıyla M. S. F. isimli mahpusun kanser hastası, S. İ. isimli mahpusun bir bacağı olmadığını, başka hastalıkları da mevcut olduğunu, K. M. isimli mahpusun birçok sağlık sorunu olduğunu, A. isimli mahpusun şeker hastası ve başka sağlık sorunları olduğunu, G. T. isimli mahpusun bir gözünün olmadığını ve vücudunda 11 silahlı ateş yaralanması mevcut olduğunu, ciddi sağlık sorunları olduğunu aktarmıştır.

Hapishanedeki sorunlardan kaynaklı yaklaşık 1 hafta önce G. T., E. Ş. ve M. C. O. İsimli mahpusların süresiz dönüşümsüz açlık grevi eylemine başladığını belirtmiştir. Açlık grevine başlayan mahpusların taleplerinin: Siyasi mahpuslar olarak aynı koridorda kalacak şekilde planlamanın yapılması, Ağırlaştırılmış Müebbet olmayan siyasi mahpusların 3 kişilik odalara alınması, Bu hafta itibari ile başlatılan haftada 1 saat spor ve sohbet aktivite süresinin arttırılması, Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan mahpusların havalandırmaları 1 olan 3'lü tekli odalara verilmesi olduğunu aktarmıştır. Bu taleplerinin karşılanmaması durumunda tüm siyasi mahpusların açlık grevine başlayacağını belirtmiştir. Sorunların çözümü için uzun zamandır idare ile görüştiklerini ancak çözüm için sürekli oyalandıklarını dile getirmiştir. Hapishane idaresi ile yapılan son görüşmeler neticesinde 15 Eylül 2022 tarihi sonrası koşulların iyileşebileceği bilgisi verildiğini aktarmıştır.

Hapishanenin yeni olmasından kaynaklı birçok sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Talep ettikleri muhalif gazete ve dergilerin keyfi şekilde verilmediğini belirtmiştir. Ayrıca 5 kitap sınırlamasının olduğunu belirtmiştir. Kantin fiyatlarının çok fahiş olduğu, yemeklerinde yetersiz ve hijyenik olmadığını belirtmiştir. Ailesinin Diyarbakır ilinde ikamet ettiğini, hapishanenin uzak olması nedeniyle bugüne kadar ailesinin bir defa kendisini ziyaret edebildiğini dile getirmiştir. Ailesine yakın bir hapishaneye sevk talebinin de karşılanmadığını belirtmiştir.

Hastaneye sevklerde jandarmanın ağız içi arama dayatması nedeniyle bu muameleyi kabul etmediklerinden hastane sevklerini kabul etmediklerini belirtmiştir. Hastaneye sevk olabilmeleri durumunda da kelepçeli muayene dayatıldığını bunu kabul etmediklerini ve bu nedenle muayene olamadıklarını belirtmiştir.

Ayrıca havalandırma bölgesini çatıdan sürekli gözetleyen bir kameranın olduğunu belirtmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde M.C.O. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, 20 yıl önce astigmat lazer ameliyatı olduğunu, 10 yıldır hapishanede tutulduğunu dile getirmiştir. Bulduğu hapishanede, süreli hapis olan mahpusların aynı

bölümde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan mahpusların ise ayrı tutulduğunu belirtmiştir. Siyasi mahpuslarla aynı koridorlarda aralarında adliler olacak şekilde odalarda tutulduklarını belirtmiştir. Kaldığı hapisanede; mahpuslar 15 günde bir 1 saat sohbet ediyorken, görüşme tarihinde haftada bir gün 2 saat tutuklu mahpuslar ile hükümlü mahpusların ayrı zamanlarda olacak şekilde sohbet haklarını kullandırıldığını belirtmiştir.

Ailesinin İstanbul ilinde ikamet ettiğini, hapisanenin uzak olması nedeniyle kaldığı hapisaneye çok zor koşullarda geldiklerini bu nedenle, ailesine yakın bir hapisaneye sevk talebinin olduğunu ancak karşılanmadığını dile getirmiştir.

Mahpus, oda değişikliği taleplerinin keyfi olarak zorlaştırıldığını dile getirmiştir. Bu hapisaneye geldikleri günden itibaren hapisane idaresinden taleplerinin aynı suçlama ile hapisanede tutulan mahpusların ve müebbet alan mahpuslar da dahil olmak üzere aynı koridorda tutulmak olduğunu, tüm bu sorunların yanında odalarının yanlarına adli mahpusların yerleştirilmemesi olduğunu ve oda değişikliği taleplerinin olumlu olarak karşılanması olduğunu dile getirmiştir.

Ağırlaştırılmış müebbet olan mahpusların, günlük 1 saat havalandırılmaya çıkartıldıklarını, yönetmelikte en az 1 saat yazdığını genelde uygulamanın 4 saat olduğunu, fakat hapisane idaresinin bu durumu kötü ve keyfi olarak uyguladığını belirtmiştir. Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olan mahpusların ayrı hücrelerde tutulduğunu, kapılarda (elek demirler) olduğunu bu durumun hava sirkülasyonunun engellediğini ve temiz hava alamamalarına neden olduğunu, bu sorunun beraberinde çeşitli sağlık sorunlarını ortaya çıkardığını dile getirmiştir.

Mersin'de yaşanan olay ile ilgili 1 hafta önce 2 kişinin bulunduğu hapisaneye getirildiğini, o mahpusları tek, ayrı ve farklı yerlerde tutulduğunu aktarmıştır. A. D. A. İsimli mahpusun tek tutulduğunu ve nedenini bilmediklerini dile getirmiştir. M. K. isimli adli suçtan hapisanede tutulan mahpusun halen siyasi mahpuslar ile bilinçli bir şekilde tutulduğunu dile getirmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde H.P. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, bulunduğu hapisanede, süreli hapis olan mahpusların aynı bölümde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan mahpusların ise ayrı tutulduğunu belirtmiştir. Siyasi mahpuslarla aynı koridorlarda aralarında adliler olacak şekilde odalarda tutulduklarını belirtmiştir. Kaldığı hapisanede; mahpuslar 15 günde bir 1 saat sohbet ediyorken, görüşme tarihinde haftada bir gün 2 saat tutuklu mahpuslar ile hükümlü mahpusların ayrı zamanlarda olacak şekilde sohbet haklarını kullandırıldığını belirtmiştir.

M. K. isimli adli suçtan hapisanede tutulan mahpusun halen siyasi mahpuslar ile bilinçli bir şekilde tutulduğunu dile getirmiştir.

Mahpus, odada arkadaşları ile Kürtçe konuştuklarını ancak yan odadaki adli mahpusların hakaret ve ırkçı söylemlerine maruz kaldıklarını dile getirmiştir. Bu konuyla ilgili savcılık ve idareye başvuruları yaptıklarını, ancak başvurularına ilişkin henüz bir

gelişme olmadığını, adli mahpusların kendilerine karşı hakaretleri ve provakasyonlarının halen devam ettiğini, hapisane idaresinin bu sürece suskun ve bu sürecin müsebbibi olduğunu, mahpuslara karşı psikolojik bir baskı aracı olarak kullandığını dile getirmiştir.

Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpusların kendilerinden çok uzak tutulduğunu, arkadaşları hakkında bilgi alamadıklarını belirtmiştir. Oda değişikliği taleplerinin keyfi olarak zorlaştırıldığını dile getirmiştir.

Ailesinin Van ilinde ikamet ettiğini, hapisanenin uzak olması nedeniyle kendisini ziyaret etmeye gelemediklerini, bu nedenle ailesine yakın bir hapisaneye sevk talebinin olduğunu ancak karşılanmadığını dile getirmiştir.

Kantin fiyatlarının çok yüksek olması nedeniyle yeterli gıdayı tüketemediklerini dile getirmiştir.

16 Aralık 2022 tarihinde S.B. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, haftada 1 saat diğer odalardan mahpuslarla birlikte sohbe çıktıklarını, bu hafta 2 saat olarak kullandırıldığını, haftada diğer odalardan mahpuslarla birlikte 1 saat spor haklarını kullandırıldığını, kantin fiyatlarının faiz olduğunu, mektuplarının geç verildiğini, dilekçelerinin savcılığa gönderilmediğini, savcılığa yazılı çıkış numarası verdiklerini ancak bunu savcılığa sorduklarında “bize böyle bir dilekçe gelmedi” şeklinde cevap aldıklarını belirtmişler. Kolilerinin gelmediğini, “asker yok” diyerek açmadıklarını, kolilerinin kendilerine bilgi vermeden ve nedensiz iade edildiğini dile getirmiştir. Aynı suç tipinden hapisanede tutulan mahpusların farklı koridorlarda olduklarını, yan yana getirilmediklerini, gerekçe olarak ise Adalet Bakanlığı’nın talimatı olduğu söylendiğini aktarmıştır. Revire çıkarılırken geç çıkarıldıklarını, mahpus kendisine Faranjit teşhisi konulduğunu ama ilaç yazmadıklarını, anemi hastalığı olduğunu, sinüziti olduğunu bu nedenle bere(şapka) istediğini ancak verilmediğini, el çatlakları için Hametan vb krem istediğini ancak doktorun yazmadığını “kantinden yazıp alın” dediğini aktarmıştır.

16 Aralık 2022 tarihinde S.İ. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, kendisinin bu hapisaneye sürgün edildikten sonra uzun bir süre tek başına tutulduğunu, bir bacağı olmadığı için kendisinin tek başına hayatını idare ettirmekte çok zorlandığını, ancak İHD ve ÖHD İzmir şubelerine yaptığı başvurular, kurumların yapmış olduğu yazışmalar, görüşmeler ve kendisinin yaptığı başvuruları sonucunda kendisinin heyete sevk edildiğini ve şu anda Ş.B. ve M.S.F. isimli mahpuslarla aynı odada tutulduğunu belirtmiştir.

Mahpus, haftada 1 saat diğer odalardan mahpuslarla birlikte sohbe çıktıklarını, bu hafta 2 saat olarak kullandırıldığını, haftada diğer odalardan mahpuslarla birlikte 1 saat spor haklarını kullandırıldığını, kantin fiyatlarının faiz olduğunu dile getirmiştir.

Tutulduğu hapisanede M.K. isimli adli mahpusun siyasi mahpuslarla birlikte tutulduğunu aktarmıştır. Mahpus, bulunduğu hapisanede K.G. isimli bir mahpusun tek başına tutulduğunu, 60 gündür ölüm orucunda olduğunu, ölüm orucuna başlamasının

nedeni olarak da devletin kendisine maaş bağlamasını talep etmesi olduğunu, 1 haftadır ölüm orucunu açlık grevine dönüştürdüğünü dile getirmiştir.

15- Kepsut L Tipi Kapalı Hapishanesi (Balıkesir)

06 Haziran 2022 tarihinde H. A. ve K. K. isimli mahpuslar ile yapılan görüşmede;

Mahpus, kalmakta olduğu hapishanede aynı suç tipinden kalmakta olan 23 mahpusun olduğunu, 2 farklı oda da kaldıklarını, bu odaların birbirine çok uzak olduğunu ve iletişim kurmalarına izin verilmediğini belirtmiştir. Pandemi öncesinde farklı odada bulunan mahpuslar ile ayda 10 saat sohbet etme hakları bulunurken, şu an bu hakkı hiçbir şekilde kullanamadıklarını belirtmiştir.

Hapishane idaresi ile ne talepte bulunulursa bulunulsun İdari Gözlem Kurulu'nun kararı olmadan yapılamayacağını kendilerine belirtildiğini dile getirmiştir. İdari Gözlem Kurulu'nun da talepleri değerlendirmeden reddettiğini belirtmiştir. Oda değişikliği isteyen mahpusların hiçbir gerekçe sunulmadan İdari Gözlem Kurulu tarafından taleplerinin reddedildiğini belirtmiştir.

Telefon görüşmelerinin hafta da 10 dakika olarak yapılmakta olduğunu, telefonların eski model telefonlar olması nedeniyle her zaman kesilmeler yaşadıklarını, A. G. ve S. E. isimli mahpusların bu hafta yaptıkları telefon görüşmelerinde A. G.'nin 30 saniye, S. E.'nin ise 40 saniye konuştuğundan sonra telefonun kendiliğinden kapandığını, bu hususun idare tarafından bilinmesine rağmen haftada 10 dakikalık görüşme hakkını kullanıyor olduğu sayıldığı belirtilmiştir. Haftalık telefon görüşmelerini yapamadıklarını belirten mahpusların eksik kalan görüşmeyi tamamlama şansları kendilerine sunulmadığını dile getirmiştir.

Kendileri gelen Kürtçe kitapların bazen 6 ay verilmediğini, Pandemi döneminde kısıtlanan spor ve sosyal faaliyetlerin hala aynı şekilde kısıtlanmaya devam ettiğini, pandemi sonrasında haftada sadece 45 dakika spora çıkarıldıklarını, onun dışında başka sosyal faaliyetin olmadığını belirtmiştir. Açık görüşlerin de aynı şekilde 40-45 dk arasında yapıldığını, binlerce km uzaktan ailelerin sadece 45 için gelmelerini kendileri ve ailelerine yapılan bir işkence olduğu dile getirmiştir.

Hasta mahpusların tedavisinin yapılacağı imkan ve şartların Burhaniye'de olmadığını, buna rağmen hasta mahpusların başvurularının reddedildiğini dile getirmiştir. B. K. isimli mahpusun diş tedavisi için İzmir'e sevk edilmesi gerektiği yönünde doktor raporu olmasına rağmen hala sevkinin keyfi yapılmadığını, durumunun her geçen gün daha kötüye gittiğini belirtmiştir.

Odalar normal şartlardan daha fazla mahpus kalması nedeniyle birlikte yemek yiyemediklerini, 6 kişi masada oturabiliyorsa diğer mahpusların mutfak tezgâhı veya sehpa üzerinde yemek zorunda kaldığını belirtmiştir.

16- Bandırma 1 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi (Balıkesir)

06 Haziran 2022 tarihinde Z. D. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Kürtçe kitap, dergi ve gazetelerin hapishane yönetimi tarafından kendilerine verilmediğini, gönderilen kitap ve dergilerin inceleme bahanesi ile en az 8 ay bekletilip sonrasında Ulusal Güvenliği tehdit ettiği gerekçe edilerek bahse konu yayınların kendilerine verilmediğini belirtmiştir.

T tipi olarak dizayn edilen hapishanelerin odalarının 8 mahpusun kalabileceği şekilde dizayn edilmiş olduğunu, fakat hapishane idaresinin mahpusları “yeterli yerlerinin olmadığı” gerekçesi ile odalarda 14-15 kişi kalmaya zorladığını, kendilerinin bulunduğu koşušta 3 mahpusun dönüşümlü olarak yerde yattığını ve hapishanede bulunan ranzaların çok eski olması nedeniyle tellerinin çıktığını bunu defalarca hapishane idaresine bildirdiklerini ve değişmesine ilişkin taleplerinin olmasına rağmen cevapsız bırakıldıklarını, birçok mahpusun bu nedenle bel ağrıları yaşadığını belirtmiştir.

Hastaneye gittikleri sırada Hapishane Jandarması tarafından ağız araması dayatılması nedeniyle hapishaneye gitmeme kararı aldıklarını, yapılan uygulamanın aşağılayıcı muamele olduğunu ve insanlık onuruna yakışmayan bir uygulama olduğunu hapishane müdürlüğü ve hapishane Savcılığına yazdıkları dilekçeleri ile şikayette bulunmalarına rağmen kendilerine hiçbir şekilde cevap verilmediğini dile getirmiştir.

Hapishanede bulunan tüm siyasi mahpusların infazının son 1 yılını açık ceza infaz kurumlarında geçirmesine ilişkin yasal düzenlemenin görmezden gelinerek, istisnasız olarak tüm siyasi mahpusların açık ceza infaz kurumlarına ayrılma haklarının engellendiği belirtmiştir.

Yaşanan enflasyon sonrasında mahpuslara verilen yemeklerin gramajının yarı yarıya düştüğünü ve verilen yemeklerin vitamin ve protein konusunda çok yetersiz ve kalitesiz olduğunu, bu nedenle birçok mahpusun kilo kaybı yaşadığını dile getirmiştir.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74. Maddesi gereği mahpuslara 30 dakika görüntülü konuşma hakkı tanındığı fakat “Örgüt üyeliği ile yargılanan” mahpuslara ilişkin özel bir düzenleme getirildiği, bu mahpusların İdari Gözlem Kurulu kararına bağlı olarak değiştirileceği bilgisinin kendilerine verildiğini belirtmiştir. Fakat İdari Gözlem Kurulu'nun mahpuslar ile görüşmeden, doğrudan görüntülü telefon görüşmesi hakkından faydalanmayacaklarına ilişkin karar verildiğini dile getirmiştir. Diğer hapishanelerde bu karara karşı alınmış olumlu infaz hakimliği kararları emsal sunulmasına rağmen bu taleplerinin hukuka aykırı olarak reddedildiğini belirtmiştir.

06 Haziran 2022 tarihinde A. Y. isimli mahpus ile yapılan görüşmede;

Mahpus, Pandemi döneminde kısıtlanan spor ve sosyal faaliyetlerin hala aynı şekilde kısıtlanmaya devam edildiğini, pandemi sonrasında bu hafta sadece 45 dakika spora çıkarıldıklarını onun dışında başka sosyal faaliyetlerinin olmadığını belirtmiştir. Açık görüşlerin de aynı şekilde 40-45 dk arasında yapıldığını, binlerce km uzaktan ailelerin sadece 45 için gelmeleri kendilerine ve ailelerine yapılan bir işkence olduğu dile getirmiştir.

Hapishane kantinin çok pahalı olduğunu bu nedenle hapishane kantininden hiçbir yiyecek alamadıklarını, yaşanan enflasyonun hapishanede daha çok hissedildiğini, normal şartlarda dışarıda satılan bir ürünün hapishanede daha pahalıya satıldığını, hapishanede eskiden bir kişinin asgari aylık harcadığı 150 TL olduğunu ancak şu an yapılan zamlar ile 350- 400 TL' ye yükseldiğini bu nedenle artık dış kantinden bir şey alamadıklarını, maddi durumlarının buna el vermediğini, temizlik ve kişisel bakım ürünlerini alamamaları nedeniyle mahpusların birçok hastalığa yakalanma ihtimalinin olduğunu belirtmiştir.

17- Bandırma 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi (Balıkesir)

06 Haziran 2022 tarihinde M. E. isimli mahpus ile yapılan görüşmede:

Mahpus, koğuş arkadaşı S. T.'nin kafasında şarapnel parçaları olduğunu ve sağlık durumunun her geçen gün daha kötüye gittiğini, revir doktorunun hastaneye sevk ettiğini, Bandırma Devlet Hastanesi'nin ameliyat olması gerektiği yönünde karar verdiğini, fakat hapishane Jandarmasının ağız araması uygulamasını dayatması nedeniyle bu aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışı kabul etmemesi nedeniyle hastaneye gidemediğini belirtmiştir.

Pandemi döneminde mahpuslara verilen bir kısım temizlik malzemesinin, uzun zamandır verilmediğini, temizlik malzemelerinin verilmemesi nedeniyle birçok hastalığın mahpuslarda görünmeye başladığını belirtmiştir.

Suyun limitli olarak verilmesi nedeniyle duş alamadıklarını, idare ile yaptıkları görüşmede havaların ısındığını artık suyun arttırılması gerektiğini belirtmelerine rağmen aynı şekilde su dağıtımına devam edildiğini bu durumda yeni hastalıkların bulaşmasına davetiye çıkartıldığını, yaşanacak bir bulaşıcı hastalıktan hapishane idaresinin sorumluluğunun olduğunu belirtmiştir.

Pandemi döneminde kısıtlanan spor ve sosyal faaliyetlerin hala aynı şekilde kısıtlanmaya devam edildiğini, pandemi uygulamalarına son verildikten sonra haftada sadece 45 dakika spora çıkarıldıklarını onun dışında başka sosyal faaliyetin olmadığını belirtmiştir. Açık görüşlerin de aynı şekilde 40-45 dk arasında yapıldığını, binlerce km uzaktan ailelerin sadece 45 için gelmelerini kendilerine ve ailelerine yapılan bir işkence olduğunu dile getirmiştir.

NOT: Yukarıda belirtilmiş olan Ege Bölgesi hapishanelerinde, mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerdeki beyanları ve hapishane idareleriyle gerçekleştirilen görüşmeler çerçevesinde edinilen bilgi ve gözlemlerle oluşturulmuştur.

HAPİSHANELERDEKİ HAK İHLALLERİNE İLİŞKİN TESPİTLERİMİZ:

Hapishanelerden gelen başvurular, basın taramaları ve avukat görüşmeleri sonucunda tespit edilen ve hale devam eden hak ihlalleri:

- Hapishanelerde bulaşıcı hastalıkların olduğu ve buna ilişkin yeterli tedbir ve önlemlerin alınmadığı,
- İşkence ve kötü muamele uygulamalarının olduğu,
- Koşuların kalabalık olduğu,
- Tedavi haklarının engellendiği,
- Ayrımcılık yasağına aykırı davranışlarla karşılaştıkları,
- Dilekçelere cevap verilmediği,
- Kitap, dergi ve gazete ile ilgili sınırlı sayı ve yayın yasağı uygulandığı,
- Mahpusların birbirleriyle ve aileleriyle sağlıklı ilişki kuramadıkları,
- Atölye, spor ve kültürel çalışmaların engellendiği,
- Ortak alanların ve havalandırmanın az kullandırıldığı veya kullandırılmadığı,
- Tecrit uygulamaları,
- İlaçların, diyet yemeklerin düzenli olarak verilmediği veya hiç verilmediği,
- Yatacak yerlerin bulunmadığı, mahpusların dönüşümlü yataklarda yattığı veya yerde yattığı,
- Hijyenik ortamın sağlanmadığı,
- Aramaların keyfi olması, arama sırasında eşyaların talan edildiği, eşyalara el konulduğu,
- Yasaklı olmayan kitap, dergi, gazetelerin verilmediği,
- İletişim haklarının keyfi kullandırıldığı veya hiç kullandırılmadığı,
- Hastaneye sevklerin gerçekleştirilmediği,
- Revire çıkartılmadıkları,
- Yemek ve sıcak su gibi temel ihtiyaçların yetersiz karşılandığı veya hiç karşılanmadığı ve bunun ceza uygulaması şeklinde gerçekleştirildiği,
- Yemeklerin sağlıksız olduğu, diyabetik ve hasta mahpuslara uygun yemek verilmediği,
- İHD ve diğer kurumlara gönderilen mektuplara el konulması, gönderilmemesi,
- Açık görüşe çıkarılmama,
- Aile ziyaretlerinin sınırlandırıldığı,
- Aile ziyaretine gelen kişilere çıplak arama dayatıldığı,
- Kış aylarında ısınma sorunu yaşadıkları,
- Kadın mahpusların kişisel hijyen malzemelerine ulaşmakta (ped vb) zorluk çektikleri,
- Keyfi tutumlar sergilenerek aile görüşmelerinin kesildiği,
- Covid-19 tedbirleri kapsamında temizlik ve dezenfekte işlemlerinin yapılmadığı,
- İçme suyunu kendilerinin temin ettiği ve paraları olmadığı takdirde ulaşamadıkları,
- Mahpuslara yeterli eldiven, maske, kolonya, temizlik malzemesi ve dezenfektan verilmediği,
- Temizlik malzemelerinin az miktarda verildiği veya hiç verilmediği,

- Kantin fiyatlarının çok yüksek olduğu,
- Keyfi hücre cezaları ve disiplin cezaları verildiği,
- Koşulların dar ve küçük (yetersiz yaşam alanı) olduğu,
- İnfaz yakmalarının olduğu,
- Koşullu salıverilmeden yeni yönetmelik gerekçe gösterilerek idarenin keyfi tutumu neticesinde yararlanamadıkları,
- Açlık grevine giren mahpuslara disiplin cezası verildiği,
- Açlık grevine giren mahpuslara saf B1 vitamini ve D3 vitamini verilmediği, iaşenin kısıtlı verildiği, düzenli olarak nabız, kan, tansiyon ölçümlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

TESPİT EDİLEN HAK İHLALLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER:

Temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmelerde başta işkence yasağı, mahpusların tutulma koşulları, hapisane idarelerinin yetkilerinin sınırları, hapsedilenin hakları hakkında belli kural ve standartlar bulunmaktadır.

Mahkûmlara Uygulanacak Muameleye İlişkin Standart Asgari Kurallar (1955), Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 2006/2 sayılı Avrupa Hapishane Kuralları, AIHS gibi gerek uluslararası gerekse de ulusal mevzuat mahpusların hapisanede kalma koşullarının insan haklarına uygun şekilde gerçekleşmesi gerektiğini düzenlemektedir.

İnsan haklarının başat unsuru olan yaşam hakkı ve bu hakka saygı, bütün diğer hakların gerçekleşebilmesi için vazgeçilmez temeli oluşturmaktadır. Bireyin diğer bütün haklarını ve özgürlüklerini kullanabilmesi yaşama hakkının sağlanmasına bağlıdır. **Yaşam hakkı AIHS Madde 2 ile güvence altına alınmıştır.** Devletin, vatandaşlarına karşı hiçbir ayırım gözetmeksizin yaşam haklarına ilişkin negatif ve pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Hali hazırda, mahpusların yaşam haklarına ilişkin pozitif yükümlülükler yerine getirilerek mahpusların yaşam ve sağlık hakları için gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Ancak ne yazık ki yaşam hakkının ihlali sonucunu doğuran birçok eylem cezasız kalmakta ve yargı makamları da bu duruma sessiz kalarak neredeyse eşlik etmektedirler.

İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Hapishanesi'nde yaşamını yitiren hasta mahpus Abdullah ECE'nin artık yaşama şansının olmadığına anlaşılması sonrasında hakkında infaz durdurma ve tahliye kararı verilmesinin hiçbir hukuki ve vicdani yönü bulunmamaktadır. Hasta mahpusun yaşamasının mümkün olmadığına anlaşılmasından sonra tahliye kararı verilmesi, ilgili yetkili kurum ve kişileri sorumluluktan hukuken kurtulmasını sağlayamaz. Yine Akhisar T Tipi Hapishanesi'nde bulunan Mehmet Sevinç isimli mahpus yaşamını yitirmiştir. Mehmet Sevinç, sevk edildiği hastane dönüşünde pandemi kısıtlamaları gerekçe gösterilerek tek odalı hücrede tutulmuştur. Hasta olmasına ve tekli odada kalma şartları olmamasına rağmen tekli odada tutulan Mehmet Sevinç' in beyin kanaması geçirmesi sonrasında yaşamını yitirdiği iddia edilmiştir. Ancak 28 yıldır ağır hapisane ve tecrit koşulları altında tutulan ve şartlarından ötürü birçok hastalığı olan bir kişinin hastane dönüşü tekli odaya alınmış olması, idarenin

açıklamalarını şüphede bırakmaktadır. Mehmet Sevinç' in yaşamını yitirmesinde sorumluluğu olan yetkililer ile ilgili aydınlatıcı bir adli/idari soruşturmanın başlatılmamış olması hapishanelerin ölüm evine dönüştürme politikasının sonucu olduğunu ortaya koymaktadır.

Hasta mahpusların hapishaneden tahliye olmasının önünde en büyük engellerden biri de bilimsel tarafsızlığı ve güvenilirliği tartışmalı olan Adli Tıp Kurumu tarafından verilen raporlardır. Kurumun raporu sonucu, hükümlünün infazının ertelenmesine veya ertelenmemesine karar verilmektedir. Yasal mevzuat gereğince; hasta mahpusun sağlık sorunları sebebiyle tahliyesi için Adli Tıp Kurumu tarafından düzenlenen veya Adalet Bakanlığı'nın belirlediği tam teşekküllü bir hastaneden düzenlenmiş ve Adli Tıp Kurumu tarafından onaylanmış rapor gerekmektedir. Birçok hasta mahpus, tam teşekküllü bir hastaneden “cezaevinde yaşamını sürdüremez” raporu almasına rağmen Adli Tıp Kurumu tarafından onaylanmaması nedeniyle tahliye olamamakta ve sonuçta tedavi olamamaktadır.

Mahpusların hastaneye sevklerinin gerçekleştirilmemesi ya da çok geç gerçekleştirilmesi ve hastane sevki sonrası 14 günlük “karantina koğuğu” uygulaması mahpuslar üzerinde ağır psikolojik baskı yarattığından mahpuslar hastane sevklerini ertelemek zorunda kalmaktadır. Bu uygulama mahpusların hastalıklarının ağırlaşmasına sebebiyet vermektedir. Yine hapishanelerin fiziksel şartların ve insani koşulların ağırlığı belirli bir dönemden sonra hastalıklara dönüşmekte ve bu hastalıkların önemli bir kısmı kronikleşmektedir. Devletler, özgürlüğünden yoksun bırakılmış kişilerin sağlığa erişim hakkı konusunda özgür bireylerle eşit şartlarda bulunmasını sağlamakla yükümlüdürler.

Hapishanelerde yoğunlaşan hak ihlalleri her geçen gün artarak devam etmektedir. Bu çerçevede mahpusların sağlık, diğer mahpuslarla ve aile ile iletişim, kitap okuma/yazma hakları, sohbet/spor hakları idarenin keyfi uygulamalarıyla engellenmektedir. Mahpuslar şiddet, hakaret ve kötü muameleye ve hak ihlallerine maruz kalmakta, hasta olanların tedavileri aksatılmakta veya hiç yapılmamakta, iletişim ve bilgi edinme hakları engellenmektedir.

Birçok hapishanede mahpuslar tarafından koğuşlarda yapılan aramaların baskın şeklinde gerçekleştirildiği, tüm eşyaların dağıtıldığı, aramaların neye istinaden gerçekleştirildiğinin bilinmediği ve kısa zaman sonra tekrar aynı aramalara maruz kaldıkları beyan edilmiştir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Ceza İnfaz Alanındaki Tavsiye Kararları' nın 72/1. maddesine göre, cezaevleri, tüm mahpuslara insanca davranma ve insan olmaktan kaynaklanan onurlarına saygı gösterme zorunluluğunu kabul eden etik koşullar içerisinde yönetilmelidir.

Türkiye hapishanelerinde tecrit, çeşitli biçimlerde uygulanmaya devam ediyor. Başta İmralı Hapishanesinde uzun zamandır sürdürülen ağır tecrit ve izolasyon olmak üzere pek çok hapishanede tecrit bir cezalandırma yöntemi olarak varlığını sürdürüyor. Türkiye cezaevlerinde uzun süredir hak ihlalleri yaşanmaktadır ve bu durum sürekli hale gelmiştir.

İşkence ve kötü muamele yasağı ve bu fiillere ilişkin etkili ve etkin soruşturma yürütme yükümlülüğü ihlal edilmiş ve edilmeye devam etmektedir.

Mahpusların ailelerden uzak bölgelere inşa edilmiş hastanelere zorunlu sevk yani sürgün edilmesi mahpuslarla birlikte alileri de cezalandırılma amacı taşımaktadır. Yerleşim yerlerine oldukça uzak bölgelere inşa edilmiş hapishanelere ulaşım zorluğu ile birlikte yüzlerce kilometre şehirlerarası yolculuklarda ciddi ekonomik sorunlar da baş göstermektedir. Mahpusların aileleri ve ziyaretçilerine uygulanan sıkı arama uygulamaları ve tacizlerden dolayı sıkıntı yaşamaktadırlar. Mahpusların aile bütünlüğü ve dış dünya ile iletişim açısından önemli olan ziyaretler, ziyaretçiler açısından bir eziyete dönüşmektedir.

İzmir T Tipi Kapalı ve F Tipi Kapalı hapishanelerinde Kürtçe yazılan ya da Kürtçe gönderilen mektupların “anlaşılmayan dil denilerek” verilememesi ve gönderilmemesi haberleşme özgürlüğünün ihlalidir. Türkçe yazılı mektupların ise mahpusların eline geç ulaşması söz konusudur. Haberleşme özgürlüğünün içinde zamanında bilgi ve habere erişim hakkı da dahildir. İdare mektupları zamanında teslim etmek ile yükümlüdür. Belirsiz ve tanımsız bir süre ile sınırsız hak ve yetkiye sahip değildir.

Mahpusların beyanlarına göre gazete, kitap gibi yayınlardan faydalanmaları engellenmektedir. Ceza İnfaz Kurumunda bulunan tutuklu ve hükümlülerin yayınlardan yararlanmasına ilişkin esaslar 5275 sayılı Kanun’un ilgili hükümleri de gözetilerek Anayasa Mahkemesi tarafından şu şekilde belirlenmiştir:

“1-Mahpus ceza infaz kurumlarında bulunan emanet hesabına yatırılan paradan karşılanması koşuluyla herhangi bir yayının kurumca satın alınarak kendisine verilmesini isteyebilir.

2-Resmi kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile Cumhurbaşkanı tarafından vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkarılan gazete, kitap basılı yayınlar mahkemelerce yasaklanmamış olması koşulu ile mahpusa ücretsiz olarak ve serbestçe verilir.

3-Mahpus kurum kütüphanesinden serbestçe yararlanma imkânına sahiptir.

4-Mahpus mensup olduğu dinin bayram günlerinde, yılbaşında ve nüfus kaydında belirtilen doğum günlerinde dışarıdan kargoyla gönderilen ya da ziyaretçileri tarafından hediye olarak gönderilen kitapları kabul etme hakkına sahiptir.

5-Eğitim ve öğretimine devam eden mahpusun ders kitapları herhangi bir engelleme olmadan kendisine verilir.”

Bu sebeple mahpuslara yasaklanmamış, birçok yayınevi, bayii ve kitapçıda satılan, resmi abonelik yaptırılan gazete ve basılı yayınların verilmemesi ifade ve haber alma özgürlüğünün ihlalidir.

Anayasa Mahkemesinin 1809 başvurusu birleştirdiği 2017/20009 başvuru numaralı 12/01/2022 tarihli yeni kararında “talep edildiği halde verilmeyen yayınlar hakkında toplatma ve kapatma kararı olmadığına dikkat çekip, uygulamada keyfiliği engelleyecek bir mekanizmanın yokluğunu “yapısal sorun” olarak nitelendirmiş ve gazetelerin verilmemesini ifade özgürlüğünün ihlali saymıştır.” Anayasa mahkemesinin vermiş olduğu karar bağlayıcı

olmasına rağmen cezaevlerinde mahpusların talep ettiği gazeteler verilmemekte ve keyfi uygulama devam etmekte mahpusların ifade ve haber alma özgürlüğü ihlal edilmektedir.

Ege Bölgesinde bulunan tüm hapisanelerde İdare, 29.12.2020 tarihli 31349 sayılı resmi gazete de yayımlanarak yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirmesine dair Yönetmelik doğrultusunda Koşullu Salıverme kararlarının yeniden bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER:

1. Sağlığa erişim hakkını engelleme ve tedavi sürecine uyulmaması işkence ve kötü muameledir, bu durum insanlık onuruna aykırıdır.

- BM Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesinin 10. Maddesinde **“Özgürlüğünden mahrum bırakılmış kişiler insani muamele ve insanın doğuştan kazandığı insan onuruna saygılı davranış görme hakkına sahiptir”** düzenlemesi mevcuttur.

- BM'nin işkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelenmesi İçin El Klavuzunda (İstanbul Protokolü) **“ahlaki olarak profesyonel meslek kuruluşlarının koyduğu standartlara”** dikkat çekilmekte ve bunlara uyulmamasının suç olduğu ifade edilmektedir. İstanbul Protokolü gereği Dünya Tabipler Birliği ve Türk Tabipler Birliği'nin belirlediği kurallar hekimler için bağlayıcıdır.

2. AİHS'nin 3. Maddesi olan **“Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz”** kuralı ile BM Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 10. Maddesinde düzenlenen **“Özgürlüğünden mahrum bırakılmış kişiler insani muamele ve insanın doğuştan kazandığı insan onuruna saygılı davranış görme hakkına sahiptir.”** ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 46. maddesinin 9. fıkrasındaki **“Arama ve sayımlar sırasında insan onuruna saygı esastır.”** düzenlemelerin, arama ve sayımlarda gardiyanlar tarafından keyfi uygulamalar gösterilerek koşulların talan edilmesi, mahpusları tahrik edici söylemlerde bulunulması bu maddelerin ihlal edildiğini göstermektedir.

3. İmralı Yüksek Güvenlikli F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan mahpuslar için daha önce de açlık grevleri yapılmış, bu grevlerin etkisi ile tecrit geçici olarak kaldırılmış, ancak 7 Ağustos 2019 tarihinden beri görüş yasakları yeniden devreye girmiştir. Bu durum BM Mandela Kurallarına, CPT tavsiyelerine ve 5275 sayılı İnfaz Kanunu'na aykırıdır. Adalet Bakanlığı tarafından bir an önce yasal olmayan bu uygulamaya son verilmeli, gerek avukat gerekse aile görüşleri yaptırılmalıdır.

4. Açlık grevleri sırasında yaptığımız görüşmelere göre açlık grevi eylemleri ile birlikte mahpuslara yapılan saldırılar, hücre ve disiplin cezaları, infaz yakmalar ile sürgünler hapishanelerdeki durumu daha da ağırlaştırmıştır. Özellikle verilen disiplin cezaları ile birlikte mahpusların sosyal etkinliklerden mahrum edilerek diğer mahpuslardan tecrit edildikleri rapor edilmiştir. **BM 31 Temmuz 1957 tarihli “Hükümlülere Muamelede uygulanacak Asgari Standart Kurallar”, Aralık 1988 tarihli “ Herhangi Bir Şekilde Gözaltında Tutulan ya da Hapse Konulan Tüm Kisilerin Korunmasına Dair İlkeler Bütünü” ve Aralık 1990 tarihli “Mahpuslara Muamelede Temel İlkeler”** adlı kurallar ve esaslar bütününde mahpuslara uygulanması gereken muameleler belirtilmiştir. Mahpusların haklarının keyfi olarak kısıtlanması işkence ve kötü muamele kapsamında değerlendirilmeli ve anayasa ve kanunlara uygun olarak mahpusların hakları kullanılmalıdır.

5. Tüm hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine son verilerek, kişi onuruna yakışır muamele yapılması, mahpuslara yönelik işkence, kötü muamele ve insan onuruna aykırı davranış yasağı kapsamında muamelelerin ve diğer hak ihlallerinin ortadan kaldırılması, hasta mahpusların tedavilerinin aksatılmadan yapılması, hastane sevkleri sonrası karantina koşullarının tecrit işkencesi uygulamasına dönüştürülmesinin önlenmesi hususunda Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Kamu Denetçiliği Kurumları ve ilgili tüm kurum ve kuruluşlar görevlerini yapmalıdır.

6. Son yıllarda gittikçe artan disiplin cezalarının verilmesi, hücre cezalarının sayısının artması, hapishane idaresi bilgisi dahilinde olan veya olmayan mahpuslara yönelik gardiyanlar tarafından gerçekleştirilen ağır darp, kötü muamele ve işkence olaylarının kimi doktor raporlarında yer alırken kiminde ise hapishane doktorunun bu durumlarda rapor vermediği şeklinde gerçekleştirilen mahpus beyanları üzerine; ***Birleşmiş Milletler Mahpusların İşkenceye Karşı Korunmasında Sağlık Personeli Tıbbi Etik İlkeleri'nin 4. Ve 5. Maddeleri “hekimlerin bir mahpusa hücre veya başka bir cezalandırma yöntemi uygulanması için görüş bildirmesi hekim hasta ilişkisini zedelediği gibi işkence ve kötü muamele anlamına gelmektedir.”*** şeklindeki düzenlemeyi hatırlatarak hekimlerin ve sağlık personellerinin ayrıca en başta uluslararası sözleşmelerde yer alan, anayasa ve kanunlarda düzenlenen **Ayrımcılık Yasağı'na** uymaları gerektiği ve mesleki etik çizgiler dahilinde mahpuslara yaklaşarak görevlerini yerlerine getirmeleri gerekmektedir. Bu durumun aksi halinde kötü muamele ve işkence suçuna görevini yerine getirmeyerek ortak olan hekim hakkında bağlı bulunduğu kurum ve kuruluşlar tarafından etkili soruşturmaların yürütülmesi gerekmektedir.

7. ***Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 63. maddesinde "her hükümlüye yöresel iklime uygun nitelikte tek tip yatak ve yeterli sayıda yatak takımı***

verilir." denilmektedir, yine aynı maddede "oda ve kısımlarında iklim koşulları göz önüne alınarak yeterli yer, ışık, ısınma, havalandırma ve hijyen sağlanır." denilmektedir. Ancak birçok hapisanede koşullarda odanın alabileceği sayıdan daha fazla mahpus kalmakta ve bu durum aynı zamanda havalandırma ve hijyen sıkıntılarını da beraberinde getirmektedir. Aynı zamanda hijyen idare tarafından sağlanması gereken bir ortamken koşulların temizliği için gerekli deterjanlar idare tarafından karşılanmamakta mahpusların kendilerinin kantinden fahiş fiyatlara satın almaları dayatılmaktadır.

8. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 2006/2 sayılı "Cezaevleri Kuralları Hakkında Tavsiye Kararları" konulu tavsiye kararının 27.6 ve 27.7. paragrafları şöyledir: **"27.6: Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarını kapsayan eğlendirici fırsatlar yaratılmalıdır ve mümkün olduğunca mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.27.7 : Mahpusların egzersiz esnasında ve eğlendirici faaliyetlere katılmaları için birbirleriyle bir araya gelmelerine izin verilmelidir."** Bu düzenlemelere göre hem havalandırma kapılarının gerektiği gibi ve yasal mevzuata uygun saatte açılıp kapanması, spor aktiviteleri ve faaliyetlerin de yasal düzenlemelere uygun bir şekilde yaptırılması gerekmektedir.

9. Yine Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 2006/2 sayılı "Cezaevleri Kuralları Hakkında Tavsiye Kararları" konulu tavsiye kararında **"özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese, insan haklarına saygı çerçevesinde davranılmalıdır."** denilmektedir. *BM Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 10. Maddesinde de "Özgürlüğünden mahrum bırakılmış kişiler insani muamele ve insanın doğuştan kazandığı insan onuruna saygılı davranış görme hakkına sahiptir."* şeklinde bir düzenleme yer almaktadır. Ayrıca gerek ulusal mevzuatta gerekse de uluslararası sözleşmelerle **adil yargılanma hakkı kapsamında savunma hakkı** düzenlenmiştir. Bu çerçevede hapisane idareleri tarafından mahpuslara uygulanan iletişim haklarının engellenmesi veya tamamen elinden alınması, mektuplarının verilmemesi veya dilekçe ve mektuplarına el konulması, savunmanın engellenmesi adil yargılanma hakkının engellenmesinin yanı sıra insan onuruna yakışmayacak bir yaklaşım olduğundan işkence ve kötü muamele kapsamında değerlendirilmelidir. Yasal olarak tanınmış olan bu hakları keyfi olarak engellenemez.

10. Başvuru ve şikâyetlerin herhangi bir kısıtlama olmaksızın ve derhal gerekli mercilere ulaştırılması sağlanmalı. Adli ve idari mekanizmalar, yapılan başvuru ve şikâyetlerle ilgili etkin soruşturma yürütmelidir. **Anayasa Mahkemesi'nin 2013/7907 numaralı kararında da belirttiği üzere, soruşturmanın işkence, eziyet ve insan haysiyeti ile bağdaşmayan muamele fiillerinin önlenmesi ve gerekiyorsa faillerin**

cezalandırılması bakımından yeterli bir etki doğurması gerekir. Aksi halde, bu tür olaylara karışanlara müsamaha ile yaklaşıldığı izlenimi uyandırmış olup bu durum işkence, eziyet ve insan haysiyeti ile bağdaşmayan muamele fiillerini gerçekleştirme temayülü olan kamu görevlilerini cesaretlendirebilecek ve bireylerin, belirtilen eylemlere karşı koruma görevi bakımından devlete ve adalet mekanizmalarına olan güvenlerini zedeleyebilecektir.

11. Özellikle hasta mahpusların tedavilerinde gerçek anlamda sıkıntılar yaşanmaktadır. Rutin, belli zaman aralıkları ile kontrole götürülmeleri gereken hastalar götürülmemekte, değişik gerekçeler ileri sürülmektedir. Ayrıca özel yemek verilmesi gereken hastaların durumlarına uygun diyetlerin verilmesinde sorunlar vardır. Adli Tıp Kurumunun verdiği kararların yanlılığı ve bilimsellikten uzak yorumları ile güvenilirliği yok edilmiştir. Bizler Tam teşekküllü diğer hastanelerin verdiği raporların da kabul edilmesini talep ediyoruz. **AVRUPA KONSEYİ Bakanlar Komitesi'nin üye devletlere Avrupa Hapishane Kuralları hakkında 2 Nolu Tavsiye Kararı** "Özgürlüğünden yoksun bırakılmış herkese insan haklarına saygı çerçevesinde davranılmalıdır." der. **Dünya Tabipler Birliği Tokyo Bildirgesi**'ne göre: "4. Hekim, tıbbi açıdan sorumlu olduğu kişinin bakımıyla ilgili bir karar verirken klinik yönden bütünüyle bağımsız olmalıdır. Hekimin temel görevi, izlediği kişilerin sıkıntılarını azaltmaktır; kişisel, toplumsal ya da politik hiçbir güdü, bu yüce amaçtan daha üstün sayılmayacaktır." Kabul edilmektedir.

12. Ailelerinden uzakta olan mahpusların, maddi koşullar ve hastalıklar nedeniyle gelemeyen ailelerine yakın hapishanelere nakil talepleri kabul edilmelidir. **AİHM, Abdulkerim Avşar (19302/09) ve Abdulkerim Tekin'in (49089/12) başvurularını inceleyerek 17 Eylül 2019 tarihinde, Türkiye hakkında ihlal kararı verdi.** Ailelerinden uzak cezaevlerine nakledilen mahpusların hastalık sebebiyle ya da maddi sebeplerle kendilerini görmeye gelemeyen ailelerine yakın bir cezaevine nakledilme taleplerinin başvurucuların somut koşulları dikkate alınmadan reddedilmesi, Sözleşme'nin 8. maddesi altında özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlali olarak görüldü ve başvuruculara 6.000 Euro tazminat ödenmesine hükmetti.

13. Mahpusların yeterli, düzenli ve sağlıklı gıdalara erişme hakkı ve bunu temin etme yükümlülüğü mevzuatlarda düzenlenmiş olup devletin sorumluluğunda olan mahpusların bu temel ihtiyaçları ve başta yaşam hakkı ile sağlık hakkını tehdit altına alan bu keyfi uygulamalar derhal sonlandırılmalı, özellikle hapishane koşulları gözetilerek hasta mahpusların diyetlerine uygun olacak şekilde, tüm mahpusların bağışıklık sistemi arttırıcı, yeterli ve sağlıklı besinlerin mahpuslara ulaştırılması sağlanmalıdır, yeterli ve sağlıklı besin ihtiyacının karşılanmaması insanlık onuruna aykırı kötü muamele olarak değerlendirilir. **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi**

(AİHM), Ebedin Abi/Türkiye (B. No: 10839/09, 13/3/2018) bireysel başvurusunda hasta tutuklu veya hükümlüye diyetle uygun yemek sağlanmaması ile ilgili olarak insanlık onuruyla bağdaşmayan muamele yasağının ihlal edildiğine hükmetmiştir.

14. 01.01.2021 tarihinde yürürlüğe giren “Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik” ile birlikte denetimli serbestlik, koşullu salıverilme gibi mahpus lehine olan uygulamalarda iyi halin belirlenmesi için bir takım yeni kriterler getirilmiştir. Bu yönetmelikle birlikte hapisane idaresinin keyfi tutum ve davranışları mahpusların koşullu salıverilme haklarından yararlanmasının önüne geçmek yerine aksine bu duruma yasal zemin hazırlamıştır. Hapishane idareleri bu keyfi tutum ve davranışlarından bir an evvel vazgeçmeli, eşitlik ve ayrımcılık ilkelerine uygun hareket etmeli, keyfi tutum ve davranışlardan sorumlular için etkin soruşturma yürütülmelidir.

15. Korona Virüs (COVID - 19) ile ilgili bütün kaynaklarda virüsün yayılmasını engellemek için kişisel hijyeni sağlamanın önemine dikkat çekilmektedir. Hapishanelerde mahpusların sağlıklarının korunabilmesi, buldukları alan ve kendi kişisel temizliklerini sağlayabilmeleri için, temizlik malzemelerinin, maske ve eldiven gibi bu süreçte kullanılacak gerekli malzemenin mahpuslara ücretsiz temin edilmesi gerekmektedir. Hapishanelerde de çevresel ve kişisel hijyenin sağlanması için gerekli önlemleri almak hastalığın yaygınlaşmasını önlemek için azami özen göstermek hapishane idarelerinin ve devletin temel sorumluluğudur.

- Kalabalık koğuşların sayıları azaltılarak sağlıklı ortam koşulları yaratılmalı,
- Hapishanelerdeki banyo, tuvalet gibi ortak alanların sürekli ve düzenli olarak dezenfekte edilmesi,
- Mahpusların yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmesinin sağlanması, bağışıklık sistemini güçlendirici vitamin takviyesi yapılması,
- Risk grubunda ve kişisel hijyenlerini sağlamakta yetersiz olan kronik hasta, engelli, yaşlı, çocuklu, hamile mahpusların adli kontrol yoluyla cezalarının ertelenmesi gündeme alınmalı aksi takdirde öncelikle bu mahpusların kalabalık koğuşlar yerine kapasitesi ve hijyen koşulları uygun ortamlarda tutulmasının sağlanması,
- Sağlık Bakanlığı ve Türk Tabipleri Birliği'nin önerileri ve uyarıları dikkate alınarak hapishanelerde görev yapan tüm personelin bilgilendirilmesi, atılması gerekli olan adımların ve uyulması gerekli olan kuralların belirlenmesi, mahpusların iletişim araçlarına erişimindeki kısıt dikkate alınarak ilgili personel tarafından bu bilgilerin paylaşılması,

- Hapishane içine girecek kişilerin salgını önlemek için uyması gereken hijyen kuralları ve alması gereken önlemler konusunda bilgilendirilmesi, mahpuslarla temasın söz konusu olduğu durumlarda bu önlemlerin yanı sıra uygun ortam ve koruyucu malzemeler sağlanması,
- Sağlık çalışanları başta olmak üzere mahpuslarla temas eden tüm çalışanlara koruyucu giysi ve malzeme temin edilmesi, özellikle risk grubunda olan çalışanlar başta olmak üzere tüm hapishane çalışanları için çalışma koşullarını da kapsayacak şekilde gerekli önlemlerin alınması, keyfiyetin önlenmesi,
- Kurumda düzenli ve yeterli sayıda sağlık personelinin bulunması (sayının artırılması),
- Hasta mahpusların özellikle kronik hasta olan mahpusların ilaçları düzenli verilmeli ve tedavileri düzenli yapılmalı, kontrolleri bir doktor tarafından sağlanmalıdır,
- Tüm mahpus, hapishane çalışanı ve mahpus yakınlarından olası belirtiler gösteren kişilerin testlerinin hızlı ve güvenilir şekilde yapılabilmesi için gerekli önlemlerin alınması,
- Görüşlerin yapıldığı alanlarda mahpusların görüş haklarını ihlal etmeyecek şekilde hızla önlemlerin artırılması ve alanların sıklıkla dezenfekte edilmesi, mahpusların yakınlarıyla haberleşebilmesi için imkanların artırılması,
- Telefon görüşmelerinde kullanılan telefonların dezenfekte işleminin görevliler aracılığıyla her mahpus görüşmesinden önce ve sonra yapılması sağlanmalı,
- Hapishanelere yakın yerlerde bulunan hastanelerde ve mahpuslara sağlık hizmeti verilen sağlık kurumlarında uygun-yeterli sağlık hizmeti verilebilmesi için gerekli önlemlerin alınması,
- Mahpusların sağlık kurumlarına ve hastanelere ring araçlarıyla değil; daha hijyenik ve sağlığa uygun araçlarla taşınması,
- Sağlık gerekçesiyle alınacak önlemlerin mahpusların temel haklarını ihlal etmeyecek şekilde uygulanmasına özen gösterilmesi,
- İçme suyunun ücretsiz verilmesi ve sıcak suya erişim kısıtlılığı ortadan kaldırılmalı,
- Gardiyanlar tarafından gerçekleştirilen koğuş aramalarının keyfiyetten uzak, mevzuata uygun ve Pandemi sürecinde gerekli önlem ve tedbirlere uygun olarak hareket edilmeli,

- Türkiye genelinde aşılama aşılama yaş sınırınının 18 yaşa çekilmesi de göz önünde bulundurularak hapisanelerde kalan mahpusların aşılarının bir an önce yapılması sağlanmalı,
- Hapishane idaresinin ve gardiyanların keyfi tutumlarının önüne geçilmeli,
- Hapishanelerde Korona Virüs salgını ile ilgili alınan ve alınacak önlemler ile alınacak sonuçlar konusunda başta mahpusların aile ve avukatları olmak üzere kamuoyunun düzenli olarak bilgilendirilmesi gerekmektedir.

16. Hapishanelere bağımsız sağlık kurumlarının girmesine ve inceleme yapmasına izin verilmelidir. Hapishanelerin denetiminde başta bağımsız meslek kuruluşları ve insan hakları örgütleri olmak üzere ilgili kuruluşların yer alacakları şekilde yasal düzenlemeler yapılarak, incelemeye açılması sağlanmalıdır.

17. Hasta mahpus Mehmet Sevinç ve Abdullah Ece' nin yaşamını yitirmesinde sorumluluğu olan kurum ve yetkililerin sorumluluklarının ortaya çıkarılması gerekli hukuki yaptırımların sağlanması için konunun takipçisi olacağımızı belirtiyoruz. Bu suçun cezasızlık politikalarıyla ödüllendirilmemesi için bu konuda Adalet Bakanlığınca re' sen idari ve cezai soruşturma açılmasını sağlama ve maddi gerçekleri ortaya çıkarmasını talep ediyoruz.

Biz insan hakları savunucuları son olarak yinelemekte fayda görüyoruz ki;

Anayasa'da ***her vatandaşın onurlu bir hayat sürdürme hakkına doğuştan sahip olduğu, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu'nun 17. maddesinde kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan muameleye tabi tutulamayacağı, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu md. 2., Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük md. 4., Medeni ve Siyasal Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi md. 7. ve 10., Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi md. 3., İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi md. 2.'de, özgürlüğünden mahrum bırakılmış kişilerin insani muamele ve insanın doğuştan kazandığı insan onuruna saygılı davranış görme hakkına sahip olduğu, hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluğun, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddi ve manevi koşullar altında çektirileceği, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamayacağı*** şeklinde düzenlenmiştir. Türkiye'nin taraf ve imzacı olduğu hem insan hakları sözleşmeleri hem de uluslararası (Birleşmiş Milletler ve Avrupa Cezaevi Şartnameleri) diğer sözleşmelerde de infazın amacı olan iyileştirme ve mahpusları topluma kazandırmanın aksine ikinci bir cezalandırma yöntemi olarak hapishaneler kullanılmaktadır. Bu açıkça hem Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un (CGTİK) hem de uluslararası sözleşmelerin ihlalidir.

- Türkiye hapishanelerdeki tecrit uygulanmalarına bir an önce son verilmeli,
- Başvuru ve şikâyetlerin herhangi bir kısıtlama olmaksızın ve derhal gerekli mercilere ulaştırılması sağlanmalı.

- Adli ve idari mekanizmalar, yapılan başvuru ve şikayetlerle ilgili etkin soruşturma yürütmelidir.
- Hapishane rejimi, fiziki koşullar ve uygulanan keyfi muameleler hakkında etkili bir idari ve yargısal denetim sağlanmalı.
- Mahpusların aile ve dış dünya ile temas hakkı engellenmemelidir.
- Mahpuslar uluslararası ve ulusal mevzuatın emrettiği şekilde ailelerine ve avukatlarına mümkün olduğunca yakın hapisanelere sevk edilmelidir.
- Gazete, dergi, radyo, kıyafet, mektup ve kitap kısıtlaması vb. gibi çağ dışı yaklaşımlar terk edilmelidir.
- Anadilde görüşme, yazışma ve savunma hakları yasal güvence altına alınmalı, keyfi engellemeler kaldırılmalı.
- Mekan ve üst aramaları insan onuruna aykırı olmayacak şekilde ve Pandemi sürecinde hijyenik koşullar yaratılması koşuluyla olmalıdır.
- Adeta mahpusları sindirme araçları haline gelen, disiplin cezalarında insan haklarına aykırı yasal düzenlemeler kaldırılmalı, pratikten kaynaklanan hukuka aykırılıklar giderilmelidir.
- Mahpuslara yaşıttan işkence ortamından derhal vazgeçilmeli, mahpuslara uluslararası hukukun emrettiği şekilde insan onuruna yaraşır bir şekilde bir muamele gösterilmelidir.
- Yerel ve uluslararası mevzuat hükümlerine uygun şekilde, "bağımsız" ulusal ve uluslararası heyetlerin etkin denetim mekanizmalarının oluşturulmasının önü açılmalıdır.
- Hapishane hekimi ve tıbbi personelinin İstanbul Protokolü eğitimi almaları sağlanmalıdır.
- İnsanlık onuruna yakışmayan Çıplak arama işkencesinden vazgeçilmelidir
- Mahpusların sosyal ve kültürel aktivitelerindeki kısıtlamalar kaldırılmalıdır.
- Mahpuslarla ilgili olarak "ayrımcılık yasağına" aykırı düzenleme ve uygulamalardan vazgeçilmelidir.
- Başta yaşam hakkı göz önüne alınarak sağlığa ve tedaviye erişim haklarının önündeki engeller ve kısıtlamalar kaldırılmalıdır.
- Pandemi sürecinde Dünya Sağlık Örgütü başta olmak üzere bu alanda çalışan kurum ve kuruluşların önerileri dikkate alınarak bu uyarılara uygun önlem ve tedbirler alınıp, düzenli olarak kontrolleri sağlanmalıdır.
- Türkiye genelinde aşılama aşılama yaş sınırının 18 yaşa çekilmesi de göz önünde bulundurularak hapisanelerde kalan mahpusların aşılmasının bir an önce yapılması sağlanmalıdır.
- İmralı Yüksek Güvenlikli F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan mahpuslar ve tüm hapisanelerdeki mahpuslar üzerindeki tecrit uygulamasına derhal son verilmelidir.

Tüm bu hak ihlalleri göz önüne alındığında mahpusu insan saymayan zihniyet gerek yasal düzenlemeler, gerek uygulamadaki keyfiyet, etik olmayan yaklaşımlar ve bürokratik engeller mahpuslar için insani olmayan bir tablonun ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Biz insan hakları savunucuları her ne konumda ve durumda olurlarsa olsunlar insanların insan onuruna yakışır bir şekilde yaşam haklarını savunuruz.

Yetkililerden hapisanelerdeki mahpusların da insan onuruna yakışır bir şekilde yaşama hakları olduğunu hatırlatır; bu kadar hak ihlalinin olduğu bir ortamda insanca yaşamının

mümkün olmayacağından dolayı hapisanelerin koşullarının hemen düzeltilmesini ve hak ihlallerinin ortadan kaldırılmasını talep ediyoruz.

İnsan Hakları Derneği İzmir Şubesi

Hapishane Komisyonu

İNSAN HAKLARI İLE İNSANDIR!

İNSANLIK ONURU İŞKENCEYİ YENECEK!

